

**РЕГІОНАЛЬНИЙ ФІЛІАЛ НАЦІОНАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ
СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В М. УЖГОРОДІ**

ЦЕНТР СТРАТЕГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА

**В РАМКАХ МІЖНАРОДНОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ІНІЦІАТИВИ
„ЄВРОПА БЕЗ БАР'ЄРІВ”**

**„ВІЗОВА ПОЛІТИКА УГОРЩИНИ ТА СЛОВАЧЧИНИ
В КОНСУЛЬСЬКИХ УСТАНОВАХ
НА ТЕРИТОРІЇ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ”
(IV-й етап)**

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

липень-серпень 2010 р.

ЗМІСТ

Передмова.....	3
I. Візова політика Генерального консульства Угорської Республіки в м. Ужгороді.....	7
II. Візова політика Консульства Угорської Республіки в м. Берегово.....	27
III. Візова політика Генерального консульства Словацької Республіки в м. Ужгороді.....	45
IV. Моніторинг процедури перетину українсько-словацького кордону.....	64
Загальні висновки.....	63
Додатки:	
Додаток 1. Угода між Україною та Європейським Співтовариством про спрощення оформлення віз.....	82
Додаток 2. Угода між Урядом Угорської Республіки та Кабінетом Міністрів України про правила місцевого прикордонного руху.....	96
Додаток 3. Угода між Україною та Словацькою Республікою про місцевий прикордонний рух.....	101
Додаток 4. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про правила місцевого прикордонного руху.....	109

ПЕРЕДМОВА

Стратегічна мета України – членство в Європейському Союзі. Шлях до цього лежить через політичну асоціацію та економічну інтеграцію, входження України до єдиного міграційно-візового та гуманітарного простору. Невід’ємний етап цього шляху – *повноцінний безвізовий режим для громадян України з боку країн членів ЄС*. Приклад Західних Балкан доводить принципову можливість цієї мети і для України. Наразі Україна та ЄС власне і керуються Балканською моделлю у переговорному процесі щодо лібералізації візового режиму, згідно з якою ЄС допускає Україну до Європейського простору у сфері юстиції і внутрішніх справ за рахунок проведення системних реформ.

Водночас, необхідно пам’ятати про те, що держави-члени Європейського Союзу різняться за своїм баченням темпів та термінів руху тієї чи іншої країни до безвізового режиму з ЄС. У той час, як окремі країни ЄС готові йти вперед у питаннях лібералізації візового режиму з Україною, - інші прагнуть розбивати цей процес на етапи. Тому завищені очікування громадян щодо відміни візового режиму, - що торкається власне і імплементації Угоди про спрощення візового режиму між Україною та ЄС, не завжди справджуються. Тим не менше, можна вважати, що Україна зробила певні кроки в напрямку лібералізації візового режиму з ЄС.

Процес лібералізації візового режиму між Україною та ЄС був започаткований Україною, яка в *односторонньому порядку* ввела безвізовий режим для громадян країн ЄС. Подальша візова політика України спрямована на відстоювання позицій безвізового режиму в’їзду своїх громадян до країн ЄС на принципах взаємності.

Активний рух до безвізового режиму розпочався з набранням чинності з 1 січня 2008 р. пакету угод між Україною та ЄС про спрощення оформлення віз та реадмісію. Окреслюючи зміст, алгоритми та етапність просування до безвізового режиму України з ЄС, зазначимо, що вже є певні здобутки і результати:

- *введена в дію та повноцінно функціонує Угода між Україною та Європейським Співтовариством про спрощення оформлення віз (далі Угода)* (див. Додаток 1), яка передбачає спрощену та безкоштовну процедуру оформлення шенгенських віз для визначених 14 категорій громадян всієї України;

- *запроваджено місцевий прикордонний рух для жителів прикордонних територій України з Угорщиною, Словаччиною та Польщею та розпочато роботу щодо його запровадження з Румунією;*

Зазначимо, що Угоди про *місцевий прикордонний рух* передбачають *спеціальний режим* систематичного перетину кордону і перебування жителів прикордонних

регіонів у визначеній прикордонній зоні сусідніх країн на підставі *спеціального документу* з метою родинного, соціально-культурного, туристично-оздоровчого, економічного, наукового спілкування. В цьому контексті жителі прикордонних територій західних областей України опинилися в найвигідніших умовах, оскільки наразі виключно на ці території поширюється дія зазначених угод;

- *започатковано* структурований візовий діалог з ЄС (формулювання заходів та рекомендацій, виконання яких сприятиме запровадженню візового режиму);

- *здійснено* перші кроки в реалізації Комунікації Європейської Комісії „Східне партнерство”, зокрема, розпочато роботу над підготовкою проекту „Дорожньої карти”, що міститиме передумови та „технічні критерії”, виконання яких дозволить ввести безвізовий режим з державами ЄС (безпека документів, у т.ч. запровадження збору біометричних даних; боротьба з нелегальною міграцією, включаючи реадмісію; підтримка громадського порядку та безпеки; захист фундаментальних прав людини);

- за вказаними напрямками *створені* і працюють робочі групи, які на основі порівняльного аналізу Шенгенського законодавства та норм законодавства України узгоджують відповідні пропозиції до „Дорожньої карти”, затвердження якої очікується в ході самміту Україна-ЄС восени 2010 р.

Аналіз процесу практичної реалізації Угоди про спрощення віз, як одного з основних інструментів лібералізації візового режиму, свідчить про те, що ця реалізація не в повній мірі відповідає досягнутим домовленостям, як зі сторони ЄС, так і України. Причинами незадовільної імплементації цієї Угоди є як недосконалість відповідних механізмів в самій Україні, так і відсутність єдиної консолідованої політики серед держав-членів Шенгенської зони щодо візового режиму з Україною. Це стосується, до прикладу, не зовсім повної імплементації Консульськими установами країн ЄС на території ЄС ключових статей (стаття 4-7) цієї Угоди, які керуються при цьому власними консульськими інструкціями, про що засвідчили результати перших трьох етапів моніторингу візової політики і практики, проведені Міжнародною громадською ініціативою „Європа без бар'єрів” (липень-серпень, листопад 2008 р.; липень 2009 р.);

За результатами трьох етапів моніторингу було констатовано, що обмеження видачі безкоштовних та багаторазових віз пільговим категоріям громадян України консульськими установами ЄС віддзеркалилось у несправданих очікуваннях українських громадян щодо швидкого розв'язання більшості проблем, з якими вони стикаються в процесі оформлення шенгенських віз. Відповідно, роль Угоди у лібералізації візового режиму для громадян України залишається дискусійною, перш за все, через неготовність українських заявників компетентно скористатися її можливостями. Наразі експерти зазначають, що потенціал Угоди майже вичерпаний або близький до цього.

В цьому контексті якість імплементації Угоди консульськими установами ЄС на території Закарпатської області (Генеральному консульстві Угорської Республіки в м. Ужгороді, Консульстві Угорської Республіки в м. Берегово та Генеральному консульстві Словацької Республіки в м. Ужгороді) є однією з найкращих в Україні. Про це засвідчили результати як трьох попередніх етапів Всеукраїнського моніторингу, так і останнього четвертого, який було проведено в липні-серпні 2010 р.

Метою даного аналітичного дослідження є продовження вивчення особливостей візової політики і практики зазначених консульств країн-членів ЄС на території Закарпатської області та порівняти отримані результати з попередніми.

Завданням дослідження є співставлення результатів чотирьох етапів моніторингу, що дає можливість підбити підсумки якості імплементації Угоди та її впливу на лібералізацію візового режиму, а також виокремити тенденції у візовій політиці і практиці зазначених консульств на території Закарпатської області.

Крім того, в рамках окремого моніторингу було *проаналізовано процедуру перетину українсько-словацького кордону*, оскільки саме вона викликає найбільше нарікань з боку подорожуючих (тривалість очікування, оперативність роботи прикордонників та митників на пунктах перетину, елементи корупції, ставлення до громадян, обізнаність щодо правил перетину кордону тощо). На це неодноразово наголошували учасники презентацій попередніх етапів моніторингу візової політики консульських установ ЄС на території Закарпатської області.

Дані аналітичні матеріали ґрунтуються на підставі аналізу результатів моніторингу видачі віз консульськими установами країн ЄС на території Закарпатської області, проведеного *Регіональним філіалом Національного інституту стратегічних досліджень в м. Ужгороді* спільно з *Центром стратегічного партнерства в рамках Міжнародної громадської ініціативи „Європа без бар'єрів”*, фундатором створення якої є і РФ НІСД в м. Ужгороді.

Відмінність даного етапу моніторингу від трьох попередніх полягає в тому, що він виконувався за методологією, яка включала:

- *анкетування аплікантів на виході з Консульства щодо їх досвіду проходження всієї візової процедури,*
- *анкетування аплікантів щодо їх оцінки основних етапів візової процедури для формування рейтингів консульських установ (яке включало умови подання та одержання документів, умови доступу та повнота одержаної інформації, поведінка працівників консульства: ввічлива чи неприязна, випадки грубого чи навпаки дружнього ставлення; готовність консульського працівника допомагати, сприяти заявнику у ході візового клопотання, обґрунтованість питань у разі співбесіди; рівень складності вимог до переліку документів).*

Загалом в рамках моніторингу трьох консульств на території Закарпатської області було опитано 352 респонденти, з них:

- 180 осіб в ході анкетування щодо проходження процедури отримання шенгенської візи;
- 72 особи в рамках анкетування щодо проходження процедури отримання дозволу на місцевий прикордонний рух;
- 100 осіб в рамках анкетування щодо процедури перетину українсько-словацького кордону.

Результати моніторингу візової політики консульських установ ЄС на території Закарпатської області є одним із *регіональних сегментів* у загальноукраїнській картині візової політики і практики країн ЄС на території України. Загальний Аналітичний звіт за результатами системного моніторингу консульських установ країн ЄС в Україні (*21 консульство з 11 країн-членів ЄС*), готується для аналітичного супроводу „візового діалогу” Спільного візового комітету Україна-ЄС та генерування поглядів і вироблення пропозицій українською стороною. Загальний Аналітичний звіт також буде надіслано до українських органів державної влади, Представництв Європейської Комісії та країн-членів ЄС в Україні.

Рух до забезпечення свободи пересування та міжлюдських контактів має включати *інтенсивне громадське лобіювання в Україні та практичні ініціативи на міжнародному рівні*. Наразі головною проблемою залишається не дефіцит уваги громадських спільнот регіону до питань візової політики та свободи пересування, а *недостатня інтегрованість внутрішньоукраїнських дискусій на дану тематику до загальноєвропейських*. Найбільшого ефекту набувають ті ініціативи, що розгортаються як *міжнародні* на базі експертних аналітичних громадських організацій, як у країнах, що прагнуть до безвізового режиму (Україна), так і в країнах-членах ЄС (Угорщина, Словаччина). Власне на це і спрямована *ініціатива Центру стратегічного партнерства в даному проекті*, що становить спільний інтерес як для України, так і для країн-сусідів.

Світлана Мітрьєва,
Директор Регіонального філіалу
Національного інституту стратегічних досліджень в м. Ужгороді,
Президент Центру стратегічного партнерства,
Заслужений діяч науки і техніки України

I. ВІЗОВА ПОЛІТИКА ГЕНЕРАЛЬНОГО КОНСУЛЬСТВА УГОРСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В М. УЖГОРОДІ (Закарпатська область)

Генеральне консульство Угорської Республіки в м. Ужгороді (далі - *Консульство*), розташоване за адресою – *Православна наб., 12*, обслуговує громадян України, головним чином із західного регіону: Закарпатської, Львівської, Івано – Франківської та Чернівецької областей.

Четвертий етап моніторингу практики видачі Консульством Шенгенських віз та дозволів на місцевий прикордонний рух громадянам України відбувався з 2 по 16 липня 2010 року (перший етап проходив в липні-серпні 2008 року, другий – в листопаді 2008 року, третій – в липні-червні 2009 року).

Загалом, в ході моніторингу 100 громадян України (далі - *респонденти*) надали відповіді щодо власного досвіду проходження всієї візової процедури, а саме: 60 респондентів – щодо оформлення шенгенських віз та 40 – щодо оформлення дозволів на місцевий прикордонний рух.

I.1. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ АНКЕТУВАННЯ ЩОДО ДОСВІДУ ОФОРМЛЕННЯ ШЕНГЕНСЬКИХ ВІЗ

Загальна характеристика респондентів, які пройшли всю візову процедуру

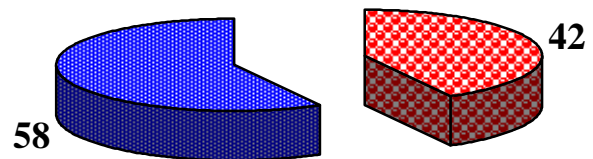
Серед респондентів незначною мірою переважали чоловіки (58 %) (Діаграма 1).

Діаграма 1. Стать респондентів

(кількість респондентів, %)

■ жіноча

■ чоловіча

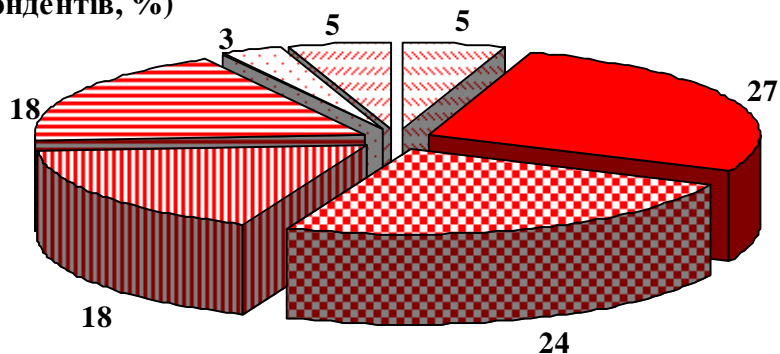

Вік опитаних респондентів - від 15 до 76 років, при цьому переважної більшості (87 %) - від 20 до 59 років (Діаграма 2).

Діаграма 2. Вік респондентів

(кількість респондентів, %)

- 10-19 років
- 20-29 років
- 30-39 років
- 40-49 років
- 50-59 років
- 60-69 років
- 70-76

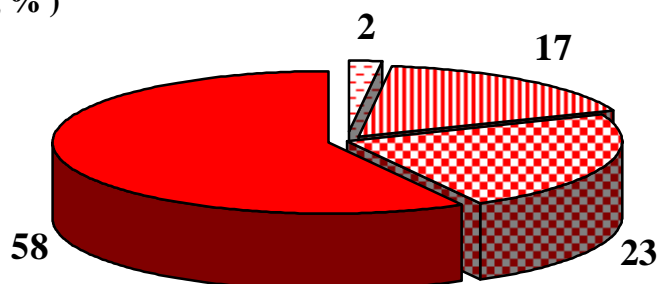

У більше як половини респондентів (58 %) освіта вища, у 23 % - середня спеціальна, у 17 % - повна середня та у 2 % - неповна середня (Діаграма 3).

Діаграма 3. Освіта респондентів

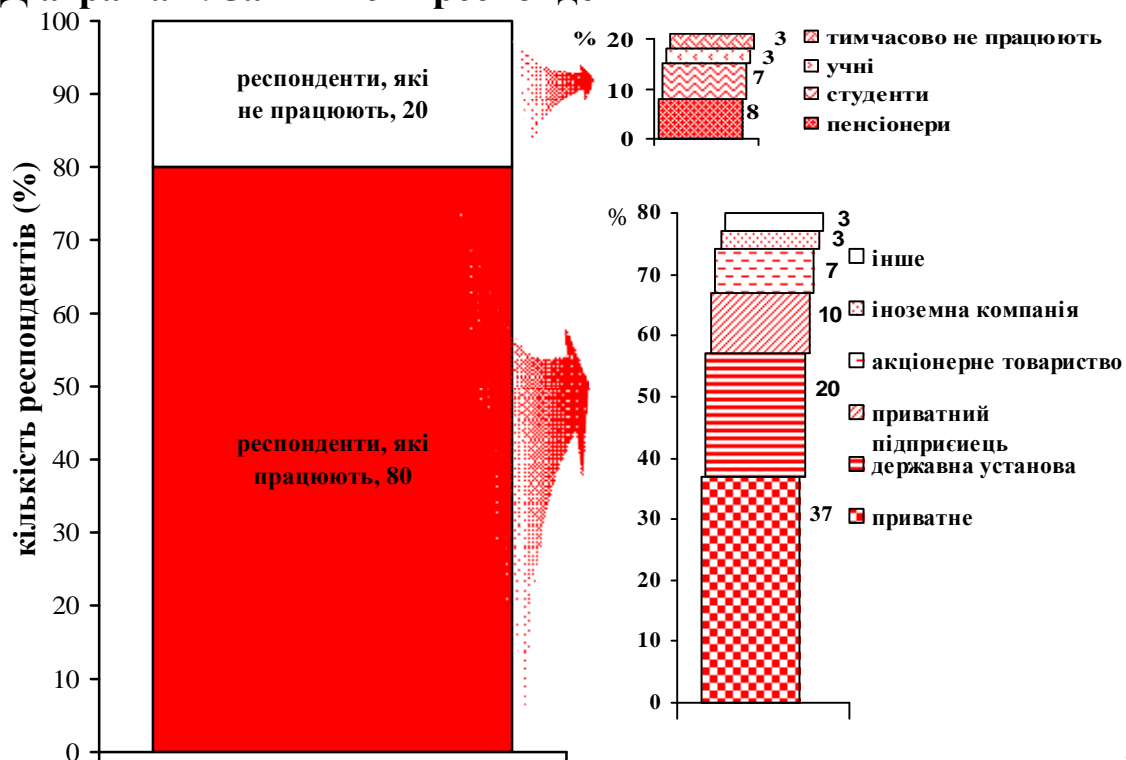
(кількість респондентів, %)

- неповна середня
- повна середня
- середня спеціальна
- вища освіта

Більшість респондентів (80 %) на момент моніторингу працювали, а саме: на приватних підприємствах (37 %), у державних установах та на підприємствах (20 %), приватними підприємцями (10 %), в акціонерних товариствах (7 %), в іноземних компаніях (3 %) та на колективному підприємстві і товаристві з обмеженою відповідальністю (3 %). Решта респондентів (20 %) зазначили, що не працюють, а саме: пенсіонери (8 %), студенти (7 %), тимчасово не працюють (3 %), учні (2 %) (Діаграма 4).

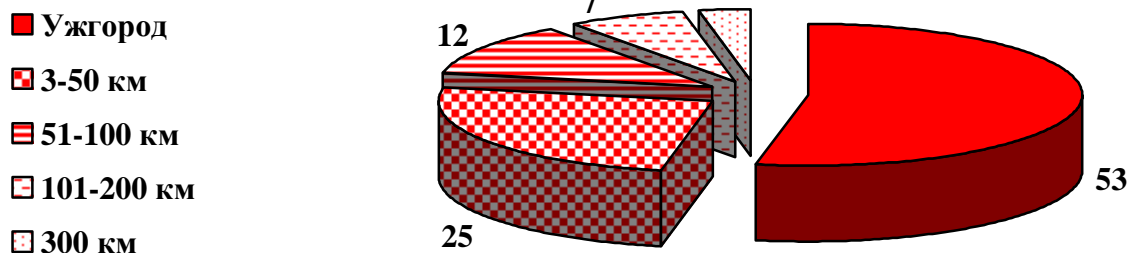
Діаграма 4. Зайнятість респондентів

З числа працюючих респондентів 35 % - кваліфіковані фахівці з вищою освітою, 19 % - керівники або заступники керівників організацій, 19 % - кваліфіковані працівники, 13 % - кваліфіковані фахівці з середньою спеціальною освітою, 8 % - керівники підрозділів організацій та 6 % - різноробочі.

Респонденти є мешканцями Закарпатської, Івано-Франківської та Львівської областей. Найбільша відстань, яку довелося подолати респондентам від місця проживання до Консульства, склала 300 км (Діаграма 5).

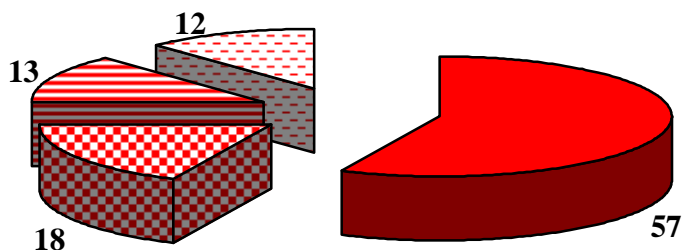
Діаграма 5. Відстань до Консульства
(кількість респондентів, %)

Більше половини респондентів (57 %) проживає в обласних центрах (Ужгород, Івано-Франківськ), 18 % - в містах з населенням понад 50 тис. мешканців (Мукачево, Стрий), 13 % - в містах з населенням менше 50 тис. мешканців (Іршава, Тячів, Хуст, Чоп) та 12 % - селищах (селах) (Діаграма 6).

Діаграма 6. Місцевість, в якій проживають респонденти (кількість респондентів, %)

- Обласний центр
- ▣ Місто з населенням понад 50 тис.
- ▣ Місто з населення менше 50 тис.
- ▣ Селище/село

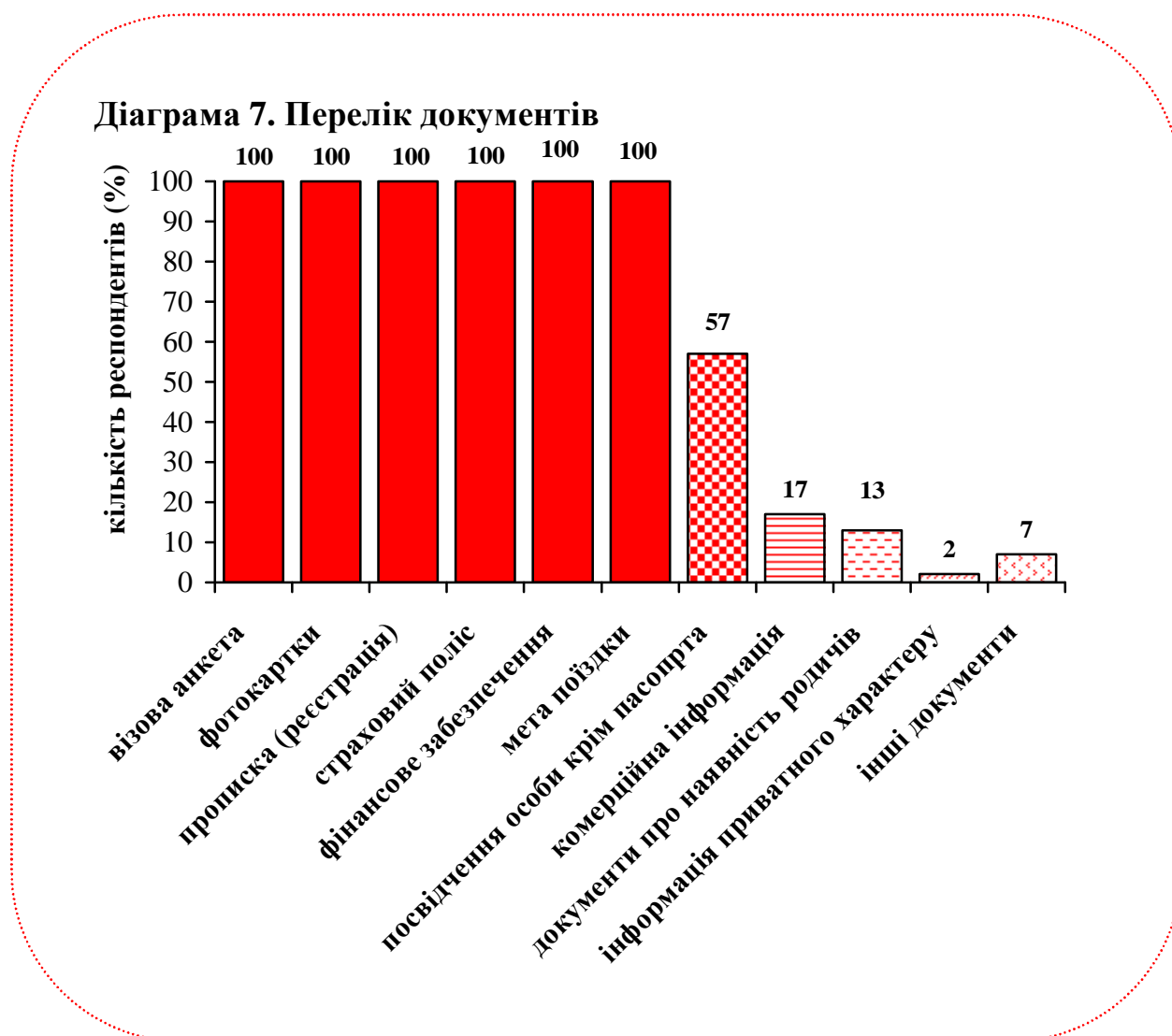

Загальна характеристика візової процедури

Інформацію щодо процедури і умов оформлення Шенгенських віз та переліку документів апліканти мають змогу отримати безпосередньо з інформаційних стендів біля Консульства, за телефоном (функціонує багатоканальна телефонна лінія) або з веб-сторінки Консульства (<http://hu-visa-ung.uz.ua/>). Так само апліканти мають змогу домовитися про дату та час подачі документів, особисто відвідавши Консульство, записавшись за телефоном або ж зареєструвавшись на веб-сторінці Консульства. Все це полегшує аплікантам процес отримання інформації та процедуру запису, сприяє зменшенню кількості візитів та скороченню черг біля Консульства. Дата прийому документів від респондентів призначається через 1- 3 дні після звернення в Консульство. Процес прийому документів від аплікантів відбувається в першій половині робочого дня. Безпосередня робота Консулів та співробітників Консульства з аплікантами (прийом/видача документів) здійснюється в окремому приміщенні Консульства, оснащеному 9-ма відокремленими одне від одного спеціальними віконцями (8 віконець відведено для аплікантів на Шенгенські візи та 1 – дозволи на місцевий прикордонний рух). Робота співробітника Консульства з одним аплікантом при подачі документів триває в середньому 15 хвилин. Слід зазначити, що співробітники Консульства надають аплікантам можливість донести додаткові необхідні документи, яких не вистачає, в той же день (або ж через декілька днів) без проходження всієї процедури повторно. Від аплікантів приймають повний пакет документів, що знижує ризик відмов, пов'язаних з некомплектністю документів.

Всі респонденти для оформлення шенгенської візи подавали до Консульства заповнену візову анкету з двома кольоровими фотокартками паспортного

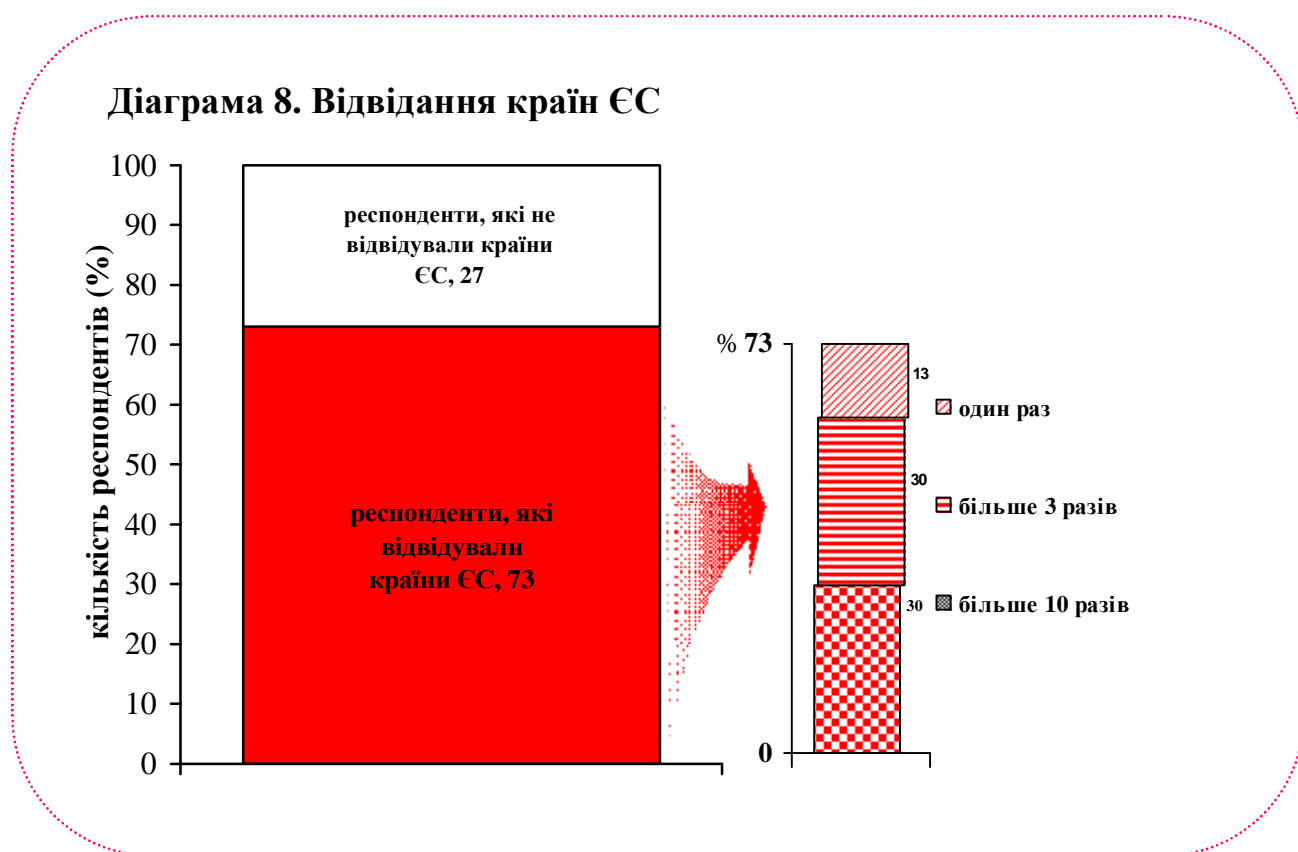
розміру, копію паспорта громадянина України, страховий поліс та документи, що підтверджують фінансове забезпечення та мету поїздки (Діаграма 7).

Щодо документів, про фінансове забезпечення, то 55 % респондентів подавали документи про доходи з місця роботи, 5 % - довідки про доходи батьків, 2 % - виписку з банківського рахунку. Для 3 % респондентів, підтверджуючими фінансове забезпечення стали такі документи, як пенсійне посвідчення та запрошення з зазначенням, що запрошуюча сторона бере на себе всі витрати протягом перебування в Угорщині. Для решти 35 % респондентів підтвердженням фінансового забезпечення правив листи підтримки від однієї з політичних партій Угорщини. Щодо документів, підтверджуючих мету поїздки, то 60 % подали запрошення з угорської сторони, 3 % - підтвердження бронювання готелю, 2 % квитки на фестиваль, а 35 % респондентів фактично не подавали документів прямо підтверджуючих мету поїздки, через те, що для них за такі документи правилм лист підтримки від «КМКС «Партії угорців України», «Демократичної спілки угорців України» разом з посвідченням закордонного угорця.

При розгляді клопотань щодо терміну дії візи, видно, що візове клопотання по цій позиції було повністю задоволене у 81 % респондентів, а 19 % респондентів отримали візу з меншим терміном дії. Дещо вищий відсоток респондентів (85 %), візове клопотання яких щодо терміну перебування в Угорщині (ЄС) було задоволене.

Моніторинг показав, що на результативність візового клопотання також впливає і візова історія аплікантів та відвідування країн ЄС (в т.ч. і Угорщини) в минулому. Так, країни ЄС за останній рік відвідували 73 % респондентів, а саме: 30 % більше 10 разів, ще 30 % - більше трьох разів, 13 % - один раз, а 27 % респондентів - жодного разу за вказаний період (Діаграма 8).

Більше половини (68 %) сплатили консульський збір у розмірі 35 євро. Жоден з респондентів не скористався послугами туристичних агентств та інших посередників, які, зазвичай, є платними і здорожують візову процедуру.

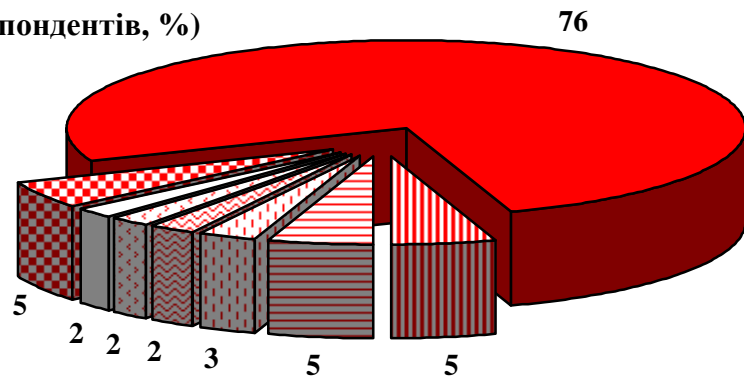
Однак крім консульського збору, респонденти сплачують вартість банківських послуг (12 грн.). Процедура оформлення запрошень в Департаменті Імміграції та Громадянства Угорської Республіки є платною і, відповідно, вартість її сплачується стороною, яка надає таке запрошення апліканту.

На рішення Консульства респонденти очікували від 5 до 14 днів, але в переважній більшості (81%) не більше 7 днів (Діаграма 9).

Діаграма 9. Період очікування рішення Консульства

(кількість респондентів, %)

- 5 днів
- 7 днів
- 8 днів
- 9 днів
- 10 днів
- 11 днів
- 12 днів
- 14 днів

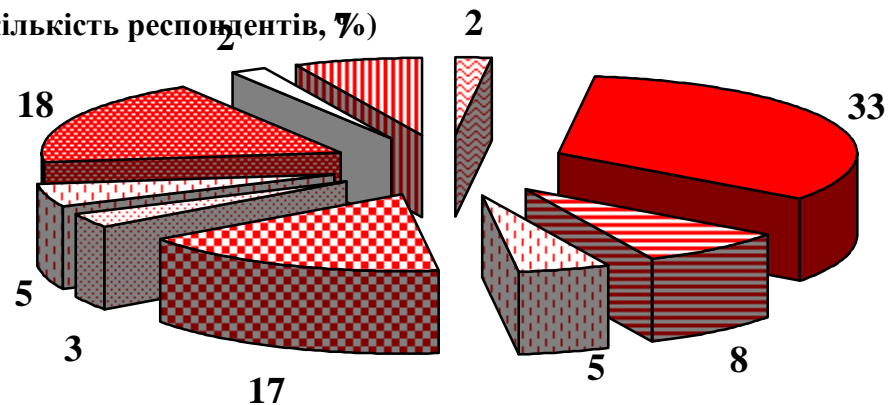

Загалом, тривалість всієї візової процедури, тобто час, який минув від моменту першого контакту з Консульством (візиту чи дзвінка для отримання інформації щодо переліку необхідних документів та попереднього запису) до безпосереднього отримання візи, у респондентів був різний – від 6 до 30 днів (Діаграма 10). У 65 % респондентів тривалість всієї візової процедури складала 6-10 днів, через те, що ці респонденти переважно мають великий досвід візових клопотань та добре обізнані щодо умов, правил, переліку документів у їх конкретному випадку тощо.

Діаграма 10. Тривалість візової процедури

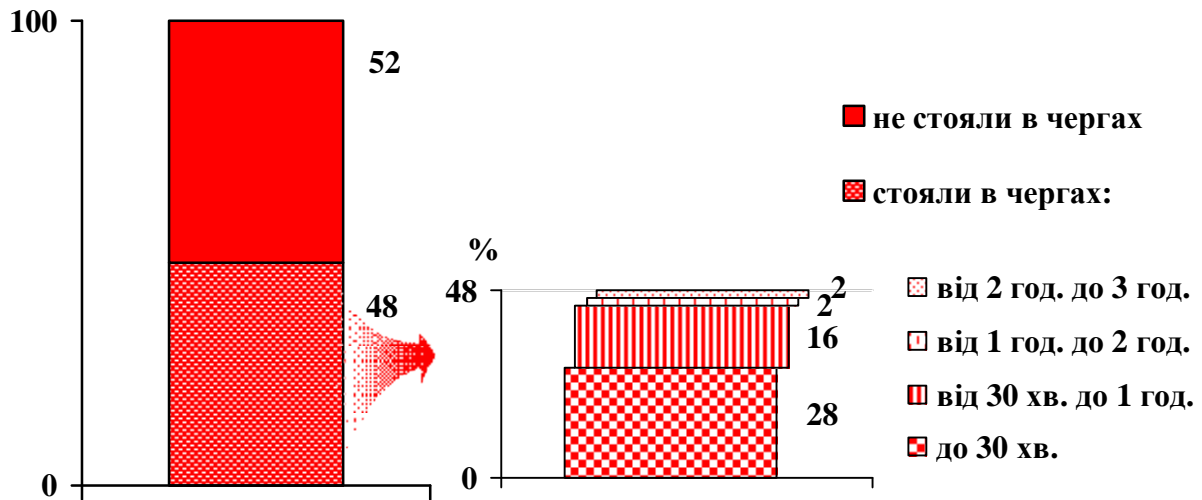
(кількість респондентів, %)

- 6 днів
- 7 днів
- 8 днів
- 9 днів
- 10 днів
- 12 днів
- 13 днів
- 14 днів
- 18 днів
- 30 днів

В процесі візової процедури 48 % респондентів зазначили, що стояли в чергах хоча б на одному з етапів візового клопотання, а саме: 28 % - не більше 30 хв., 16 % - від 30 хв. до 1 год., 2 % - від 1 год. до 2 год. та ще 2 % - від 2 год. до 3 год. (Діаграма 11).

Діаграма 11. Черги під час візової процедури
кількість респондентів (%)

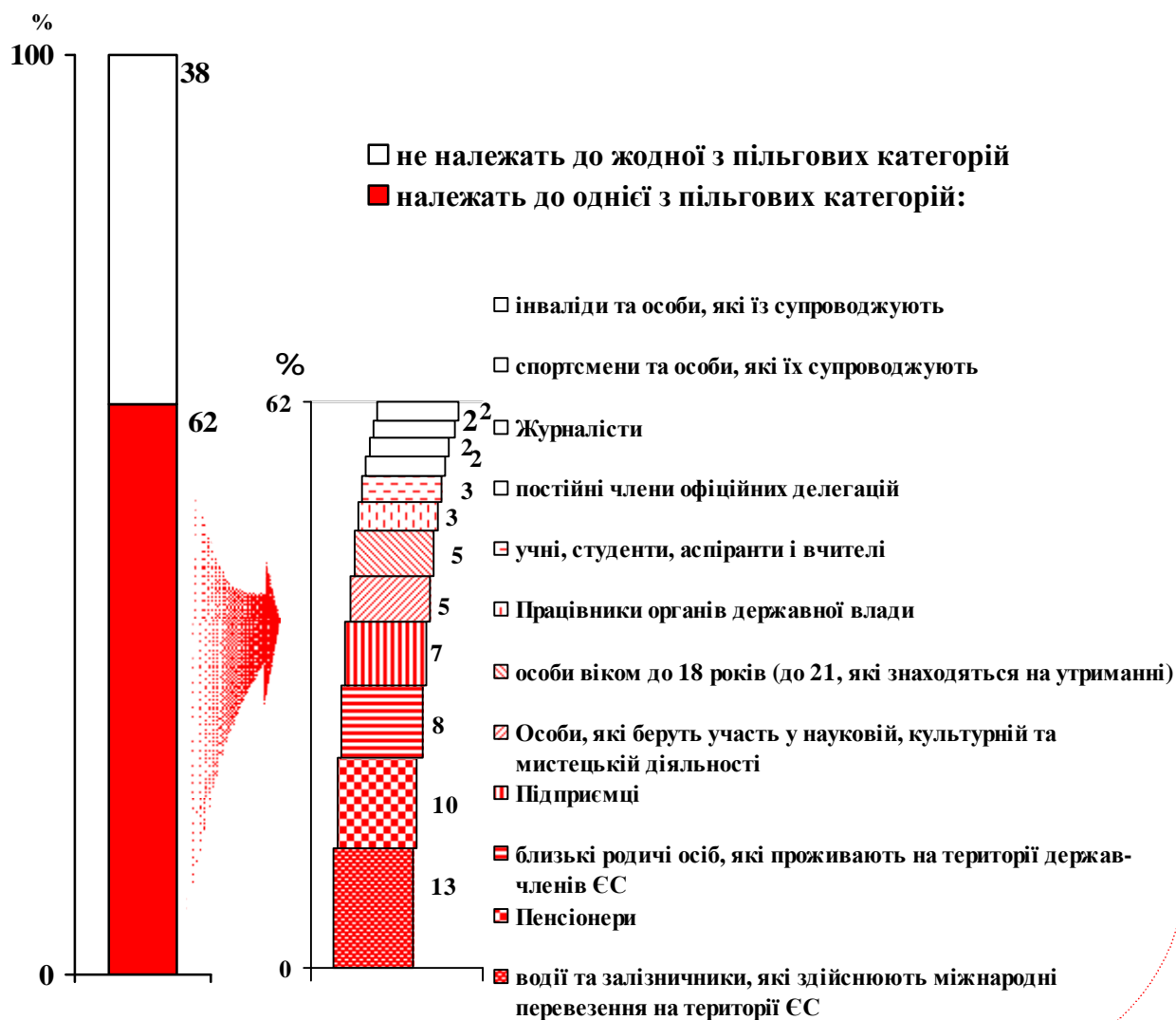
Причиною очікування переважно було спізнення самого респондента або іншого апліката на визначений час подачі документів та отримання рішення Консульства тощо.

Угода між Україною і ЄС про спрощення оформлення віз

Поінформованість респондентів щодо положень Угоди відчутно зростає, особливо це стосується респондентів, які належать до пільгових категорій громадян і мають право на отримання безкоштовних віз.

Частка респондентів, які зазначили, що належать до хоча б однієї з пільгових категорій громадян, визначеними положеннями Угоди, і можуть претендувати на пільги, становить 62% (Діаграма 12). Загалом, респонденти ідентифікували себе в 12 з 14 пільгових категорій, визначених Угодою.

Діаграма 12. Належність до пільгових категорій громадян України

Для того, щоб аплікант, який ідентифікував себе хоча б з однією пільговою категорією громадян України, скористався своєю можливістю отримати пільгу, мета його поїздки має носити професійний характер. Така вимога стосується всіх пільгових категорій, крім пенсіонерів, осіб віком *до 18 років* (або осіб *до 21 року*, які знаходяться на утриманні) та інвалідів і осіб, що їх супроводжують. У випадку належності до пільгової категорії «близькі родичі осіб, що проживають в Угорщині», їх відвідування має бути метою візиту апліката, а «учні, студенти, аспіранти і вчителі» - навчання.

Якщо розглянути мету візиту до ЄС (Угорщини) респондентів, які ідентифікували себе з пільговими категоріями, то про суто професійний характер своїх подорожей зазначили *особи, які беруть участь у науковій, культурній та мистецькій діяльності; працівники органів державної влади, учні, студенти, аспіранти, вчителі; постійні члени офіційних делегацій, журналісти, спортсмени та особи, які їх супроводжують.* Також метою подорожей усіх респондентів, які мають *близькі родинні зв'язки з особами, що проживають на території держав членів ЄС, є саме їх відвідування.* Щодо респондентів, які ідентифікували себе з таким пільговими категоріями, як *«водії та залізничники, які здійснюють міжнародні перевезення на території ЄС», то у 12 % мета візиту є професійною, а «підприємці та представники бізнесу» - у більшості випадків мета подорожі носить особистий характер.*

Серед респондентів не було таких, які ідентифікували себе з іншими пільговими категоріями, визначеними Угодою, а саме: *«учасники офіційних програм обміну, організованих містами побратимами» та «представники громадських організацій».*

Кількість респондентів, які ідентифікували себе з однією з пільгових категорій громадян України і отримали Шенгенську візу безкоштовно, становить 32 %, що майже вдвічі менше від загальної кількості респондентів-пільговиків. Це , головним чином, пояснюється тим, що не всі такі респонденти надали у Консульство достатні документи, які підтверджують заявлену мету.

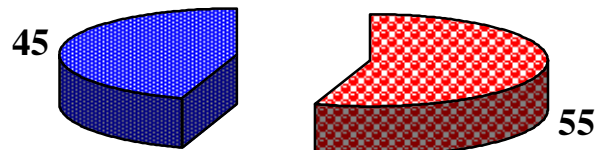
І.2. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ АНКЕТУВАННЯ ЩОДО ДОСВІДУ ОФОРМЛЕННЯ ДОЗВОЛІВ НА МІСЦВИЙ ПРИКОРДОННИЙ РУХ

Загальна характеристика респондентів, які пройшли всю візову процедуру

Співвідношення жінок та чоловіків складає 55 % та 45 % відповідно (Діаграма 1).

Діаграма 1. Стать респондентів

- (кількість респондентів, %)
- жіноча
 - чоловіча

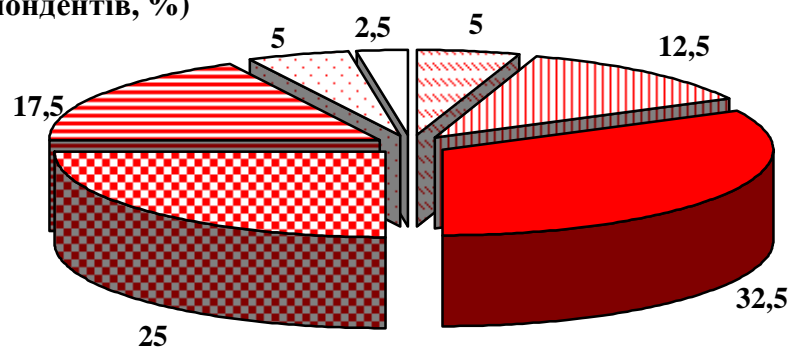

Вік респондентів, які оформляли (або для яких оформляли) дозвіл на місцевий прикордонний рух – від 6 до 70 років (Діаграма 2).

Діаграма 2. Вік респондентів

(кількість респондентів, %)

- 6-9 років
- 10-19 років
- 20-29 років
- 30-39 років
- 40-49 років
- 50-59 років
- 70 років

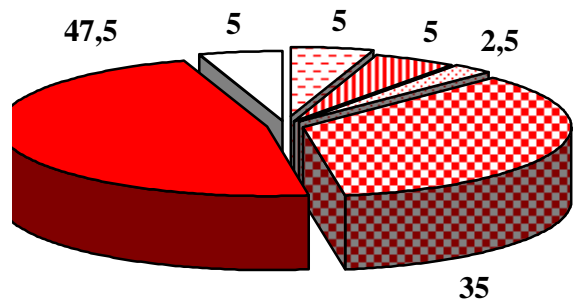

Майже у половини респондентів (47,5 %) освіта вища, у 35 % - середня спеціальна, у 5 % - неповна середня, у 5 % - початкова (неповна початкова), у 2,5 % - повня середня та 5 % відмовились відповідати (Діаграма 3).

Діаграма 3. Освіта респондентів

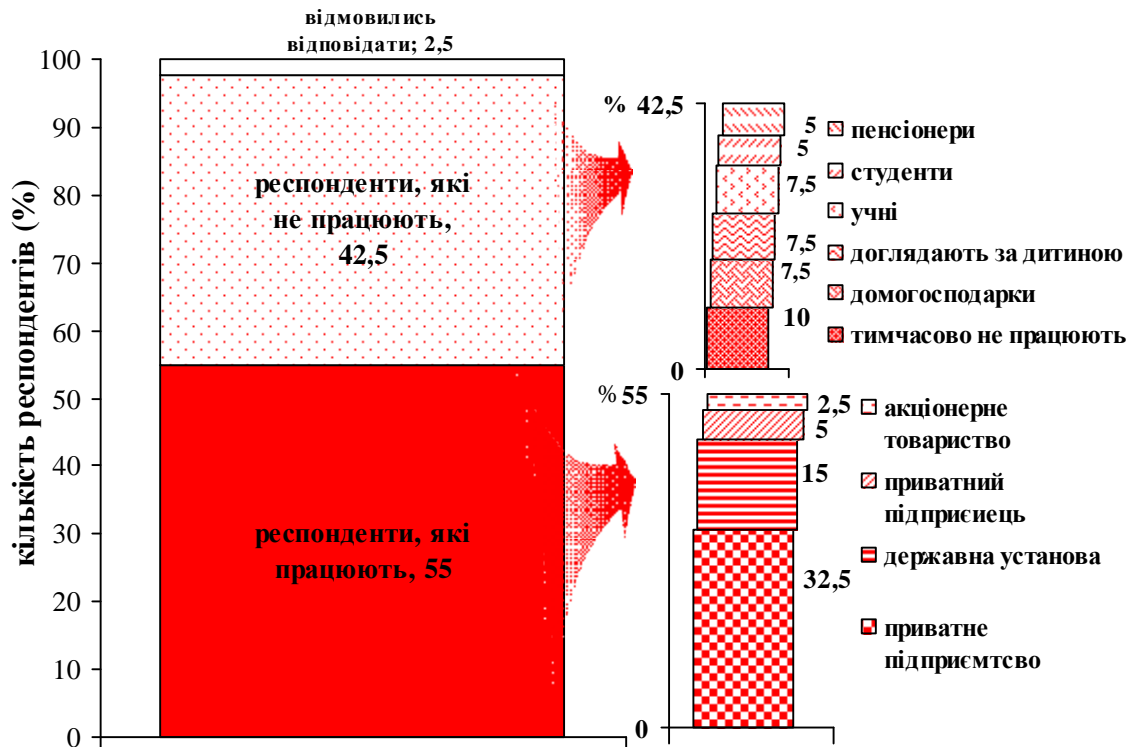
(кількість респондентів, %)

- початкова / не повна початкова освіта
- неповна середня
- повна середня
- середня спеціальна
- вища освіта
- відмовились відповідати

На момент моніторингу трохи більше половини респондентів (55 %) працювали, а саме: на приватних підприємствах (32,5 %), у державних установах та на підприємствах (15 %), приватними підприємцями (5 %), в акціонерних товариствах (2,5 %). Ще 45 % респондентів зазначили, що не працюють, а саме: тимчасово не працюють (10 %), домогосподарки (7,5 %), доглядають за дитиною (7,5 %), учні (7,5 %), пенсіонери (5 %), студенти (5 %). Решта респондентів (2,5 %) відмовились надати відповідь щодо їх зайнятості (Діаграма 4).

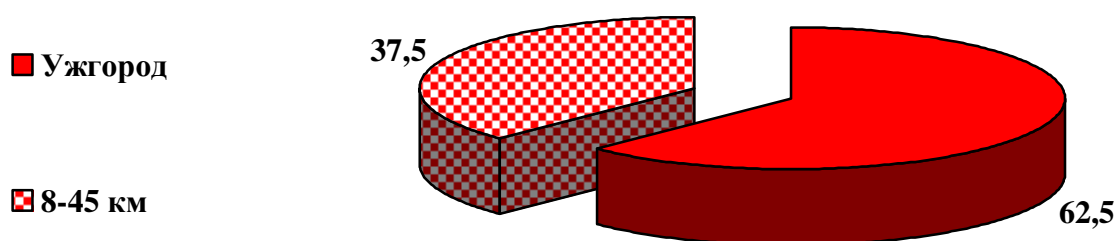
Діаграма 4. Зайнятість респондентів

З числа працюючих респондентів 27 % - керівники або заступники керівників організацій, 27 % - кваліфіковані фахівці з вищою освітою, 23 % - кваліфіковані працівники, 18 % - керівники підрозділів організацій та 5 % - кваліфіковані фахівці з середньою спеціальною освітою.

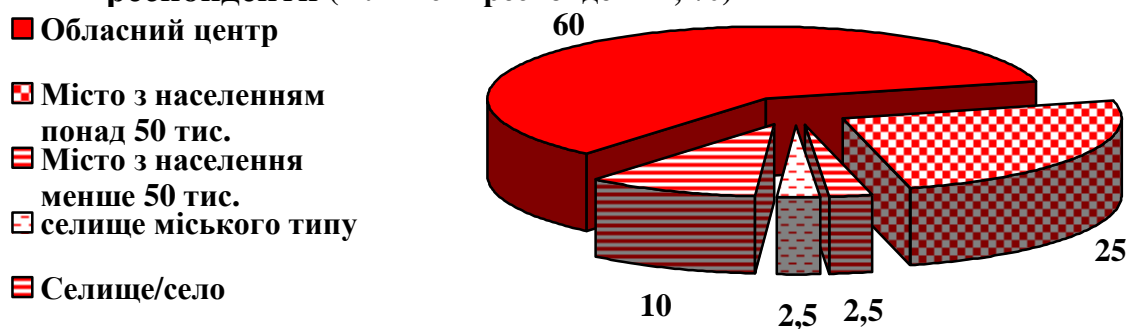
Всі респонденти мешкають в Закарпатській області в зоні дії місцевого прикордонного руху. Найбільша відстань, яку довелося подолати респондентам від місця проживання до Консульства, склала 45 км (Діаграма 5).

Діаграма 5. Відстань до Консульства
(кількість респондентів, %)

Більше половини респондентів (60 %) проживає в обласному центрі (Ужгород), 25 % - в місті з населенням понад 50 тис. мешканців (Мукачево), 10 % - селищах (селах), 2,5 % - в містах з населенням менше 50 тис. мешканців та 2,5 % - селищах міського типу (Діаграма 6).

Діаграма 6. Місцевість, в якій проживають респонденти
(кількість респондентів, %)

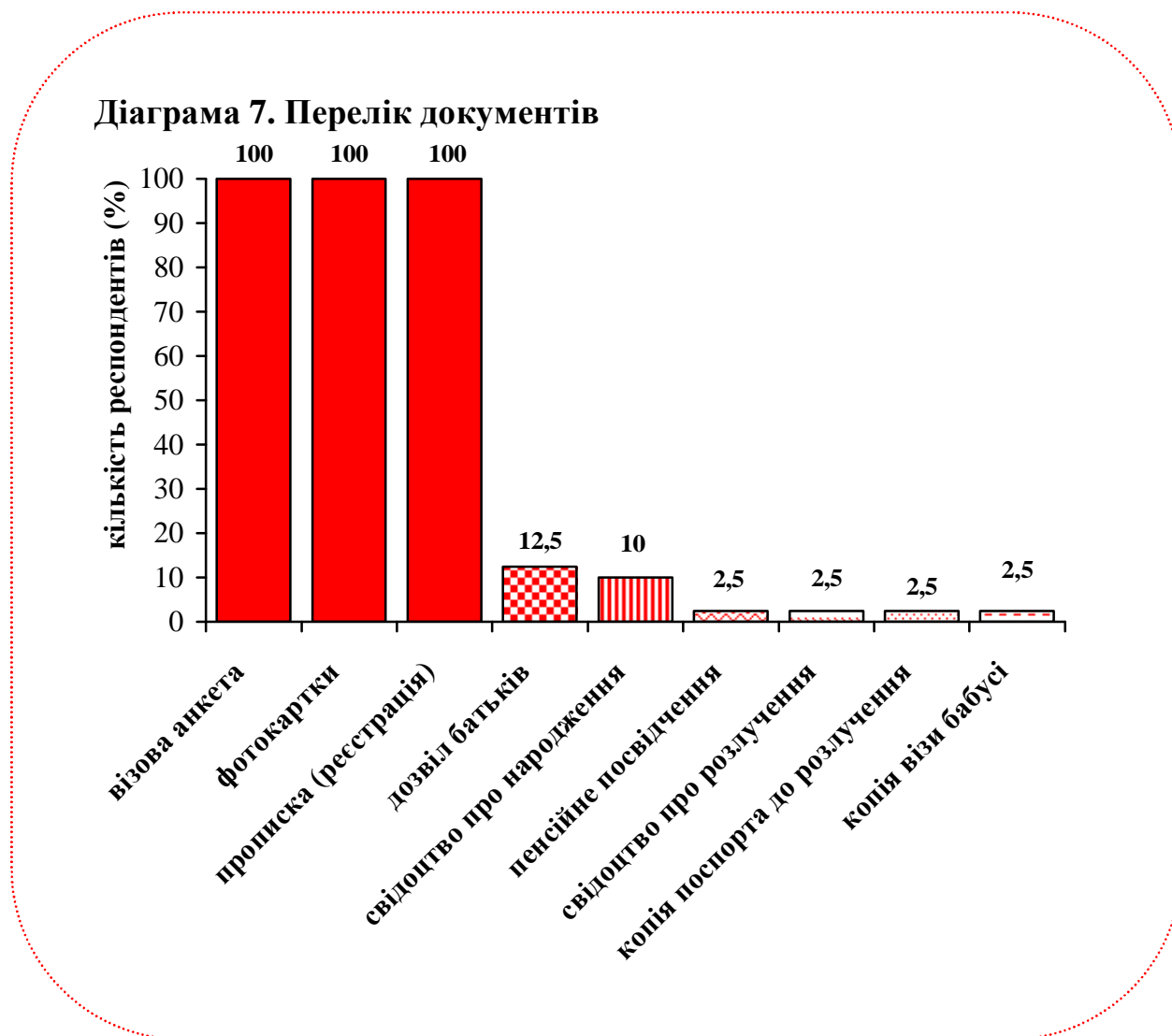

Загальна характеристика процедури отримання дозволу на МПР

Апліканти мають змогу отримати інформацію щодо процедури оформлення дозволів на місцевий прикордонний рух та домовитися про дату та час подачі документів безпосередньо в Консульстві, за телефоном або ж на веб-сторінці Консульства (<http://hu-visa-ung.uz.ua/>). В Консульстві або ж на його веб-сторінці

можна ознайомитися з детальним переліком населених пунктів та картами зони дії місцевого прикордонного руху в Україні та Угорщині. Для роботи з аплікантами, які клопочуть про дозвіл на місцевий прикордонний рух, відведене одне (з 9) спеціалізоване віконце. Прийом та видача дозволів на місцевий прикордонний рух відбувається щоденно. Сама процедура подачі документів одним аплікантом займає не більше 15 хвилин.

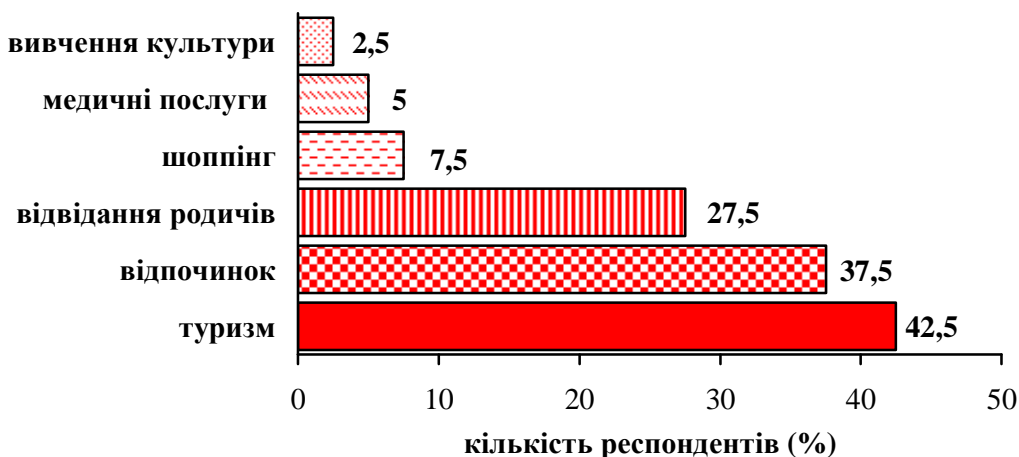
Всі респонденти для оформлення дозволу на місцевий прикордонний рух подавали до Консульства заповнену візову анкету з двома 2 фотокартками та копію паспорта громадянина України (Діаграма 7).

Крім того, 12,5% респондентів також надвали в консульство довіл від батьків, 10 % - свідоцтво про народження, 2,5 % - пенсійне посвідчення, 2,5 % - свідоцтво про розлучення, 2,5 % - копію паспорта до розлучення, 2,5 % - копія візи бабусі.

Значна частина респондентів (42,5 %) зазначили, що дозвіл на місцевий прикордонний рух використовуватимуть для туризму, 37,5 % - для відпочинку, 27,5 – для відвідання родичів та знайомих, 7,5 % - для шопінгу, 5 % - для

Діаграма 8. Мета поїздки респондентів

отримання медичних послуг та 2,5 % - для ознайомлення з угорською культурою (Діаграма 8). Слід зазначити, що частина респондентів назвали декілька цілей оформлення дозволів на місцевий прикордонний рух.

Всі респонденти отримали дозволи на місцевий прикордонний рух. Теміни дії дозволів, про який клопотали та отримали респонденти, наведено у Таблиці 1.

Таблиця 1.

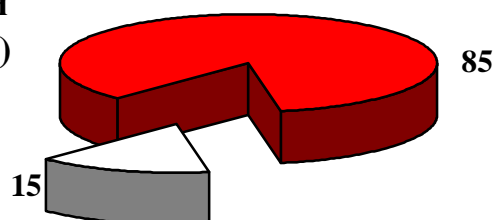
	ТЕРМІН ДІЇ (МІСЯЦІ) ДОЗВОЛІВ НА МПР						ВІДМОВИЛИСЬ ВІДПОВІДАТИ
	кількість респондентів (%)						
	1,5	10	12	24	36	60	
клопотали	1,5	2,5	35	37,5	15	5	2,5
отримали	2,5	2,5	35	45	10	5	-

Довіл на місцевий прикордонний рух дає право на багаторазовий в'їзд та безперервне перебування максимальною тривалістю три місяці протягом будь-яких шести місяців (кожних шести місяців впродовж терміну дії дозволу).

Більшість респондентів (85 %) сплатили за дозвіл 20 євро, решта (15 %) отримали його безкоштовно (Діаграма 9).

Діаграма 9. Вартість візової процедури
(кількість респондентів, %)

- 0 євро
- 20 євро

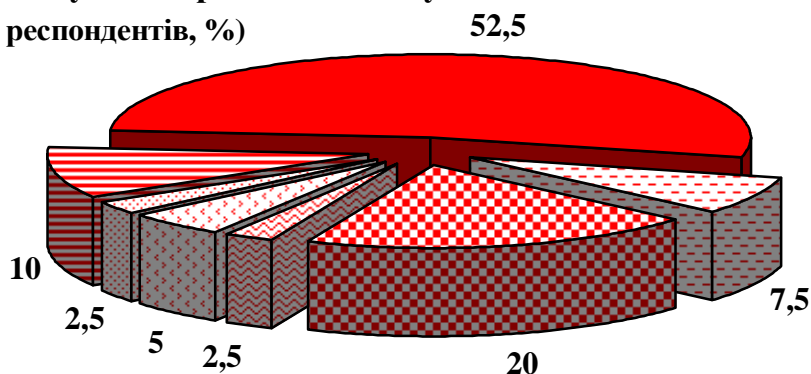
Щодо респондентів, які отримали дозволи на місцевий прикордонний рух безкоштовно, то це - пенсіонери, діти до 18 років (діти, що знаходяться на утриманні, віком до 21 року) та інваліди, які звільняються від сплати Консульського збору, згідно з положеннями Угоди між урядом Угорської республіки та Кабінетом Міністрів України про правила місцевого прикордонного руху.

На рішення Консульства респонденти очікували *від 5 до 15 днів*, при цьому 65 % не більше 7 днів (Діаграма 10).

Діаграма 10. Період очікування рішення Консульства

(кількість респондентів, %)

- 5 днів
- 6 днів
- 7 днів
- 8 днів
- 10 днів
- 14 днів
- 15 днів

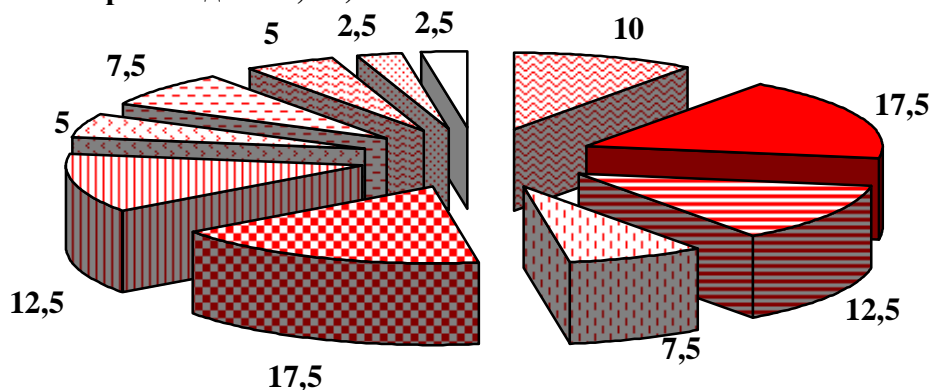

Загалом, тривалість всієї візової процедури, тобто час, який минув від моменту першого контакту з Консульством (візиту чи дзвінка для отримання інформації щодо переліку необхідних документів та попереднього запису) до безпосереднього отриманням дозволу на місцевий прикордонний рух у респондентів був різний – *від 6 до 30 днів* (Діаграма 11). У 65 % респондентів тривалість всієї візової процедури склала 6-10 днів.

Діаграма 11. Тривалість візової поцедури

(кількість респондентів, %)

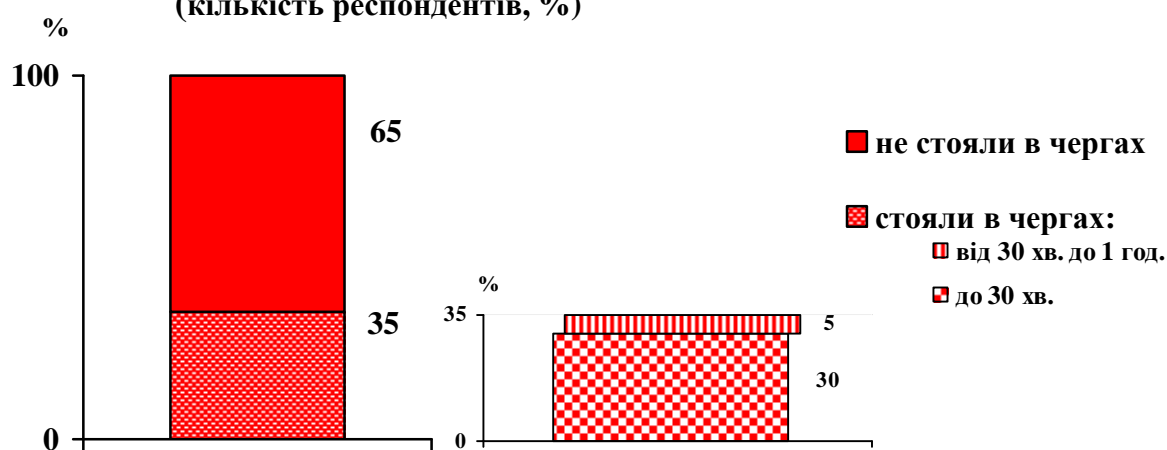
- 6 днів
- 7 днів
- 8 днів
- 9 днів
- 10 днів
- 11 днів
- 13 днів
- 14 днів
- 15 днів
- 20 днів
- 30 днів

В процесі оформлення дозволу на місцевий прикордонний 35 % респондентів зазначили, що стояли в чергах хоча б на одному з етапів візового клопотання, однак переважна більшість з них - не більше 30 хв. (Діаграма 12).

Діаграма 11. Черги під час візової процедури

(кількість респондентів, %)

Лише 20 % респондентів зазначили, що процедуру отримання дозволу на місцевий прикордонний рух необхідно змінити, а саме: 12,5 % - зменшити максимальний термін очікування отримання дозволу та 5 % - розмістити пункти прийому видачі дозволів на пунктах пропуску (кордоні), 2,5 % - спростити вимоги до необхідних документів.

ВИСНОВКИ

Процес роботи Консульства з аплікантами налагоджений і відпрацьований дуже добре.

Високий рівень задоволення Консульством візових клопотань респондентів загалом та щодо типу Шенгенської візи, терміну дії та терміну перебування зокрема свідчить, в першу чергу, про високий рівень обізнаності аплікантів про умови, перелік документів тощо.

Вимоги Угоди між Україною та ЄС про спрощення оформлення віз дотримуються Консульством в повному обсязі, зокрема щодо плати за оброблення заяв та тривалості процедури їх розгляду.

Вимоги Угоди щодо звільнення від сплати консульського збору та видачі багаторазових віз пільговим категоріям громадян також виконуються, однак не всі респонденти, які могли скористатися цими положеннями, використали таку можливість, в першу чергу, через необхідність подання додаткових документів.

Щодо пакету необхідних документів для оформлення Шенгенської візи, то у випадку з представниками угорської національної меншини, він є дещо зміненим, оскільки замість запрошення та довідки про фінансове забезпечення їм достатньо надати посвідчення закордонного угорця та лист підтримки від «КМКС «Партії угорців України», «Демократичної спілки угорців України».

Високий рівень задоволення клопотань спостерігається і щодо дозволів на місцевий прикордонний рух (в тому числі і щодо терміну їх дії). До того ж, процедура їх оформлення, на думку респондентів, є достатньо спрощеною. Це, в першу чергу, стосується переліку документів та терміну очікування на рішення Консульства.

Ольга Єгорова,
старший науковий співробітник Регіонального філіалу
Національного інституту стратегічних досліджень в м. Ужгороді

II. ВІЗОВА ПОЛІТИКА КОНСУЛЬСТВА УГОРСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В М. БЕРЕГОВО (Закарпатська область)

Консульство Угорської Республіки в м. Берегово (далі - Консульство), розташоване за адресою - вул. Б. Хмельницького, 53, обслуговує громадян України, головним чином з західного регіону: Закарпатської, Львівської, Івано – Франківської та Чернівецької областей.

Четвертий етап моніторингу практики видачі віз громадянам України Консульством відбувався з 5 по 9 липня 2010 року. Попередні три етапи моніторингу були здійснені відповідно у липні-серпні 2008 року, листопаді 2008 року і в липні 2009 року.

Загалом, було опитано 60 громадян України.

Згідно з методикою моніторингу аналіз результатів дослідження візової політики Консульства розподілений на *сегменти* для забезпечення можливості порівняння результатів цього та попереднього етапу дослідження (це стосується *анкетування*). Результати кожного з сегментів ґрунтуються саме на відповідях осіб, які надали відповіді (далі – *респонденти*), і на підставі узагальнення всіх даних зроблено узагальнюючий висновок щодо візової політики Консульства та якості імплементації Угоди між ЄС та Україною про спрощення оформлення віз.

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ АНКЕТУВАННЯ ЩОДО ДОСВІДУ ПРОХОДЖЕННЯ ВСІЄЇ ВІЗОВОЇ ПРОЦЕДУРИ

Загальна характеристика респондентів, які пройшли всю візову процедуру

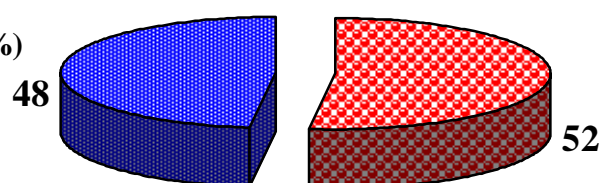
Співвідношення чоловіків та жінок, яких було опитано в ході моніторингу, майже не змінилося (Діаграма 1). На третьому етапі моніторингу кількість чоловіків складала 47%, жінок – 53%, другому етапі кількість чоловіків *більш як вдвічі перевищувала* кількість жінок (70% та 30% відповідно), а на першому етапі моніторингу їх кількість була *однаковою*.

Діаграма 1. Стать респондентів

(кількість респондентів, %)

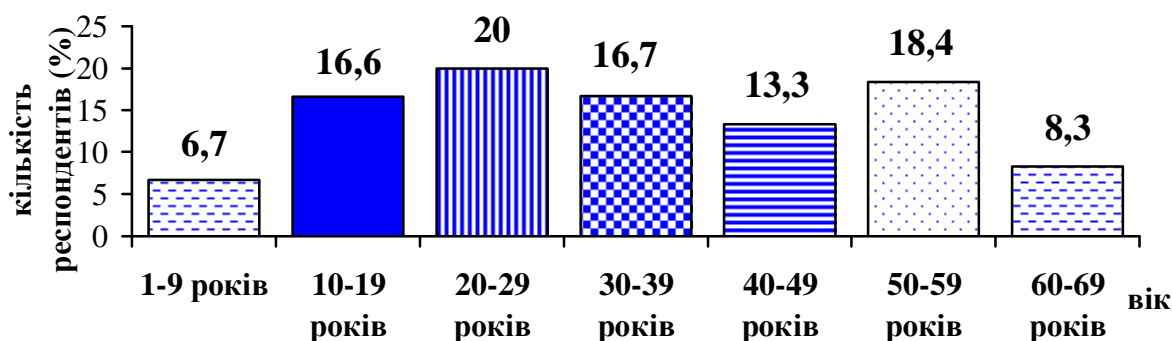
■ жіноча

■ чоловіча

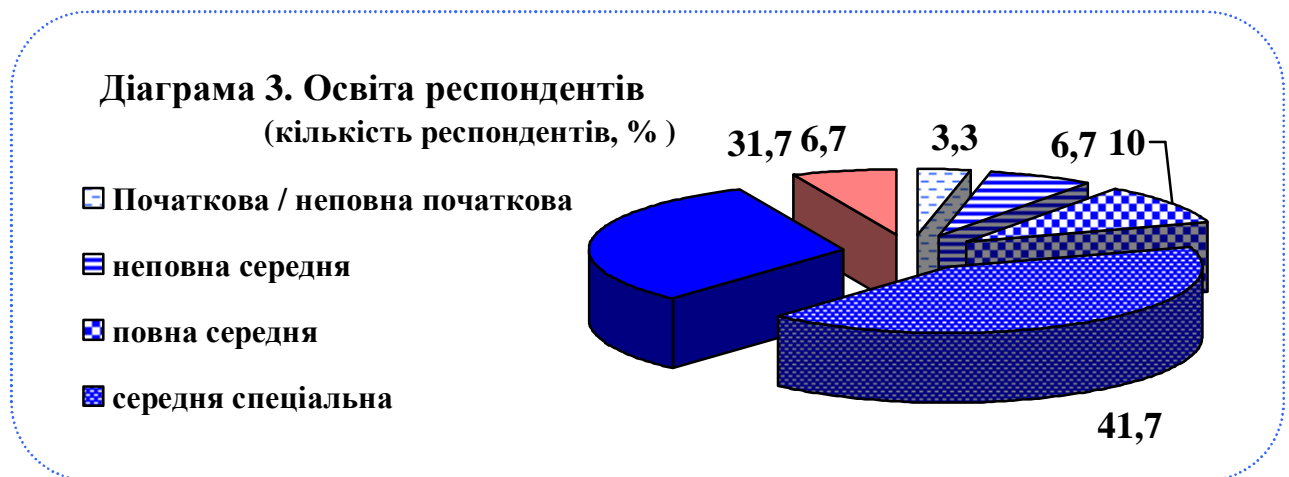
Віковий діапазон респондентів цього разу виявився ще більш широким, ніж на попередніх етапах - *від 1 до 69 років* (перший етап *19-59 років*, другий – *20-71 рік*, третій – *10-71 рік*). Найбільш чисельними серед респондентів були вікові категорії від 20 до 29 років – 20% та від 50 до 59 років – 18,4% (Діаграма 2).

Діаграма 2. Вік респондентів

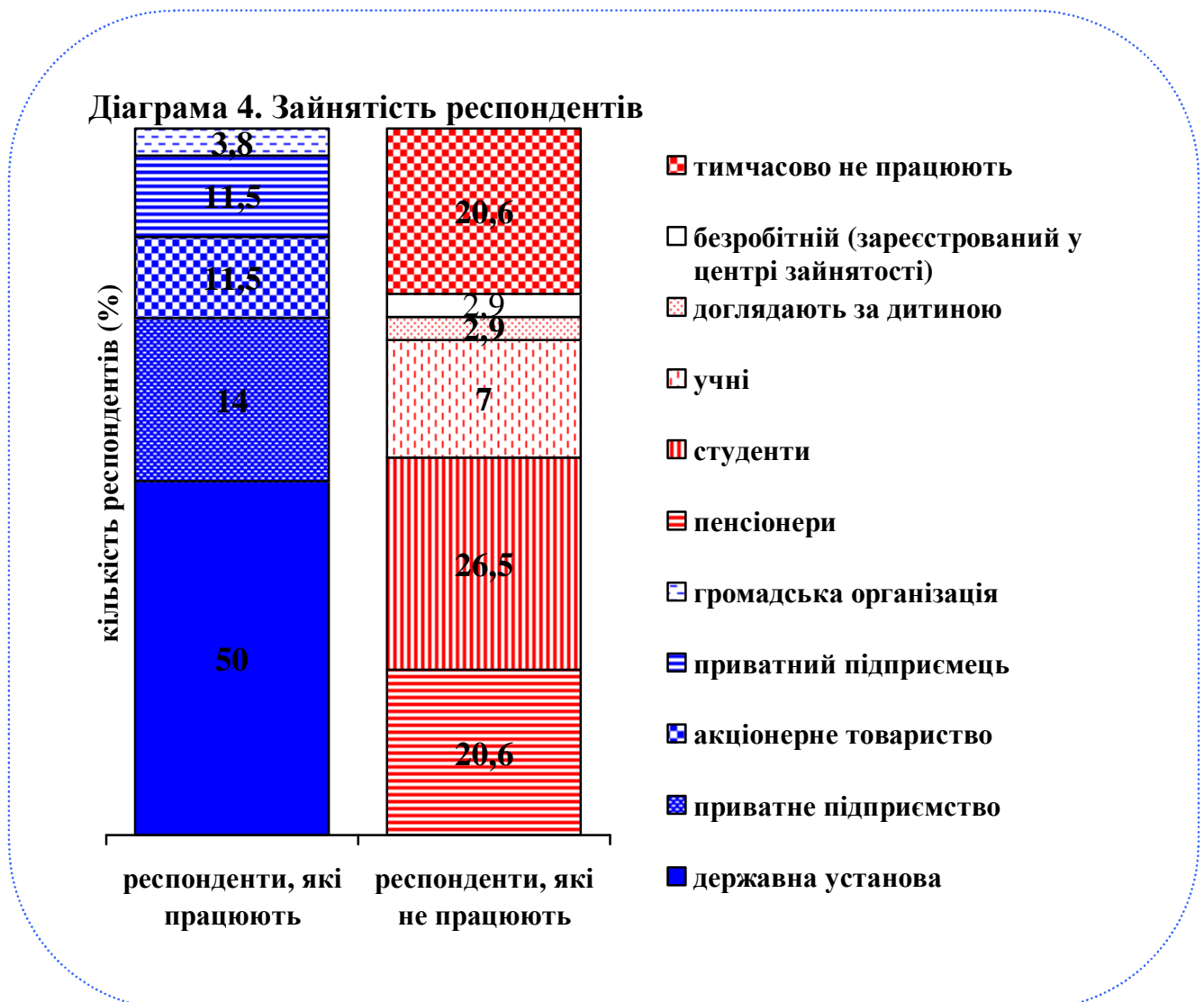

За рівнем освіти найбільш чисельною групою є респонденти з середньою спеціальною освітою (технікум, коледж тощо) – 41,7%, далі – з вищою освітою – 31,7% та повною середньою освітою (10-11 класів) – 10%. Найменш чисельні категорії респондентів з початковою або неповною початковою освітою (до 7 класів) – 3,3% та неповною середньою – 6,7% і діти дошкільного віку – 6,7%.

(Діаграма 3). Цей показник суттєво не відрізняється від результатів попередніх етапів моніторингу.

Відсоток респондентів, які не працюють, складає 56,7%, з них: тимчасово не працює 20,6% респондентів, пенсіонери (20,6%) та студенти (26,5%), учні (14,7%), респонденти, які доглядають за дитиною (2,9%), безробітні (2,9%) та діти дошкільного віку (11,8%) (Діаграма 4).

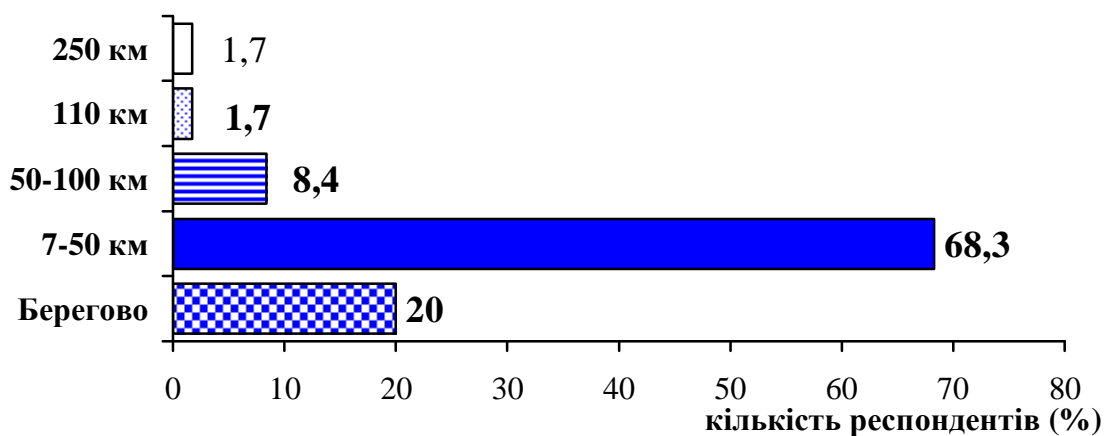

Менше половини (43,3%) респондентів зазначили, що наразі працюють, з них: у державних установах та на підприємствах (50%), на приватних підприємствах (23,1%), в акціонерних товариствах (11,5%), є приватними підприємцями (11,5%), та в громадських організаціях (3,8%) (Діаграма 4).

З числа працюючих респондентів - це керівники або заступники керівників підприємств (38,5%), кваліфіковані фахівці з вищою освітою (19,2%), керівники підрозділів організацій (11,5%), кваліфіковані фахівці з середньою спеціальною освітою (11,5%), кваліфіковані працівники (15,4%) та інші (3,8%).

Переважаюча кількість респондентів (98,3%) – це жителі Закарпатської області, головним чином, м. Берегово, м. Мукачево, м. Виноградів та прилеглих до них сіл (Діаграма 5).

Діаграма 5. Відстань до Консульства

Загалом, ситуація щодо місцевості проживання респондентів, які пройшли візову процедуру у даному Консульстві, виглядає наступним чином: жителі сіл – 33,3%, міст з населенням менше 50 тис. мешканців – 23,3%, міст з населенням понад 50 тис. мешканців – 35%, селищ міського типу – 1,7% та обласного центру – 6,7%.

Загальна характеристика візової процедури

Процес проходження аплікантом візової процедури включає наступні етапи:

- 1. Отримання інформації щодо візової процедури та переліку необхідних документів та візової анкети.*
- 2. Визначення дати та часу подання документів з отриманням на це талону.*
- 3. Подання документів та спілкування зі співробітниками Консульства.*
- 4. Отримання паспорта з візою.*

Перші два етапи візової процедури апліканти проходять швидко і легко. Візову анкету можна отримати в самому Консульстві чи в інших місцях (страхові компанії, послугами яких апліканти скористалися, роботодавці тощо), або ж скористатися можливістю завантажити з офіційного сайту Консульства Угорської Республіки в м. Берегово (<http://www.mfa.gov.hu/kulkepvisolet/Beregovo/uk>) тощо. Візові анкети, які апліканти можуть безкоштовно отримати в консульстві, складені на українській та угорській мовах.

На інформаційних стендах (в тому числі з безкоштовними інформаційними брошурами) в Консульстві представлена детальна інформація про правила оформлення шенгенських віз різних типів. Також детальну інформацію щодо кожного конкретного випадку можна отримати безпосередньо під час консультацій зі співробітниками Консульства за телефоном або безпосередньо завітавши до Консульства.

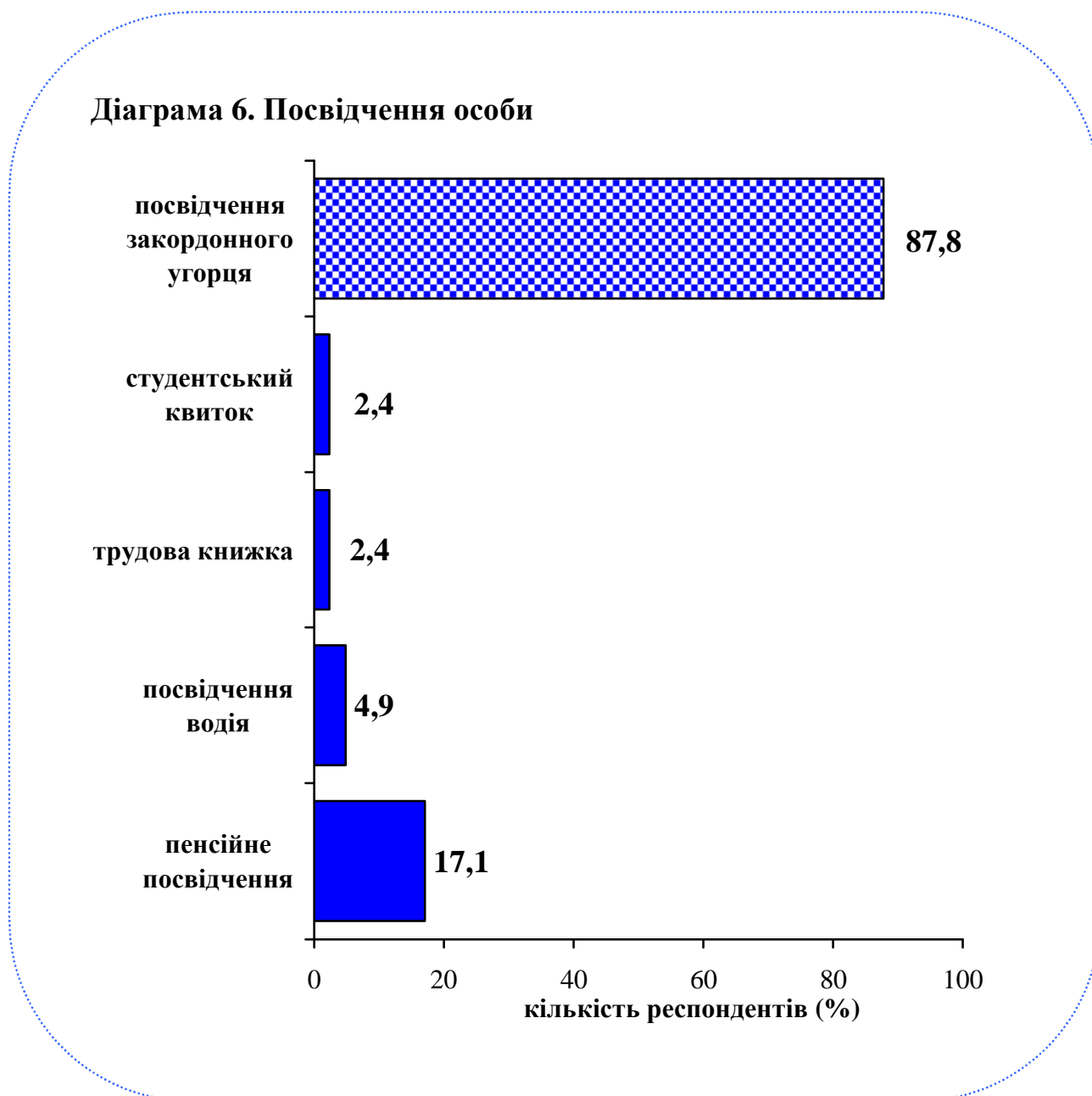
Дата та час подачі документів аплікантами в Консульство також погоджується за телефоном (*працює п'ятиканальна лінія*) або ж при безпосередньому візиті у Консульство.

Щодо етапу подачі документів аплікантами, робота працівників Консульства також налагоджена дуже добре. Швидкість та якість проходження цього етапу залежить в більшій мірі від самого апліканта та представлення ним всіх необхідних та оформлених належним чином для візового клопотання документів. Робота співробітників Консульства з одним аплікантом в середньому триває *не більше 15 хвилин*.

В даному Консульстві співробітники надають аплікантам можливість донести додаткові необхідні документи, яких не вистачає, в той же день (або ж через декілька днів) без проходження всієї процедури повторно. *Від аплікантів приймають повний пакет документів, що знижує ризик відмов, пов'язаних з некомплектністю документів.*

Щодо переліку документів, які респонденти надавали в Консульство під час подання документів на оформлення візи, у всіх випадках обов'язковими були заповнена візова анкета, до якої надавалися 2 фотокартки респондента, а також копія паспорта громадянина України та страховий поліс.

68,3% респондентів подавали також інші посвідчення особи (Діаграма 6).

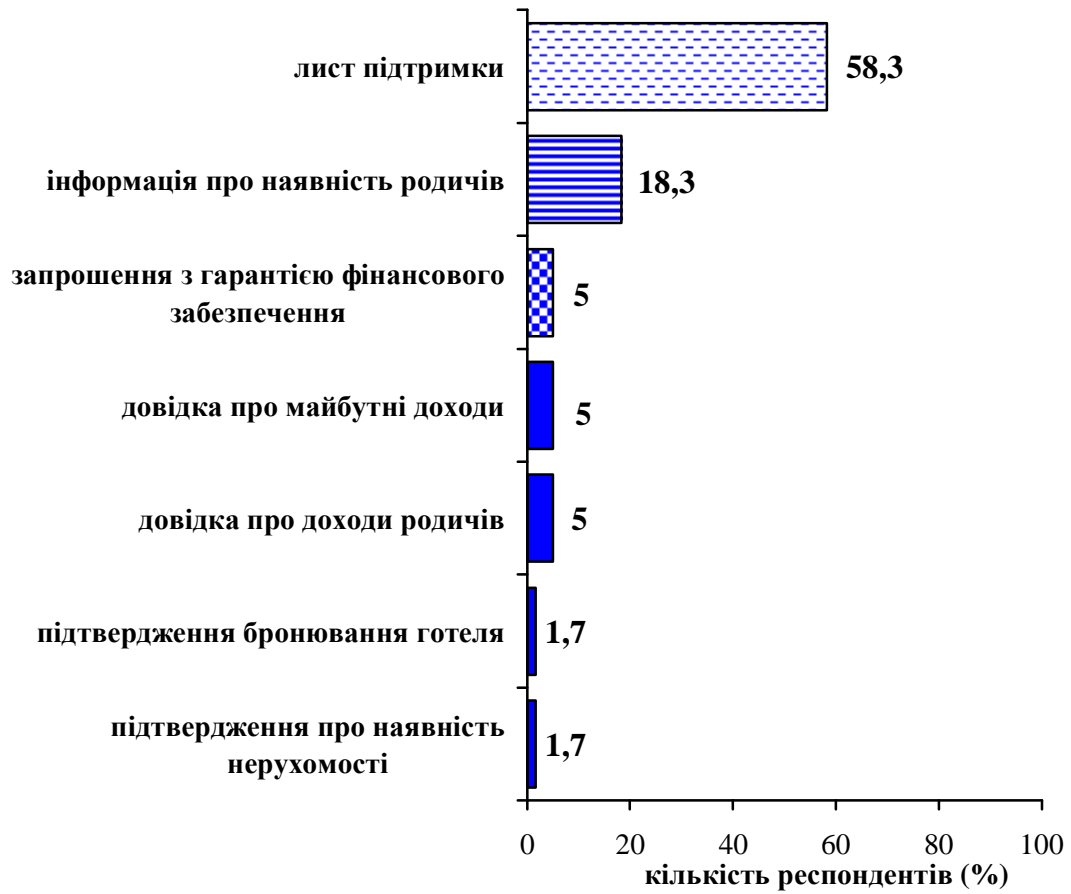

В якості підтвердження фінансової спроможності 23,3% респондентів надавали довідку про доходи з місця роботи, 10% - виписку з банківського рахунку, 75% - інші документи (Діаграма 7).

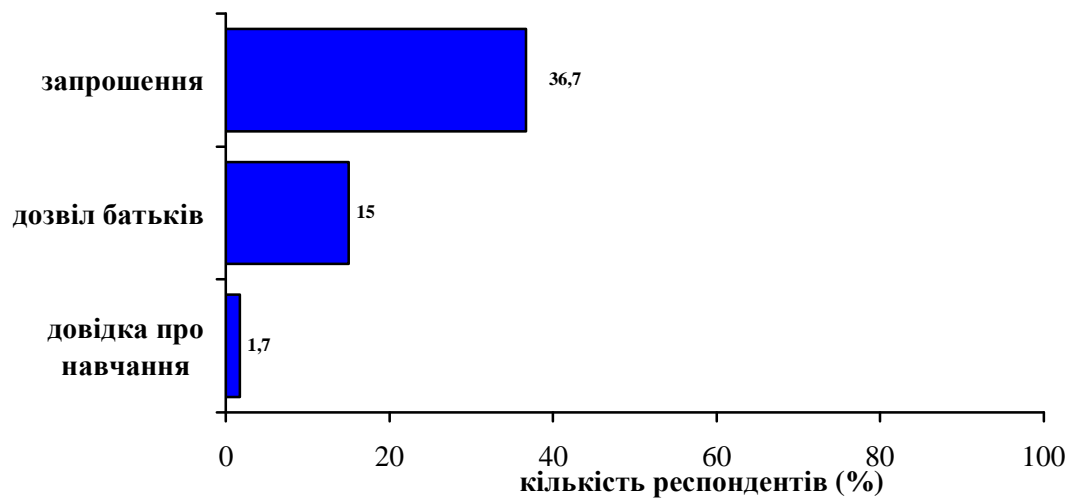
13,3% респондентів подавали вичерпну установчу та податкову інформацію про партнерські підприємства, в тому числі 5,0% до того ж подавали медичні довідки, ідентифікаційні коди, підтвердження забезпечення житлом і контракти про майбутнє працевлаштування в Угорській Республіці (віза типу „D”).

58,3% респондентів подавали й інші документи (Діаграма 8).

Діаграма 7. Фінансове забезпечення

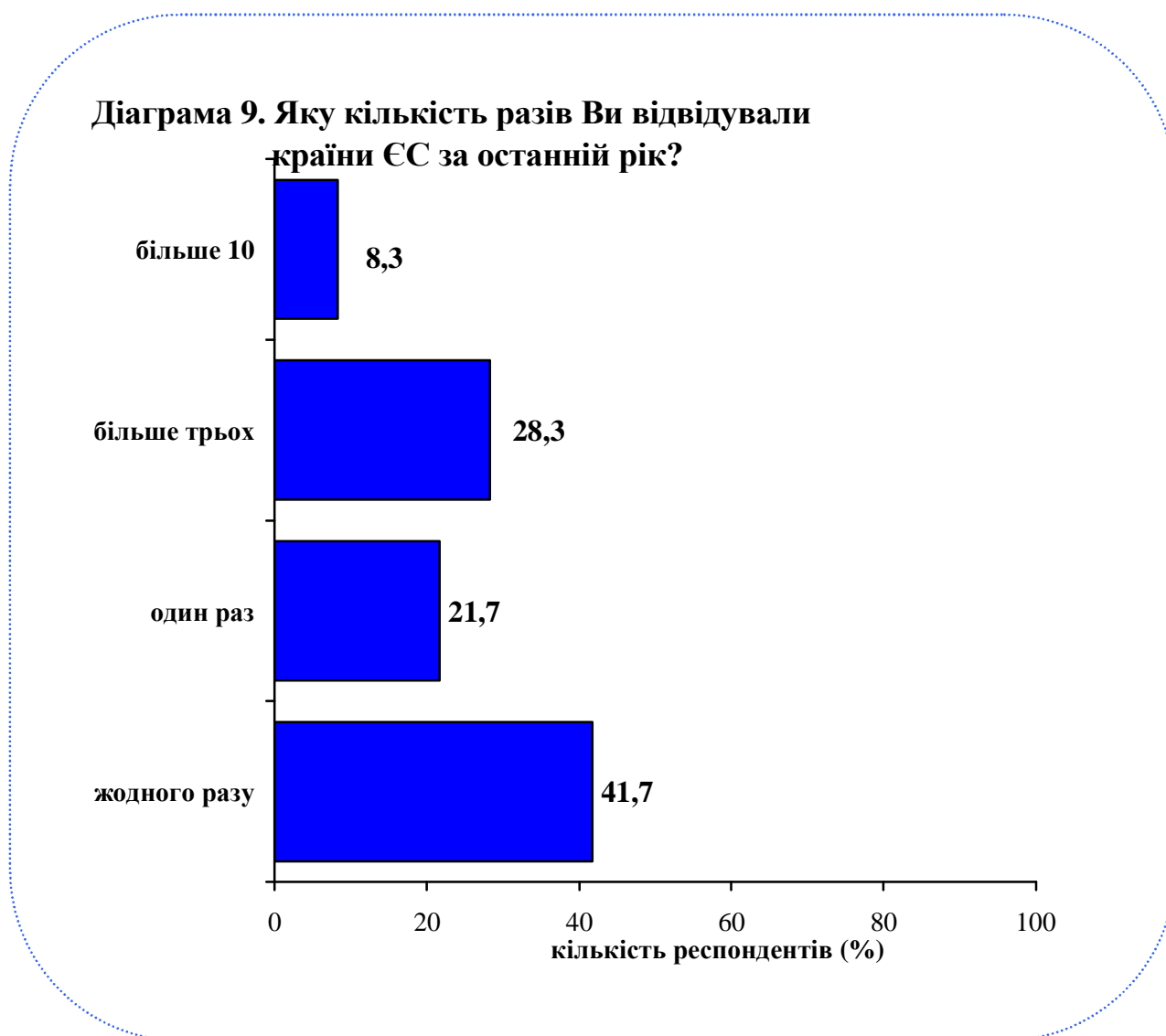

Діаграма 8. Інші документи

Значний відсоток респондентів, які не надавали запрошення та підтверджуючих документів щодо наявності коштів на транспорт та проживання, пояснюється тим, що ними були представлені *посвідчення закордонного угорця та лист підтримки* від «КМКС «Партії угорців України», «Демократичної спілки угорців України». Така практика надання віз є проявом політики Угорщини щодо заохочення своєї національної меншини до підтримки та збереження родинних та культурних зв'язків з корінною нацією.

Досвід відвідин країн Євросоюзу за останній рік представлений на Діаграмі 9.

За результатами візового клопотання, в Консульстві й надалі спостерігається високий рівень задоволення візового клопотання - 100% респондентів отримали візу.

У Таблиці 1 наведено інформацію щодо типу візи, терміну її дії, терміну перебування та кількість в'їздів, про які клопотали і які отримали респонденти.

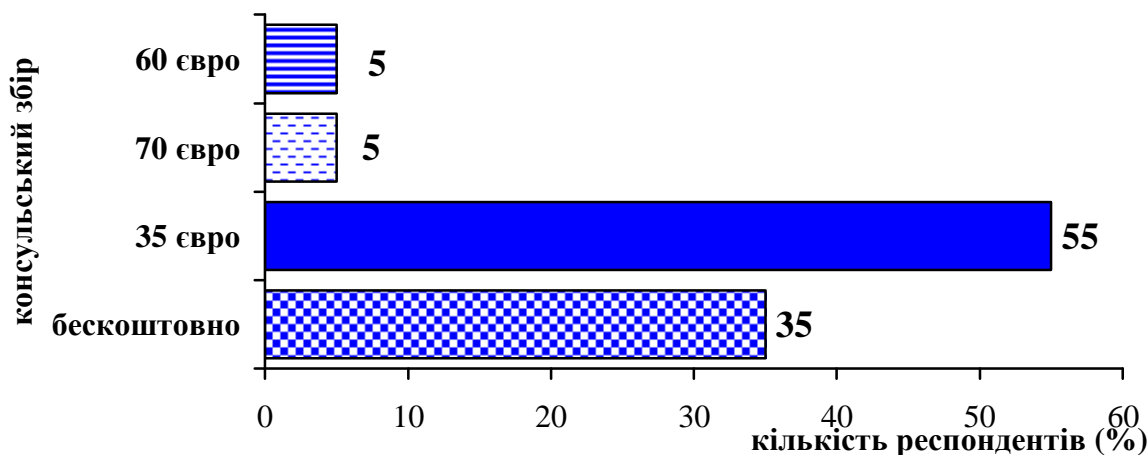
Таблиця 1.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВІЗИ													
кількість респондентів (%)													
Тип візи													
		B							C				D
клопотали		0							57				3
отримали		0							57				3
Термін дії (дні)													
		15	30	72	120	180	300	335	345	365	В.В.	Всього	
клопотали		1	1	3	2	-	3	-	1	46	3	57	
отримали		1	2	3	2	1	3	2	1	45	-	60	
Термін перебування (дні)													
		10	15	45	90	В.В.	Всього						
клопотали		2	2	1	49	3	57						
отримали		2	3	1	51	-	57						
Кількість в'їздів													
		1					2	мульти		В.В.	Всього		
клопотали		4					2	51		3	60		
отримали		4					2	54		-	60		

При видачі паспорта з візою співробітники Консульства пояснюють всім аплікантам, який тип візи, з яким терміном дії та перебування вони отримали. У випадку оформлення дозволів на в'їзд в Угорщину з метою працевлаштування детально пояснюють всю подальшу процедуру реєстрації в Угорщині тощо.

Кількість респондентів, які скористалися положеннями Угоди та отримали візу безкоштовно, не змінилася порівняно з минулим етапом моніторингу і складає 35%. Розмір консульського збору, який сплатили респонденти, різний і залежить від типу візи, про яку клопотали (тип «С» склав 35 євро (70 євро за терміновість), тип «D» - 60 євро). Відсоток респондентів та розмір сплаченого ними консульського збору наведено у Діаграмі 10.

Діаграма 10. Вартість візової процедури

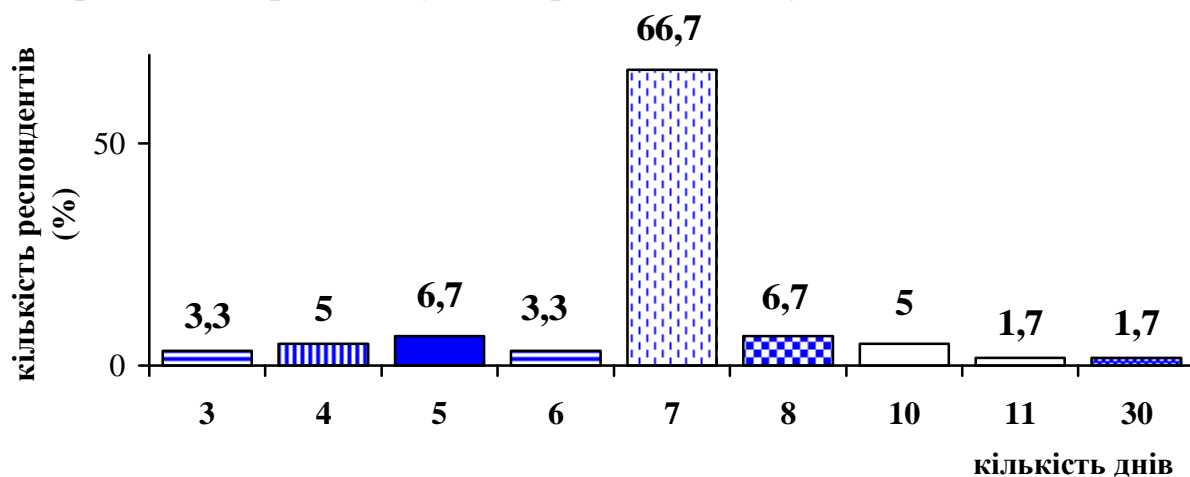

Жоден з респондентів не користувався послугами туристичних агентств та інших посередників, які зазвичай є платними і здорожчують візову процедуру.

Однак крім консульського збору, респонденти сплачують вартість банківських послуг. Процедура оформлення запрошень в Департаменті Імміграції та Громадянства Угорської Республіки є платною і, відповідно, вартість її сплачується стороною, яка надає таке запрошення апліканту.

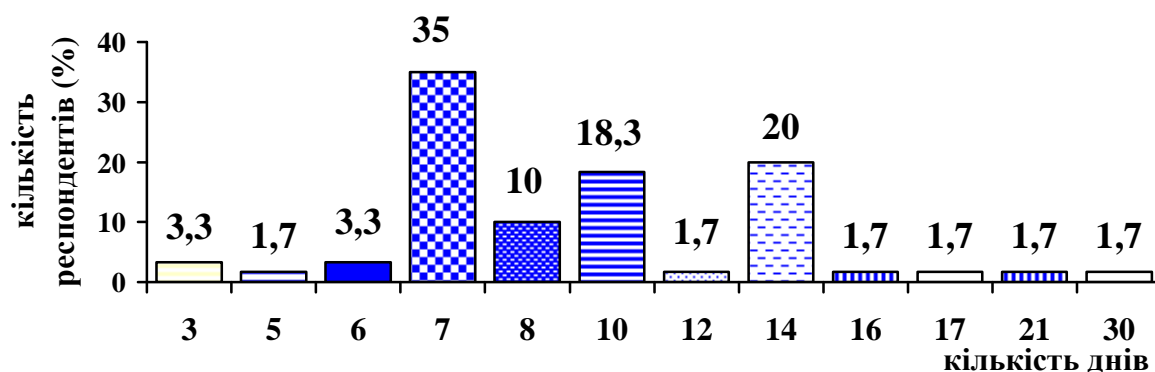
На рішення Консульства в різних випадках респонденти очікували *від 4 до 11 днів*. Більшість респондентів, які клопотали та отримали шенгенські візи категорії «С», очікували не більше *7 днів* (66,7%). При цьому, у випадку подання документів на шенгенські візи категорії «D», респонденти отримали бажані візи вже через *10 - 30 днів* (Діаграма 11).

Діаграма 11. Період очікування рішення Консульства

Тривалість всієї візової процедури, тобто час, який минув від моменту першого контакту з Консульством (візиту чи дзвінка для отримання інформації щодо переліку необхідних документів та попереднього запису) до безпосереднього отримання візи чи відмови у ній, у респондентів був різний – від 3 до 30 днів. У більшості респондентів (71,7%) тривалість візової процедури не перевищувала 10 днів (Діаграма 12).

Діаграма 12. Тривалість візової процедури

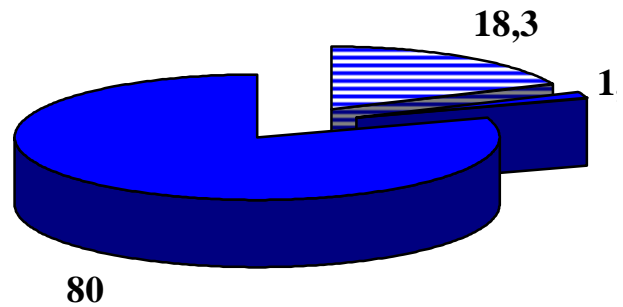

Це пов'язано з тим, що безпосередній час подачі документів призначається на наступний день, а інколи через 2-3 дні через збільшення потоку аплікантів, які бажають отримати шенгенську візу в сезон відпусток. Також слід пам'ятати і про узгодження індивідуальних побажань аплікантів у виборі дати та часу подання документів та можливостей Консульства. Респонденти, візова процедура для яких тривала більше 10 днів (це не стосується заявників на шенгенську візу типу «D», у яких тільки період очікування на рішення Консульства зазвичай триває близько місяця), пояснювали це переважно некомплектністю представлених документів, неповною їх відповідністю вимогам чи необхідністю представити у Консульство інші документи і, відповідно, проходженням процедури подачі документів знову.

В процесі візового клопотання та отримання візи більшості респондентів (80%) не довелося стояти в чергах, оскільки в Консульстві ефективно і злагоджено працює система попереднього запису аплікантів (Діаграма 13). Респонденти, які все ж стояли в чергах (20%), витратили, в основному, на це не більше 30 хвилин. Причиною їх очікування в ряді випадків було спізнення на визначений час подачі документів та отримання рішення Консульства.

Діаграма 13. Черги під час візової процедури
кількість респондентів (%)

- стояли в чергах до 30 хв.
- стояли в чергах від 1 до 2 год.
- не стояли в чергах

Угода між Україною і ЄС про спрощення оформлення віз

Поінформованість респондентів щодо положень Угоди відчутно зростає, особливо це стосується респондентів, які належать до пільгових категорій громадян і мають право на отримання безкоштовних віз.

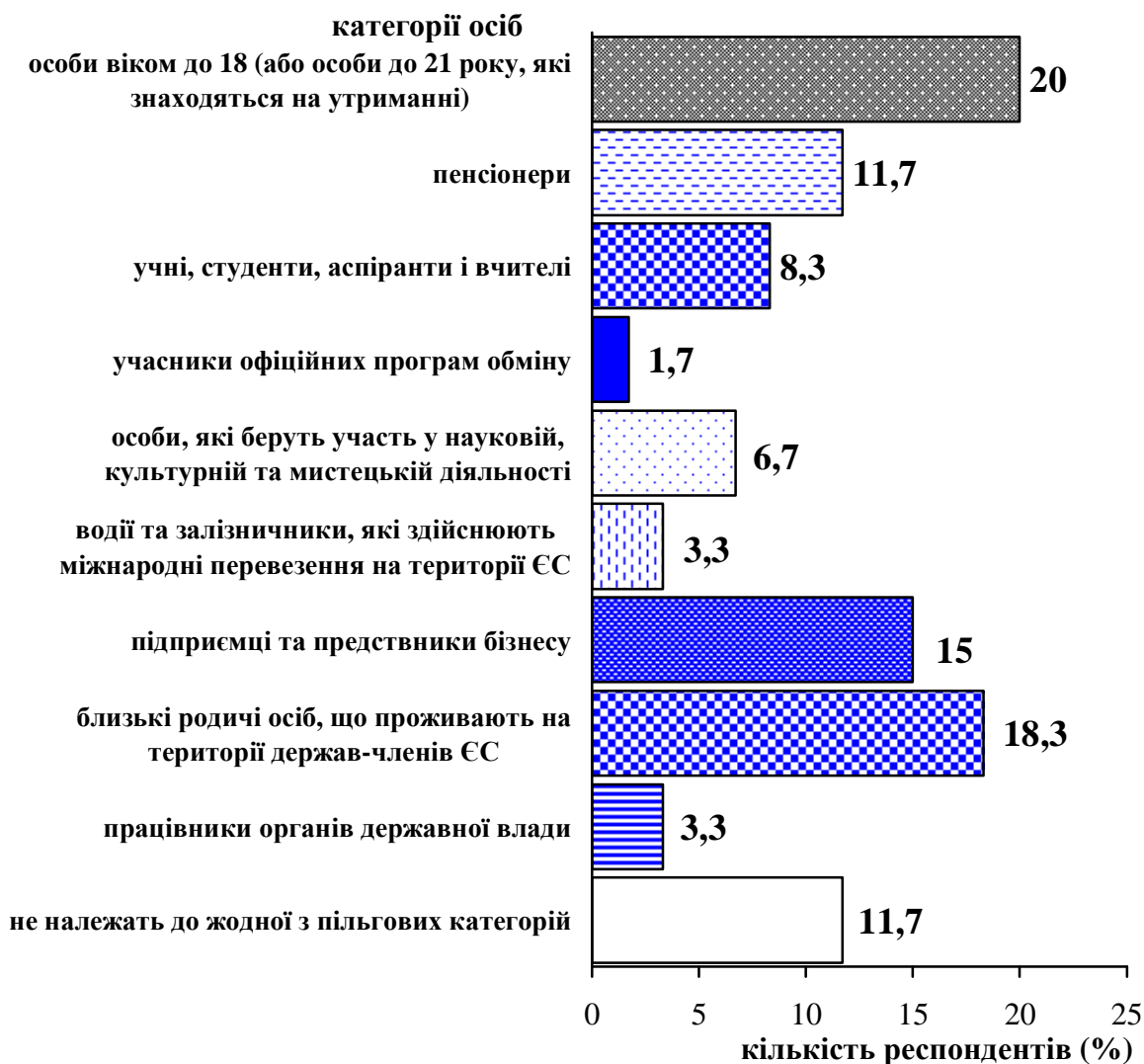
Кількість респондентів, які ідентифікують себе з пільговими категоріями громадян, визначеними положеннями Угоди, і можуть претендувати на пільги, цього разу ще більше зростає у порівнянні з попередніми етапами моніторингу і становить 88,3%. Не належать до жодної з пільгових категорій 11,7% респондентів. Інформація щодо належності респондентів до пільгових категорій та їх відсоток наведені у Діаграмі 14.

Респонденти ідентифікували себе в 9 з 14 пільгових категорій, визначених Угодою.

Для того, щоб аплікант, який ідентифікував себе хоча б з однією пільговою категорією громадян України і скористався своєю можливістю отримати пільгу, мета його поїздки має носити професійний характер. Така вимога стосується всіх пільгових категорій, крім пенсіонерів, осіб віком до 18 років (або осіб до 21 року, які знаходяться на утриманні) та інвалідів і осіб, що їх супроводжують. У випадку належності до пільгової категорії «близькі родичі осіб, що проживають в Угорщині», їх відвідування має бути метою візиту апліканта.

Якщо розглянути мету візиту до ЄС (Угорщини) респондентів, які ідентифікували себе з пільговими категоріями, то про суто професійний характер своїх подорожей зазначили водії та залізничники, які здійснюють міжнародні перевезення на території ЄС; особи, які беруть участь у науковій, культурній та мистецькій діяльності; учасники офіційних програм обміну. Також метою подорожей майже всіх респондентів, які мають близькі родинні зв'язки з особами, що проживають на території держав-членів ЄС, є саме їх відвідування.

Діаграма 14. Належність до пільгових категорій громадян України

Щодо респондентів, які ідентифікували себе з іншими пільговими категоріями, то у більшості випадків *мета подорожі носить особистий характер*. Так, до категорії «*учні, студенти, аспіранти і вчителі*» належить 8,3% з числа всіх опитаних респондентів, а з професійною (навчальною) метою поїздки до ЄС не їде ніхто; до категорії «*підприємці та представники бізнесу*» - 15% і тільки 55,6% з них їде з професійною метою; «*працівники органів державної влади*» - 3,3% та 0% відповідно.

Серед респондентів не було таких, які ідентифікували себе з іншими пільговими категоріями, визначеними Угодою, а саме: постійні члени

офіційних делегацій, журналісти, спортсмени та особи, які їх супроводжують, та інваліди і особи, що їх супроводжують.

Кількість респондентів-пільговиків, мета подорожі яких відповідала вимогам Угоди та які фактично скористалися пільгами, тобто отримали безкоштовні, довготермінові та багаторазові візи, дещо менша. Це пояснюється тим, що не всі такі респонденти надали у Консульство документи, які підтверджують заявлену мету.

Зазначимо надзвичайно високий рівень організації процесу подання та отримання документів.

Для кожного заявника визначається дата і час подання документів, яких Консульство неухильно дотримується. Немає необхідності в завчасному приході, відсутня черга.

Видача документів з візою відбувається з *15.00* до *17.00*, але, в основному, заявники отримують документи вже до *15.30*, що наочно демонструють фотографії, зроблені в *15.30* в час, відведений для видачі документів. Практично всі заявники на той момент вже отримали документи (Фото 1, 2).

Зазначимо високий рівень інформаційного забезпечення та створених умов для відвідувачів Консульства (Фото 3, 4, 5, 6).

Окремо відзначимо активну роботу Консульства і особисто Генерального консула УР в м.Берегово п. Бачкаї по удосконаленню роботи і врахуванню зауважень громадян України. Про це свідчать розміщені на стендах анкети анонімного опитування (угорською та українською мовами) з проханням оцінити роботу Консульства загалом і співробітників Консульства зокрема (Рис. 1, 2).

Φοτο 1.

Φοτο 2.

Φοτο 3.

Φοτο 4.

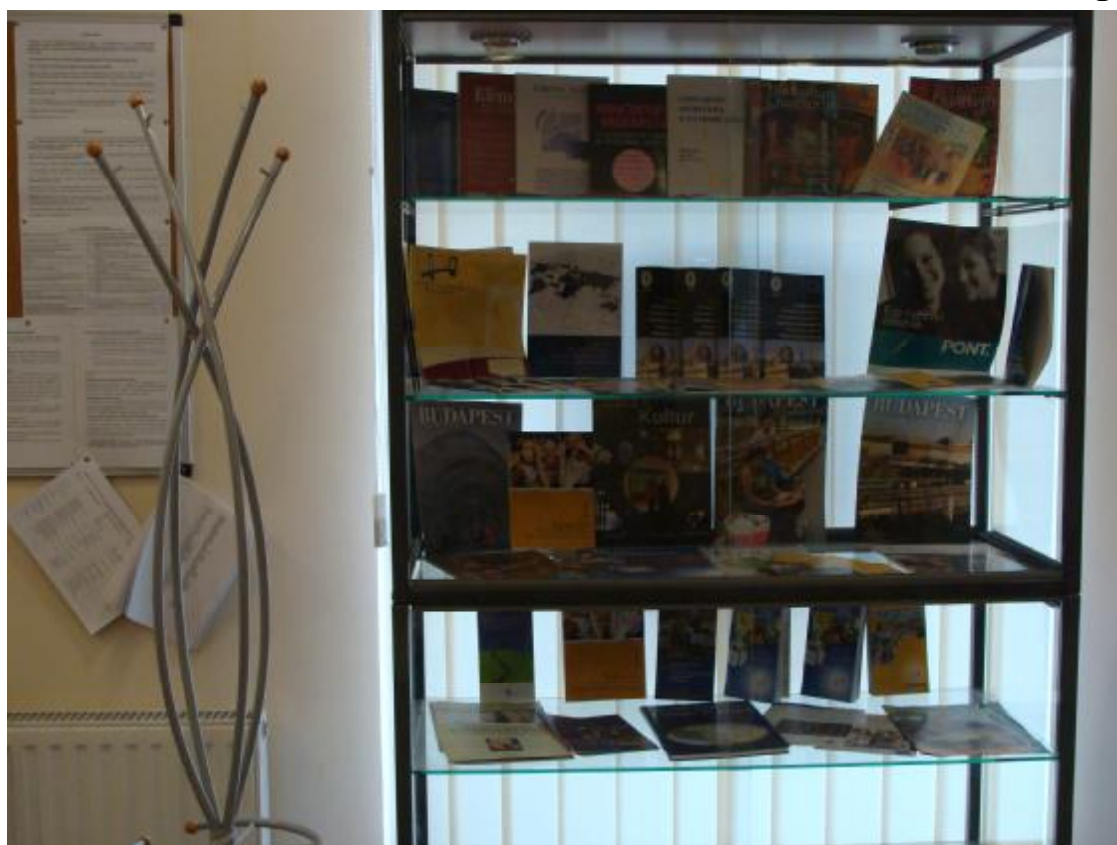

Фото 5.

Фото 6.

АНКЕТА

Мета анкети на підставі Ваших відповідей оцінити роботу нашого Консульства з клієнтами, щоб, пристосовуючись також і до Ваших потреб, ми створили найефективнішу практику обслуговування клієнтів. На підставі поставлених питань Ви можете оцінити діяльність Консульства, помітивши відповідне хрестячком (x), по 5-бальній шкалі (незадовільно, ще задовільно, середньо, добре, відмінно). Анкета забезпечує анонімність особи, яка її заповнює, на ній не потрібно зазначати прізвище та ім'я й контактні дані.

Як Ви оцінюєте	1	2	3	4	5
1. надану інформацію, розташовану на дошках оголошень Консульства,					
2. інформацію, розташовану на сторінці Консульства в Інтернеті,					
3. усну інформацію, надану працівниками Консульства,					
4. рівень адміністрування (обслуговування), здійснюваного Консульством,					
6. час очікування, якість приміщення для клієнтів Консульства,					
7. діяльність Консульства взагалі,					
8. Інші зауваження, промітки, пропозиції :					

Дякуємо за те, що Ви заповнили нашу анкету. В подальшому ми також чекаємо Ваших люб'язних зауважень.

KÉRDŐÍV

A kérdőív célja, hogy az Ön által adott válaszok alapján felmérjük a Konzulátus ügyfélszolgálati tevékenységét, az Ön igényeihez is alkalmazkodva kialakítsuk az ügyfélszolgálat leghatékonyabb gyakorlatát. A feltett kérdések alapján a Konzulátus tevékenységét 1-5-ig terjedő skálán x-szel jelölve (nem megfelelő, még megfelelő, közepes, jó, kiváló) osztályozhatják. A kérdőív a kitöltő személy részére névtelenséget biztosít, arra nevet, elérhetőséget ráírni nem kell.

Milyennek ítéli Ön a Konzulátus	1	2	3	4	5
8. hirdetőtábláin elhelyezett tájékoztatást,					
9. internetes honlapján elhelyezett tájékoztatást,					
10. munkatársainak szóbeli tájékoztatását,					
11. munkatársainak ügyfelekhez való viszonyát,					
12. által folytatott ügyintézés színvonalát,					
13. a várakozási időt, az ügyfélszolgálati helyiség minőségét,					
14. tevékenységét általában,					
8. Egyéb megjegyzések, észrevételek, javaslatok:					

Köszönjük, hogy kitöltötte kérdőívünket. Továbbra is várjuk szíves észrevételeit.

ВИСНОВКИ

Вимоги Статей 4-7 Угоди між Україною та ЄС про спрощення оформлення віз Консульством дотримуються в повному обсязі, зокрема, плата за оброблення заяв, термін їх розгляду, видача багаторазових і безкоштовних віз.

Незалежно від поінформованості громадян про цю Угоду, Консульство надає безкоштовні та багаторазові візи пільговим категоріям громадян, якщо вони представили документи, що підтверджують це, та якщо мета подорожі узгоджується з положеннями Угоди. Наразі не всі респонденти, які могли скористатися цією пільгою, використали цю можливість.

Щодо угорської національної меншини, пакет необхідних документів для оформлення шенгенської візи можна назвати дещо зміненим, оскільки замість запрошення та довідки про фінансове забезпечення їм достатньо надати посвідчення закордонного угорця та лист підтримки від керівництва „КМКС – Партії угорців України” або „Демократичної партії угорців України”.

Відсоток відмов у видачі віз аплікантам залишається незначним. З точки зору працівників Консульства, причиною цих відмов у більшості випадків є навмисне представлення аплікантами недостовірної інформації.

Процес роботи Консульства з аплікантами налагоджений і відпрацьований дуже добре, ставлення до заявників дуже ввічливе. Черги біля Консульства практично відсутні.

Андрій Крижевський,
заступник директора Регіонального філіалу
Національного інституту стратегічних досліджень в м. Ужгороді

III. ВІЗОВА ПОЛІТИКА ГЕНЕРАЛЬНОГО КОНСУЛЬСТВА СЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В М. УЖГОРОДІ (Закарпатська область)

Генеральне Консульство Словачької Республіки в Закарпатській області (далі – *Консульство*), яке розташоване в м. Ужгороді (вул. *Локоти, 4*), обслуговує населення Закарпатської області та прилеглих західних областей України.

Моніторинг практики видачі віз громадянам України Консульством був проведений експертами Центру стратегічного партнерства з 19 по 23 липня 2010 року. Загалом, було опитано 92 громадян України, з них:

- 60 осіб в ході *анкетування* щодо проходження візової процедури в Консульстві,
- 32 особи в рамках *анкетування* щодо проходження процедури отримання дозволу на місцевий прикордонний рух;
- 92 особи в рамках *опитування* з метою визначення рейтингу Консульських установ країн ЄС в Україні.

Згідно з методикою моніторингу аналіз результатів дослідження візової політики Консульства розподілений на сегменти, результати яких ґрунтуються саме на відповідях осіб, які надали відповіді (*далі – респонденти*); на підставі узагальнення всіх даних зроблено висновок щодо візової політики і практики даного Консульства, якості виконання Угоди та Візового Кодексу.

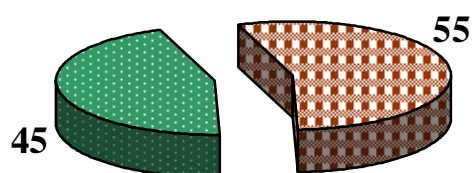
III.1. ПРАКТИКА ВИДАЧІ ШЕНГЕНСЬКИХ ВІЗ ГЕНЕРАЛЬНИМ КОНСУЛЬСТВОМ СЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В М. УЖГОРОДІ

Загальна характеристика респондентів, які пройшли всю візову процедуру

Серед респондентів незначною мірою переважали жінки, в той час як за результатами попереднього етапу моніторингу кількість жінок дещо перевищувала кількість чоловіків (Діаграма 1).

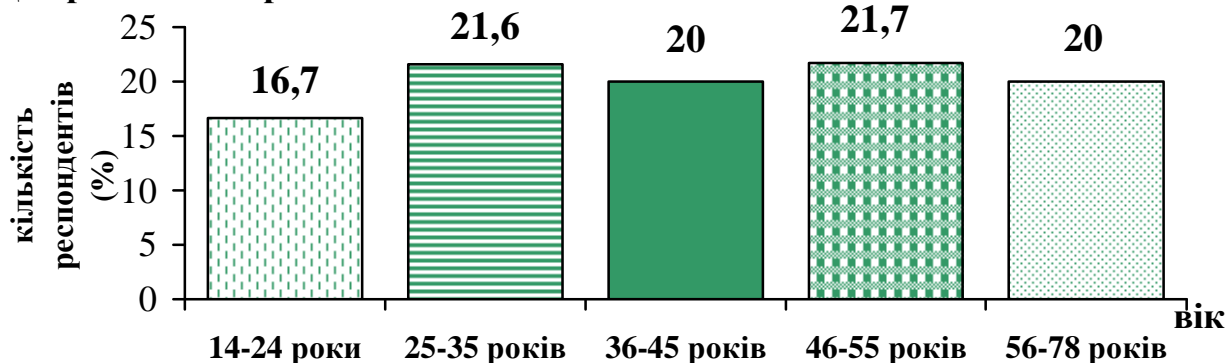
Діаграма 1. Стать респондентів
(кількість респондентів, %)

- жіноча
- чоловіча

Віковий діапазон респондентів є широким – від 14 до 78 років, також слід відмітити досить рівне розподілення вікових категорій громадян (Діаграма 2).

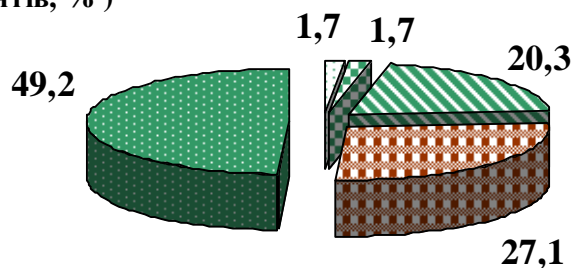
Діаграма 2. Вік респондентів

Більшість респондентів мають вищу (49,2%) освіту, 27,1% - середню спеціальну та 20,3% - повну середню освіту, що практично не відрізняється від результатів попереднього моніторингу (Діаграма 3).

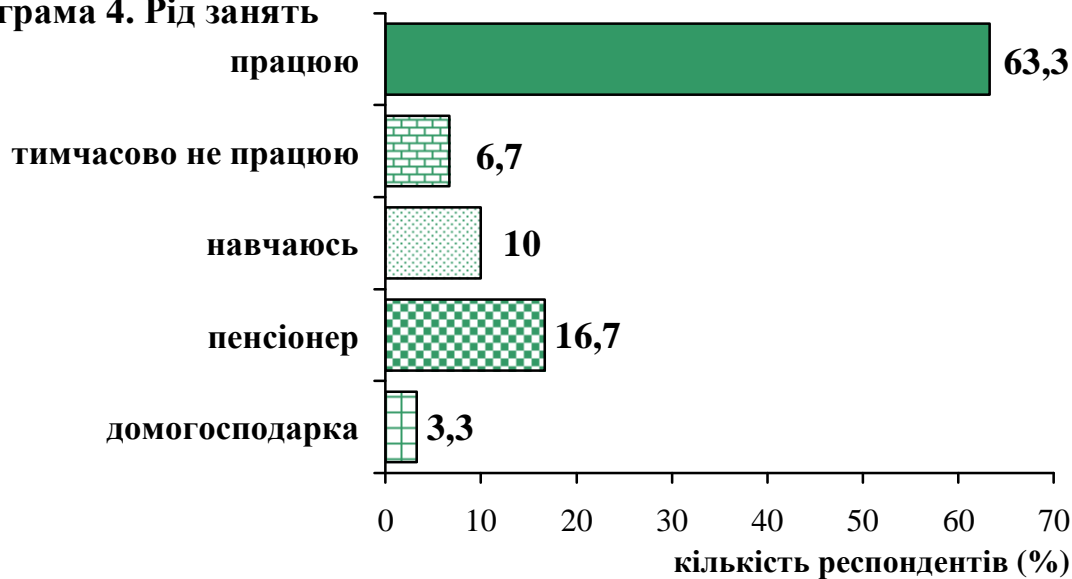
Діаграма 3. Освіта респондентів
(кількість респондентів, %)

- початкова
- неповна середня
- повна середня
- середня спеціальна
- вища

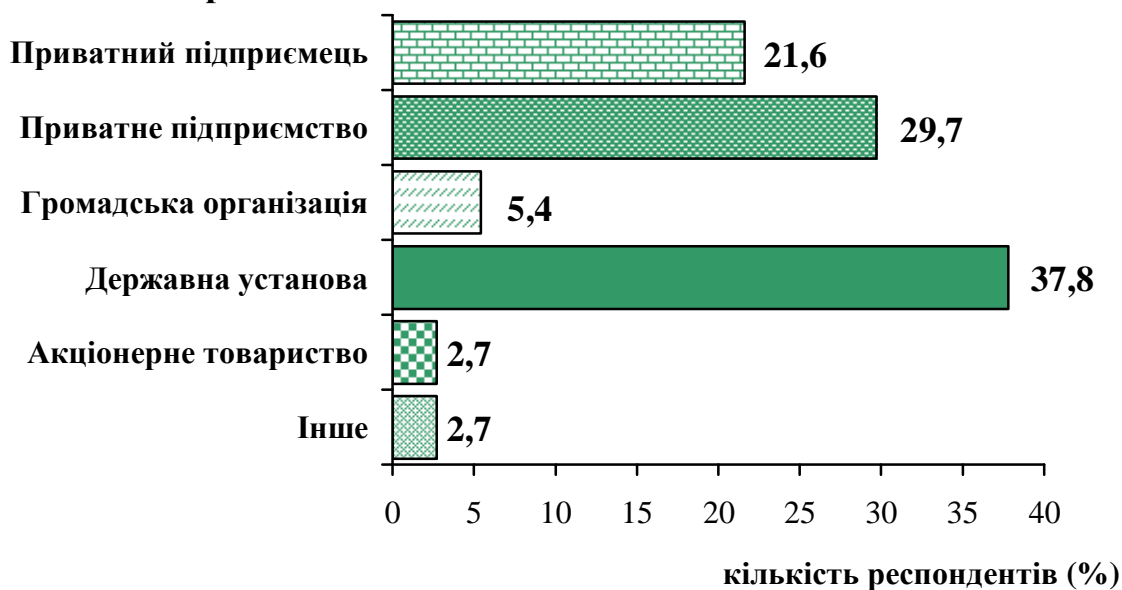
Переважає більшість респондентів (63,3%) працюють. Цей показник дещо відрізняється від результатів попереднього моніторингу (72,5%). Дещо змінилась кількість безробітних – 6,7% (13 % - за результатами третього етапу моніторингу, 11,5% - за результатами другого). Решта респондентів зазначили, що вони на пенсії (16,7%) та навчаються (10%) (Діаграма 4).

Діаграма 4. Рід занять

Організації, в яких працюють респонденти розподілилися наступним чином (Діаграма 5):

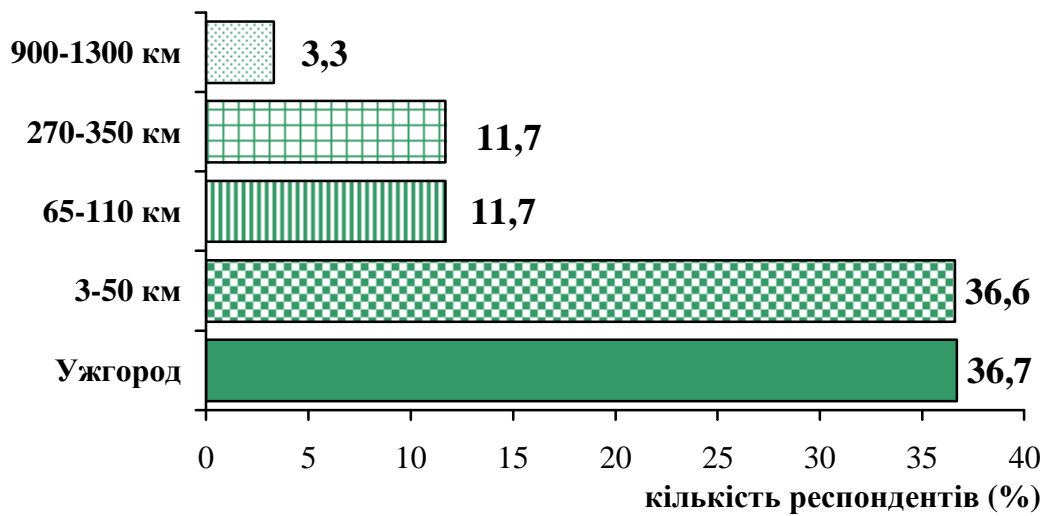
Діаграма 5. Організації, в яких працюють респонденти

Спектр посад респондентів є досить широким, однак переважають кваліфіковані працівники із вищою освітою (34,3%), керівники організацій та їх заступники (28,6%), різноробочі (8,6 %) та керівники підрозділів (5,7%).

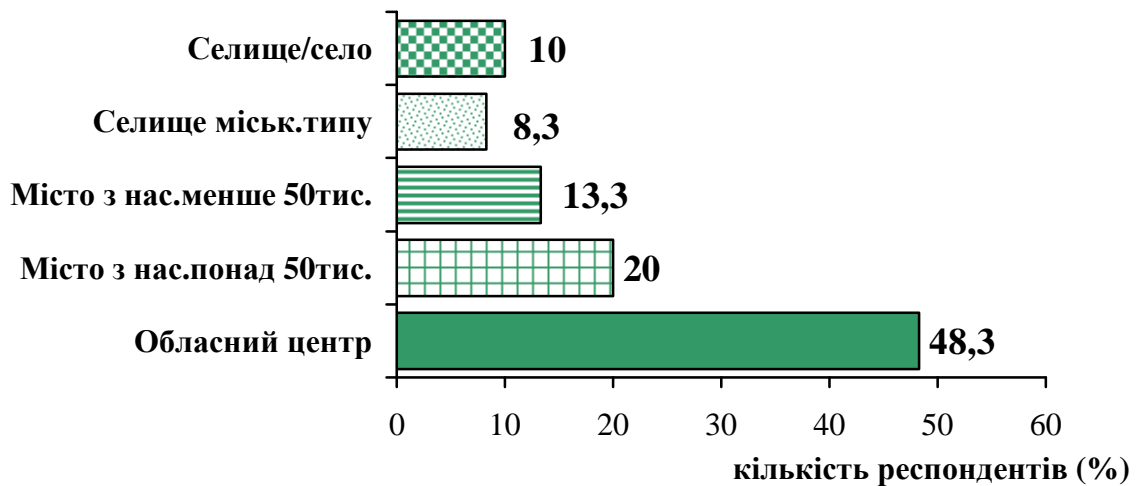
Слід відмітити, що 36,7% респондентів мешкають в м. Ужгороді, 48,3% приїхали з інших районів Закарпатської області та 15% – з інших областей України. Ці дані практично співпадають із результатами попередніх етапів моніторингу. Найбільша відстань, яку респонденти змогли подолати від місця проживання до Консульства, склала 1300 км (Діаграма 6).

Діаграма 6. Відстань до консульства

Місцевість, в якій проживають респонденти, відображена на Діаграмі 7.

Діаграма 7. Місцевість, в якій проживають респонденти

Більшість респондентів належить до пільгових категорій громадян (95%). Мета та цілі подорожі респондентів в розрізі зазначених в анкеті категорій осіб, розподілилися наступним чином (Таблиця 1).

Таблиця 1.

ПІЛЬГОВІ КАТЕГОРІЇ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ТА МЕТА ЇХ ПОЇЗДКИ				
Пільгові категорії громадян України	Кількість респондентів (%)	Мета поїздки (кількість респондентів %)		
			ТАК	НІ
Працівники органів державної влади	12,3	професійна	42,9	4
Близькі родичі осіб, що проживають на території держав-членів ЄС	24,6	відвідання родичів	92,3	1
Підприємці та представники бізнесу	15,8	професійна	77,8	2
Водії та залізничники, які здійснюють міжнародні перевезення на території ЄС	10,5	професійна	100	
Особи, які беруть участь у науковій, культурній та мистецькій діяльності	7	професійна	100	
Спортсмени та особи, які їх супроводжують	7	професійна	100	
Учні, студенти, аспіранти і вчителі	7	навчальна	75	25
Пенсіонери	14			
Особи віком до 18 років (або особи до 21 року, які знаходяться на утриманні)	1,8		-	

Загальна характеристика візової процедури

Отримання інформації щодо візової процедури та визначення дати подання документів відбуваються без труднощів та не займають у аплікантів багато часу. Анкету для оформлення візи можна отримати безпосередньо в самому Консульстві, філіях страхових компаній, що знаходяться поблизу Консульства, та на офіційному сайті Консульства www.gkuzgorod.mfa.sk. Візові анкети, які апліканти можуть безкоштовно отримати в Консульстві, складені на українській та словацькій мовах.

На інформаційних стендах в Консульстві представлена детальна інформація про правила оформлення шенгенських віз різних типів. Також детальну інформацію щодо кожного конкретного випадку можна отримати безпосередньо під час консультацій зі співробітниками Консульства за телефоном або безпосередньо у Консульстві. Апліканти мають можливість подати документи до Консульства у день свого першого візиту, звернувшись до охоронця та отримавши талон із порядковим номером в черзі, тоді як за результатами першого та другого етапів моніторингу цей процес затягувався до декількох днів. Більшість респондентів зверталась до Консульства особисто, незначна частина респондентів скористалась можливістю запису за телефоном. Дата прийому для таких респондентів коливалась від 1 до 3 днів після дзвінка. Позитивним є також продовження практики запису по Інтернету.

Важливим також є те, що апліканти мають можливість отримати консультації перед поданням документів до Консульства. Відповідні консультації проводяться у окремо відведений час (з 8.00 по 9.00), що значно полегшило процедуру подання документів.

Робота Консульства по прийому документів триває з 9.00 по 12.00, по видачі документів – з 14.30 по 16.00. Слід зазначити, що процес прийому та видачі документів залишається організованим, реальний графік роботи наразі співпадає із офіційно задекларованим. Всі апліканти, які звертаються до Консульства, мають змогу подати документи протягом одного дня. У апліканти також є можливість донести необхідні документи, не проходячи всю процедуру із самого початку; співробітники Консульства більш лояльно і ввічливо ставляться до заявників.

Безпосередня робота співробітників Консульства з аплікантами здійснюється в окремому приміщенні Консульства, оснащеному 5 спеціальними віконцями. Після реконструкції приміщення в Консульстві успішно працюють 2 віконця для прийому документів на отримання дозволів на малий прикордонний рух та посвідчення закордонного словака. Покращення технічних умов в Консульстві дозволило приймати більшу кількість громадян, що позитивно вплинуло на вирішення проблеми черг.

Основний перелік документів, які вимагають у Консульстві від респондентів для оформлення візи, та відповідний відсоток осіб наведено у Таблиці 2.

Серед посвідчень особи респонденти назвали: *пенсійне посвідчення (10), посвідчення водія (5), студентський квиток (3), свідоцтво про народження (1) та спортивний паспорт (1).*

Для підтвердження наявності коштів на транспорт та проживання респонденти надавали: *довідку про доходи з місця роботи (41) виписку з банку про стан рахунку (9), довідку про розмір пенсії (10), довідку про розмір стипендії (3).*

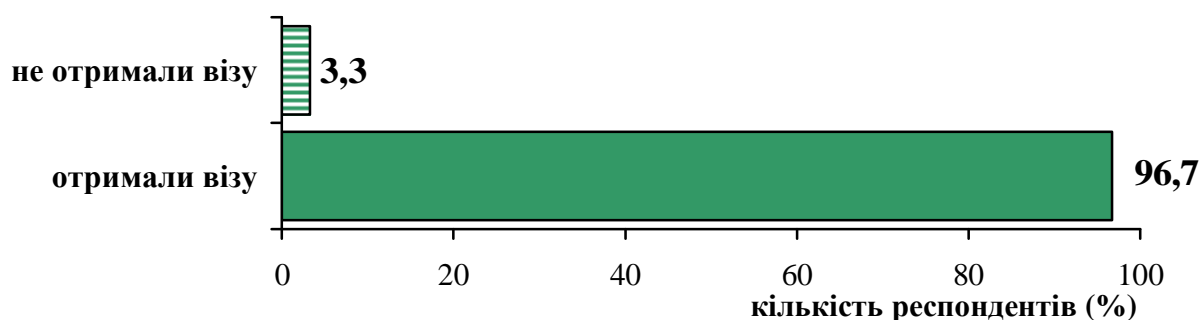
Серед інших документів, які необхідно було представити респондентам, вимагалися підтвердження проживання родича на території ЄС - *копія паспорта або дозволу на проживання (17), дозвіл батьків на виїзд дитини з кордон(1), установчі документи підприємства та комерційна інформація (19), підтвердження співпраці зі словацькою стороною (1), залікова книжка(1).*

Таблиця 2.

ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ	
	кількість респондентів (%)
візова анкета	100
фотокартки	100
дорожній документ (окрім паспорта)	0
посвідчення особи (окрім паспорта)	66,7
запрошення	100
підтвердження наявності коштів на транспорт та проживання	100
прописки (реєстрація)	100
медична страховка	100

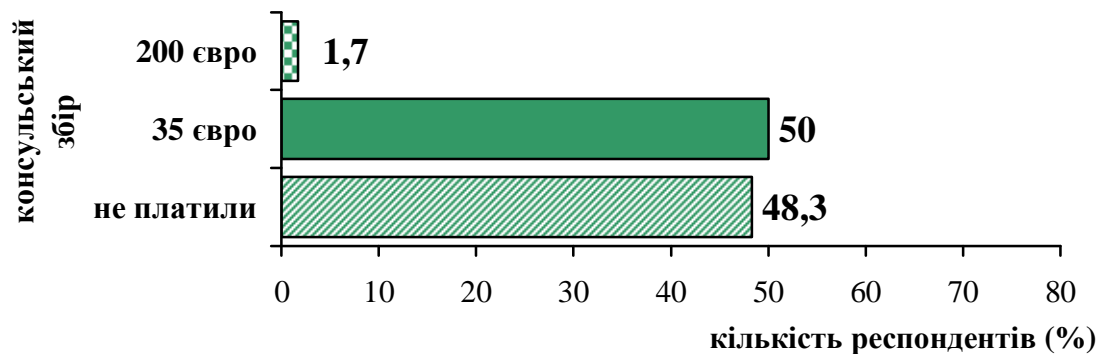
З числа респондентів, 96,7% отримали візу та 3,3% - відмову у візі (відповідно 96% та 4% - на третьому етапі моніторингу). **В двох випадках Консульством не було пояснено причину відмови у відкритті візи.** В Діаграмі 8 наведено дані щодо результативності візового клопотання.

Діаграма 8. Результативність візового клопотання

Більшість респондентів (51,7%) отримали візу безкоштовно і 48,3 % платили за неї (54% і 46% - на попередньому етапі відповідно). Консульський збір, сплачений респондентами, які платили за візу і клопотали про візи типу „С”, склав 35 євро (96,6%), та 200 євро (3,4%) – для віз типу „D” (Діаграма 9). Оплата здійснювалася через банк, який самостійно передає в Консульство інформацію про сплату. Комісійні послуги банку складають близько 1 євро (довідково). В дні, коли банк не працює (державні свята України), а Консульство проводить прийом документів, апліканти мають можливість здійснити оплату консульського збору безпосередньо в Консульстві. Ні один з респондентів не оплачував послуг туристичних агентств або інших посередників.

Діаграма 9. Вартість візової процедури

На рішення Консульства в різних випадках респонденти очікували *від 1 до 30 днів*, але в переважній більшості термін очікування складає *7 днів (68,3%)*. При видачі паспорта з візою співробітники Консульства пояснюють апліканту тип візи, який йому видали, термін її дії та термін перебування.

У Таблиці 3 наведено інформацію щодо типу візи і кількості в'їздів, про які клопотали і які отримали респонденти.

Таблиця 3.

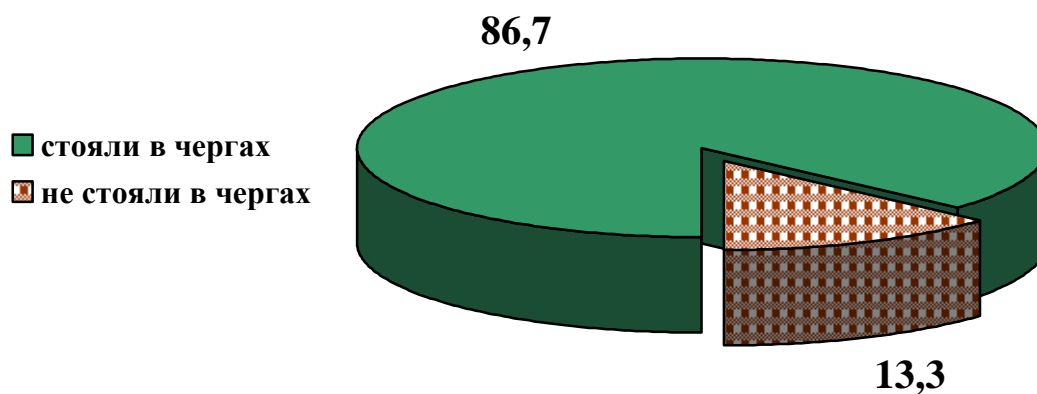
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВІЗИ		
	клопотали	отримали
	кількість респондентів (%)	
Тип візи		
В	0	0
С	98,3	98,3
Д	1,7	1,7
Кількість в'їздів		
один	31	26,7
два	3,4	5
мульти	65,5	68,3

У порівнянні з результатами попереднього етапу моніторингу ситуація дещо змінилася. Так, згідно з попередніми даними про відкриття багаторазової візи клопотали *60%* опитаних і тільки *54,2%* таку візу отримали. За останніми результатами ці показники *65,5%* та *68,3%* відповідно.

В процесі візової процедури *86,3%* респондентів довелося стояти в чергах (для порівняння *59%* (липень-серпень 2009) та *85%* (липень-серпень 2008 року)).

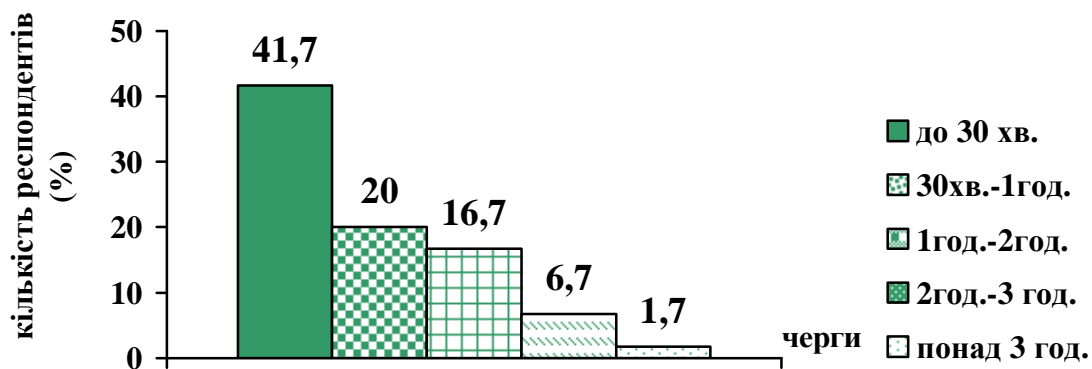
Кількість респондентів, що стояли в чергах на різних етапах візової процедури, відображена на Діаграмі 10.

Діаграма 10. Частка респондентів (%), яким довелося стояти в чергах

Час, проведений респондентами в чергах, представлено на Діаграмі 11.

Діаграма 11. Час, проведений в чергах

III.2. ПРАКТИКА ВИДАЧІ ДОЗВОЛІВ МІСЦЕВОГО ПРИКОРДОННОГО РУХУ КОНСУЛЬСТВОМ СЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В М. УЖГОРОЛІ

З часу вступу в дію Угоди між Словацькою Республікою та Україною про місцевий прикордонний рух в *вересні 2008 року* в Генеральному Консульстві Словацької Республіки в м. Ужгороді мешканці прикордонних територій мають право отримати дозвіл на регулярний перетин спільного українсько-словацького кордону для перебування в прикордонній зоні (50 км) з обґрунтованих соціальних, культурних та родинних причин.

В ході моніторингу видачі дозволів на місцевий прикордонний рух (*далі - дозвіл МПР*) було опитано 32 респонденти, які отримали такий дозвіл та змогли дати відповіді щодо процесу його оформлення.

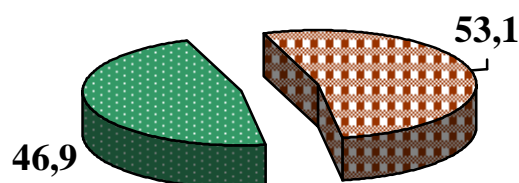
Загальна характеристика респондентів, які пройшли всю процедуру отримання дозволу МПР

Серед респондентів незначною мірою переважали жінки, що відображено в Діаграмі 12.

Діаграма 12. Стать респондентів
(кількість респондентів, %)

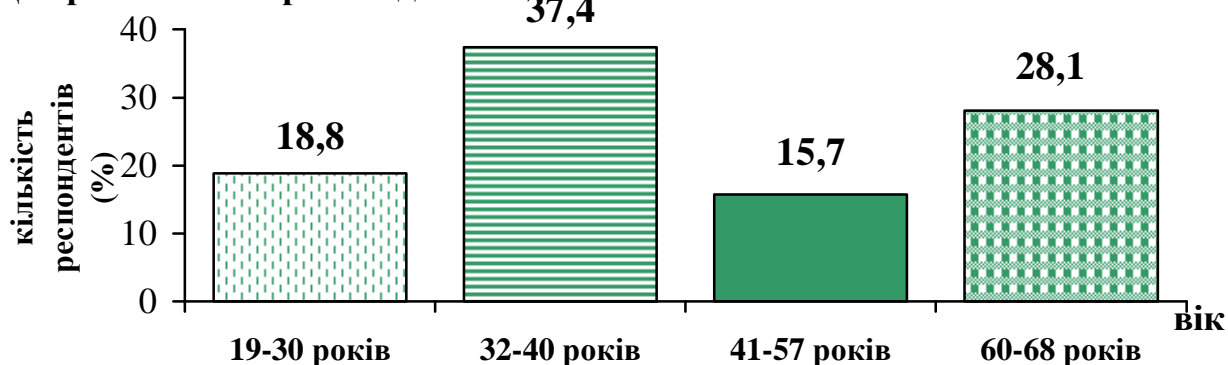
■ жіноча

■ чоловіча

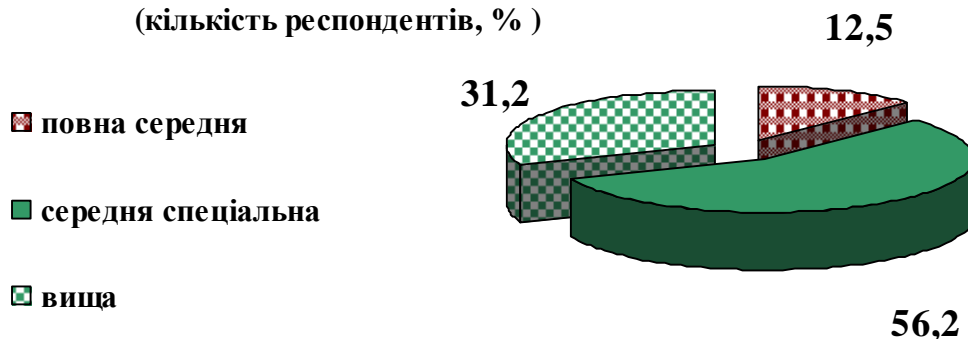
Віковий діапазон респондентів - від 19 до 68 років (Діаграма 13).

Діаграма 13. Вік респондентів

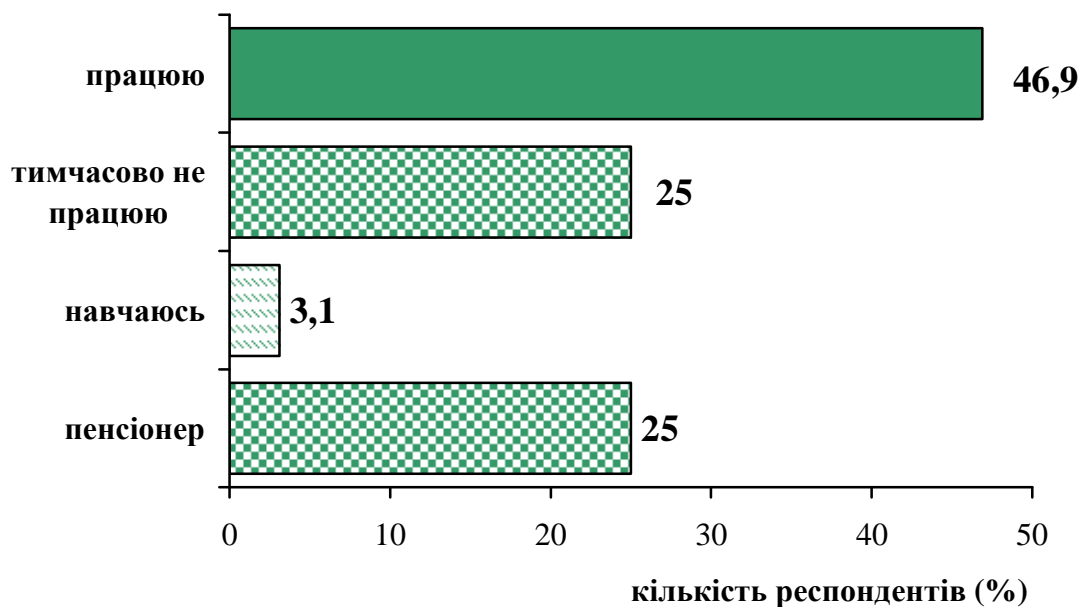
Більшість респондентів мають середню спеціальну освіту (56,2%), 31,2% - вищу та 12,5% - повну середню освіту (Діаграма 14).

Діаграма 14. Освіта респондентів
(кількість респондентів, %)

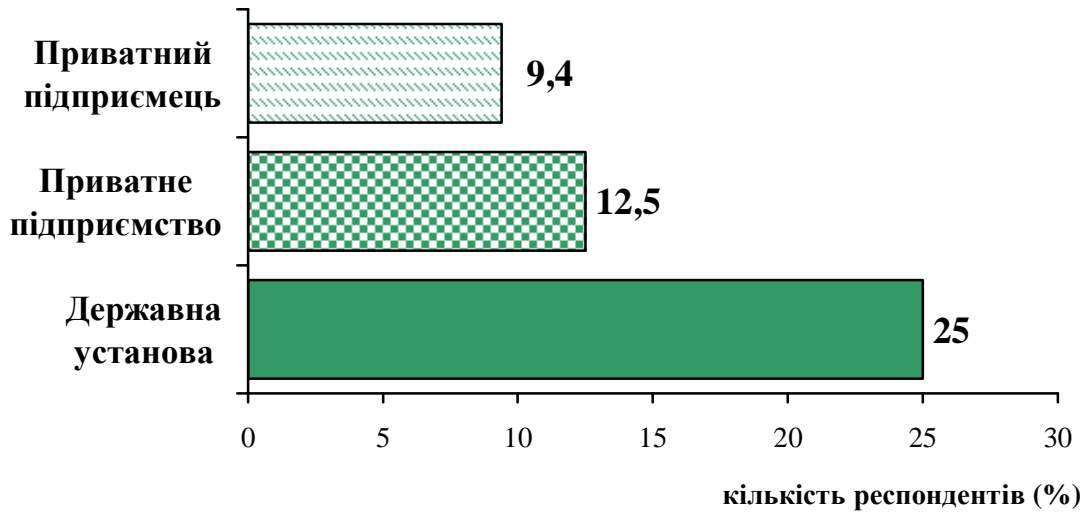
Майже половина респондентів (46,9%) працюють. Кількість безробітних складає 25%. Решта респондентів зазначили, що вони на пенсії (25%) та навчаються (3,1%) (Діаграма 15).

Діаграма 15. Рід занять

Організації, в яких працюють респонденти розподілилися наступним чином (Діаграма 16):

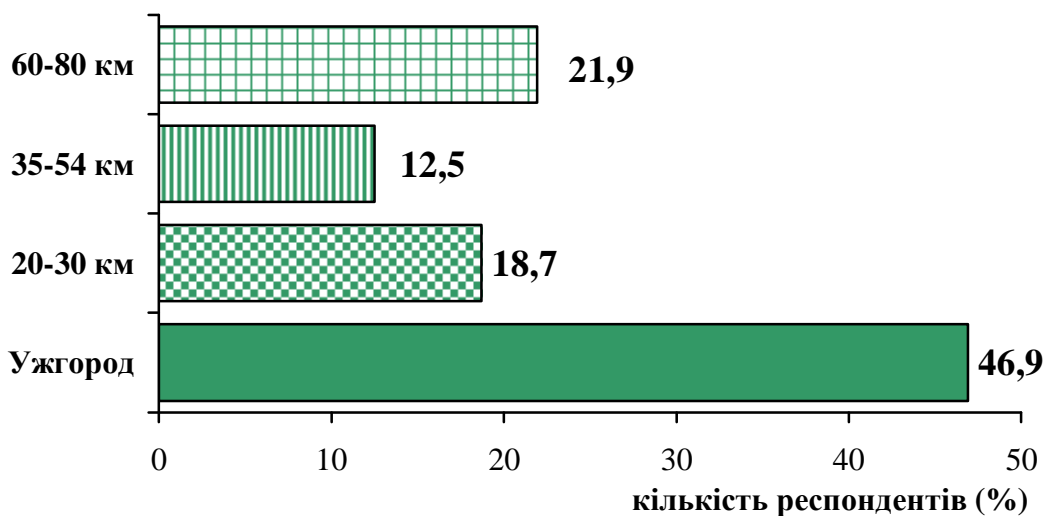
Діаграма 16. Організації, в яких працюють респонденти

Спектр посад респондентів розподілився наступним чином: кваліфіковані працівники із вищою освітою (15,6%), кваліфіковані працівники із середньою освітою (12,5%), різноробочі (8,6 %) керівники організацій або їх підрозділів (9,4%) та різноробочі (3,1%).

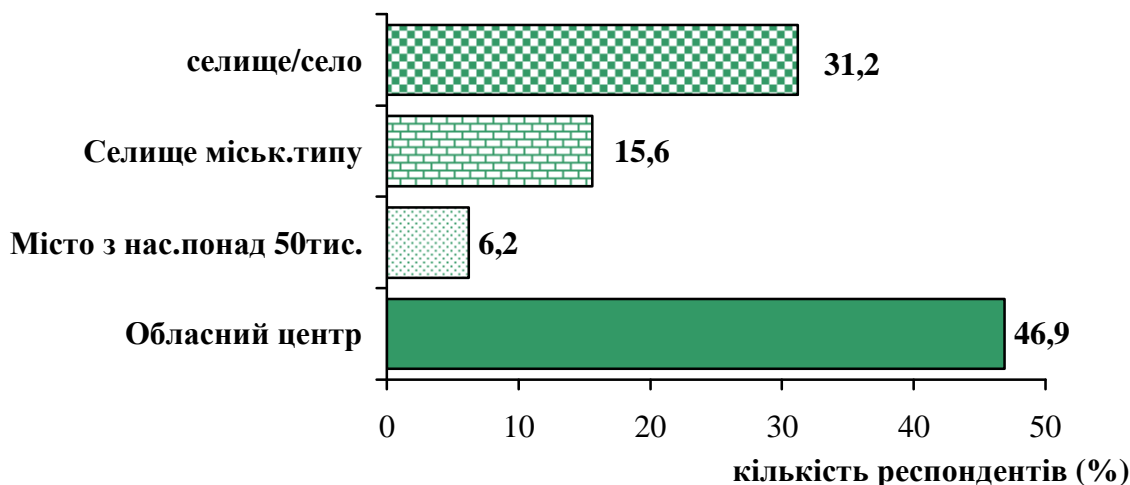
Серед респондентів 46,9 % мешкають в м. Ужгороді, тоді як 53,1% приїхали з інших районів Закарпатської області (Діаграма 17).

Діаграма 17. Відстань до консульства

Місцевість, в якій проживають респонденти, відображена на Діаграмі 18.

Діаграма 18. Місцевість, в якій проживають респонденти

Загальна характеристика процедури отримання дозволу МПР

Слід зазначити, що населення прикордонної території Закарпатської області є добре обізнаним щодо положень Угоди про місцевий прикордонний рух, тому в респондентів майже не виникало складнощів із отриманням інформації щодо правил оформлення дозволу. Анкету для оформлення дозволу можна отримати безпосередньо в самому Консульстві; необхідна для аплікантів інформація розміщена на інформаційних стендах та на офіційному сайті Консульства www.gkuzgorod.mfa.sk.

Апліканти мають змогу подати документи до Консульства у день свого першого візиту, звернувшись до охоронця для отримання талону із порядковим номером в черзі. Прийому документів триває з 9.00 по 12.00 та відбувається паралельно з прийомом заяв на отримання шенгенської візи. Безпосередня робота співробітників Консульства з аплікантами здійснюється в окремому віконці.

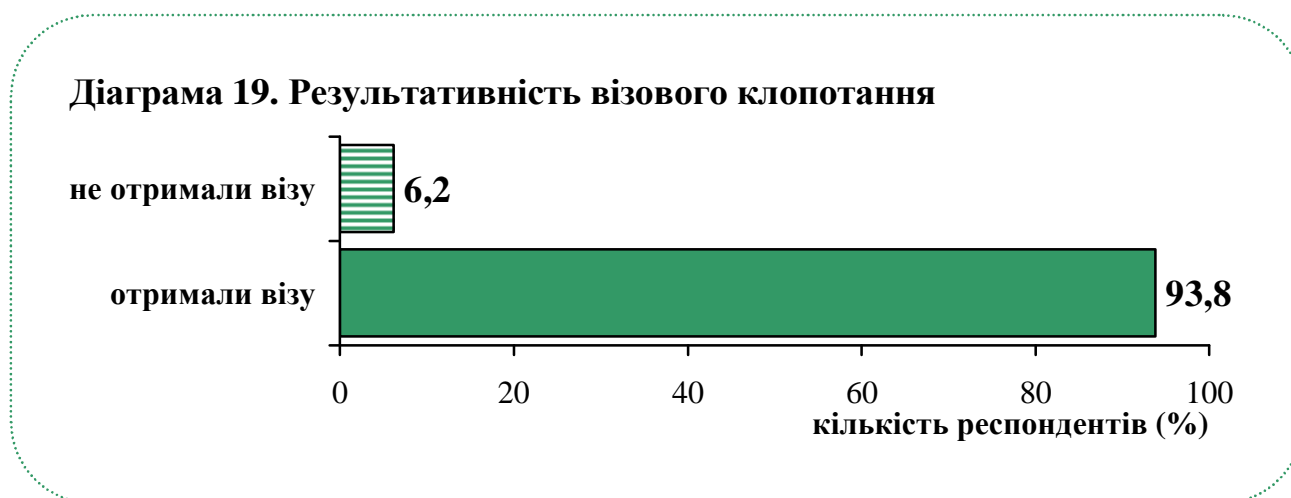
Основний перелік документів, необхідний для отримання дозволу МПР наведено у Таблиці 4. Серед посвідчень особи (окрім паспорта), які вимагались в Консульстві респонденти назвали: *пенсійне посвідчення (7), посвідчення ветерана війни (3), свідоцтво про народження (3)*.

Для підтвердження мети перебування респонденти надавали в Консульство: документи родичів, які проживають на території ЄС (14), запрошення (5) та міжнародні угоди (10).

Таблиця 4.

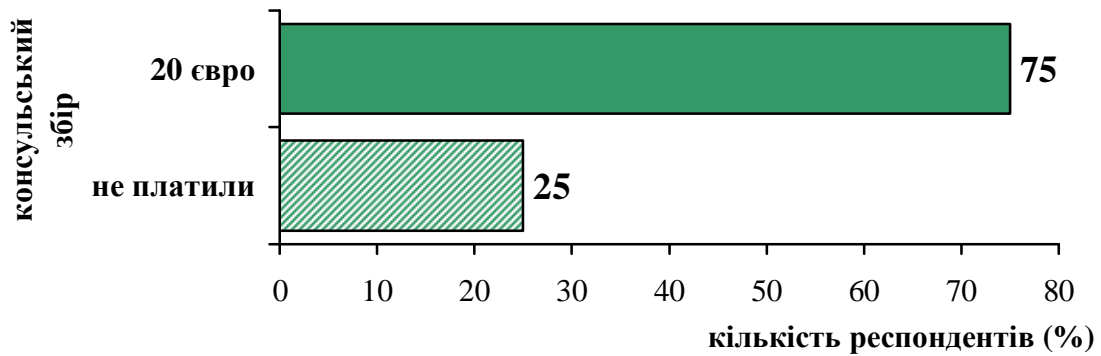
ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ	
	кількість респондентів (%)
анкета	100
фотокартки	100
дорожній документ (окрім паспорта)	0
посвідчення особи (окрім паспорта)	21,9
запрошення	15,6
прописка (реєстрація)	100
медична страховка	100

З числа респондентів, 93,8% отримали дозвіл на місцевий прикордонний рух та 6,2% - відмову у такому дозволі. Причина відмови була пояснена 3,1% респондентів. В Діаграмі 19 наведено дані щодо результативності клопотання.

Більшість респондентів (75%) отримали дозвіл безкоштовно і 25 % платили за нього. Консульський збір, сплачений респондентами, складає 20 євро. Процедура оплати відбувається таким же чином, як і оплата консульського збору за шенгенську візу – через банк, який самостійно передає в Консульство інформацію про сплату.

Діаграма 20. Вартість візової процедури

На рішення Консульства в різних випадках респонденти очікували *від 14 до 60 днів*, але в переважній більшості період очікування складає *близько 1 місяця (53,1%)*. При видачі паспорта з дозволом співробітники Консульства пояснюють апліканту тип дозволу, який йому видали та термін його дії.

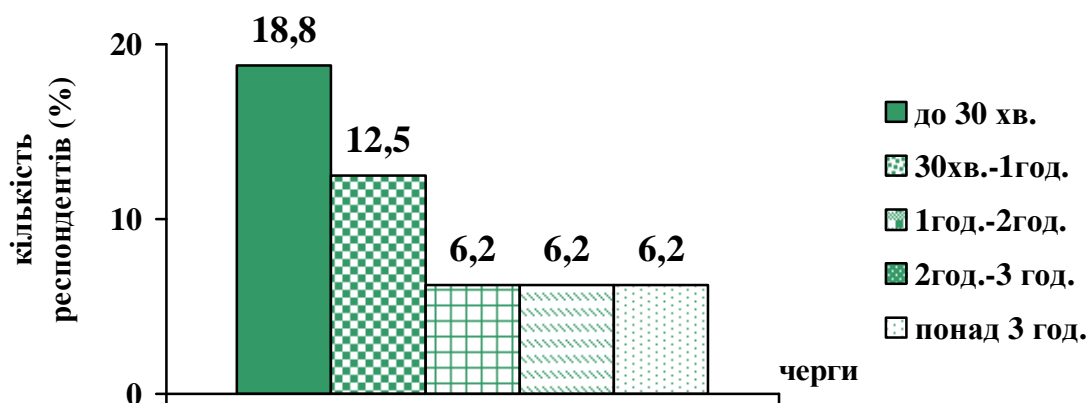
У Таблиці 5 наведено інформацію щодо дозволу, про який клопотали і який отримали респонденти.

Таблиця 5.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДОЗВОЛИ МПР		
	клопотали	отримали
	кількість респондентів (%)	
Тип дозволу		
12 місяців	62,5	56,7
24 місяці	9,4	13,3
36 місяців	6,2	3,3
48 місяців	18,8	20
60 місяців	3,1	6,7

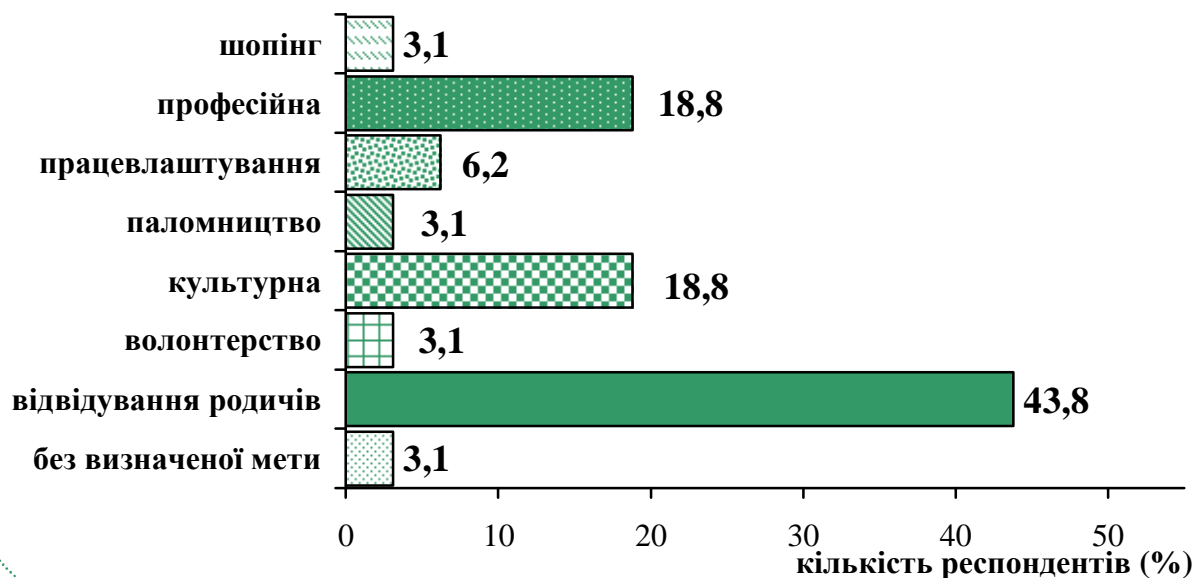
В процесі візової процедури *50%* респондентів довелося стояти в чергах. Час, проведений респондентами в чергах біля Консульства, відображено в Діаграмі 21.

Діаграма 21. Час, проведений в чергах

Мета, з якою респонденти планують використовувати дозвіл МПР, відображена в Діаграмі 22.

Діаграма 22. Мета подорожі

Більшість респондентів (81,2%) вважає, що процедуру отримання дозволу МПР необхідно спростити, з них 43,8% вважають, що дану процедуру необхідно спростити шляхом зменшення вимог до необхідних документів, та 37,5% схилються до зменшення максимального терміну очікування дозволу і тільки 3,1% респондентів зазначили, що такі дозволи було б доцільно видавати на пунктах пропуску на словацько-українському кордоні.

ВИСНОВКИ

В процесі моніторингу було виявлено, що протягом останнього року в Генеральному Консульстві Словацької Республіки в м. Ужгороді *спостерігається стабільна позитивна динаміка роботи* щодо видачі шенгенських віз. Положення Угоди Консульством дотримуються в повному обсязі, зокрема, плата за оброблення заяв та термін їх розгляду. Порівняно із попередніми етапами, респонденти добре поінформовані щодо положень Угоди та можливість отримати шенгенську візу безкоштовно. Також слід відзначити збільшення кількості виданих Консульством багаторазових та довготермінових шенгенських віз.

Також значним позитивом слід відзначити продовження надання в Консульстві нової спеціальної послуги – *консультацій* з аплікатами перед поданням документів, що дозволяє їм більш ретельно підготуватись до візової процедури та значно зменшити ризик відмови.

Стабільною залишається ситуація із *очікуванням* рішення Консульства. Рішення Консульства щодо відкриття візи надається протягом 7 днів після подання документів, тоді як протягом попередніх етапів моніторингу були виявлені непоодинокі випадки затягування цієї процедури.

В *ставленні* співробітників Консульства до громадян України відсутні випадки неввічливої поведінки або грубого ставлення до громадян України. Крім того, важливим проявом більш лояльного ставлення до заявників є можливість донести необхідні документи (за практикою Консульських установ Угорської Республіки в Закарпатській області). У минулому, саме неприйняття документів через їх неправильне оформлення або некомплектність затягувало процес оформлення візи на декілька тижнів. Наразі протягом прийомних годин Консульства заявники мають змогу донести необхідні документи.

Зауважимо, що протягом моніторингу було виявлено *значну позитивну динаміку змін* громадської думки щодо роботи Консульства та процесу отримання шенгенських віз. Зростання кількості багаторазових, довгострокових та безкоштовних віз, зменшення кількості відмов протягом останнього року створюють підстави для усунення найбільш непривабливих сторін оформлення шенгенських віз та позитивно впливають на загальне ставлення громадян до цього процесу.

Механізм оформлення *дозволів на місцевий прикордонний рух* в Консульстві є доволі *складним*. Крім документів, що підтверджують громадянський стан, та документа, що посвідчує особу, додатково Консульство залишає за собою право вимагати здійснення перекладу всіх документів словацькою мовою. Крім того, дозволи видає не Консульство, а Поліцейське бюро у справах кордонів та іноземців Міністерства внутрішніх справ Словацької Республіки, що значно

уповільнює процес видачі дозволів, затыгаючи його в деяких випадках до 2 і більше місяців.

Таким чином, у зв'язку із складною процедурою оформлення такого дозволу для респондентів майже *не існує відчутної різниці* в оформленні шенгенської візи та дозволу на місцевий прикордонний рух - *перевагами користуються лише діти та пенсіонери*.

Можна також однозначно констатувати, що напрацьована в українсько-угорських взаєминах форма місцевого прикордонного руху наразі залишається більш ліберальною та прогресивною, ніж в українсько-словацьких взаєминах. Нажаль, цей інструмент лібералізації візового режиму між Україною та Словацькою Республікою залишається *неефективним, проблемним і майже невитребуваним*, про що переконливо свідчать як офіційна статистика Генерального Консульства, так і фактично мізерна кількість заявників під час проведення моніторингу.

Зазначимо також, що якщо протягом проведення моніторингу видачі *шенгенських віз*, як вже було відмічено, громадськість в цілому позитивно оцінює цю процедуру в цьому консульстві, то бюрократичні складнощі при оформленні дозволу на місцевий прикордонний рух (*довгий термін очікування, необхідність обґрунтування мети поїздок та необхідність подання додаткових документів, тощо*) викликають негативну реакцію громадськості.

Така ситуація викликає непоодинокі випадки *обурення громадян* з намірами проведення акцій протесту біля Генерального консульства Словацької Республіки в м. Ужгороді аж до блокування руху через КПП на українсько-словацькому кордоні (*КПП Убля*).

Виходячи з вищенаведеного, питання ефективного функціонування механізму місцевого прикордонного руху між Україною та Словацькою Республікою має стати *предметом обговорення* з метою її лібералізації на черговому засіданні Українсько-словацької комісії з питань транскордонного співробітництва. Необхідно внести зміни та доповнення в цю Угоду з метою лібералізації цього механізму за прикладом аналогічної Угоди між Україною та Угорською Республікою.

Дане питання також стане предметом обговорення під час запланованої зустрічі Президентів України та Словацької Республіки найближчим часом.

Ганна Концевенко,
старший науковий співробітник Регіонального філіалу
Національного інституту стратегічних досліджень в м. Ужгороді

IV. МОНІТОРИНГ ПРОЦЕДУРИ ПЕРЕТИНУ УКРАЇНСЬКО-СЛОВАЦЬКОГО КОРДОНУ

В результаті запровадження Шенгенського режиму на українсько-словацькому кордоні відбулося скорочення кількості спрощених прикордонних переходів, суттєво зменшився пасажиро- та транспортний потік. До негативних явищ додаються збільшення спроб незаконного перетину кордону громадянами з підробними документами, зростання масштабів контрабандного перевезення через кордон тютюнових виробів, паливно-мастильних матеріалів, товарів повсякденного попиту тощо.

Необхідність проведення моніторингу процедури перетину українсько-словацького кордону була обумовлена ще й тим, що саме вона викликає найбільше нарікань з боку не тільки українських громадян (тривалість очікування, оперативність роботи прикордонників та митників на пунктах перетину, елементи корупції, ставлення до громадян, обізнаність щодо правил перетину кордону тощо), на чому неодноразово наголошували учасники презентацій попередніх етапів моніторингу візової політики консульських установ ЄС на території Закарпатської області.

Моніторинг процедури перетину українсько-словацького кордону відбувався з 19 по 30 липня 2010 року.

Об'єктом моніторингу був обраний Міжнародний КПП на українсько-словацькому кордоні „Ужгород – Вишне Немецке”. Опитування проводилось:

- безпосередньо поблизу прикордонного переходу (громадяни, які подорожували автомобільним транспортом);
- на автовокзалі м. Ужгород (пасажирів рейсових автобусів „Ужгород – Міхаловце”, „Ужгород – Кошіце”, „Ужгород – Пряшів”);
- шляхом польових досліджень (експертне опитування протягом подорожі до Словаччини і в зворотньому напрямку).

Загалом, було опитано 100 респондентів незалежно від громадянства.

Згідно з методикою моніторингу аналіз результатів дослідження процедури перетину українсько-словацького кордону розподілений на *сегменти* для забезпечення можливості отримати оцінку громадянами окремих аспектів перетину кордону (тривалість очікування на кордоні, оперативність роботи щодо здійснення паспортного контролю, оперативність здійснення митних процедур, елементи корупції, ставлення до громадян, доступність інформації щодо правил перетину кордону, зміни після введення Шенгенських правил та запровадження такого інструменту лібералізації візового режиму як місцевий прикордонний рух тощо). Результати кожного з сегментів ґрунтуються саме на відповідях осіб, які надали відповіді (*далі – респонденти*). На підставі статистичного аналізу всіх даних зроблено узагальнюючі висновки.

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ АНКЕТУВАННЯ ЩОДО ДОСВІДУ ПЕРЕТИНУ УКРАЇНСЬКО-СЛОВАЦЬКОГО КОРДОНУ

Загальна характеристика респондентів, які прийняли участь в опитуванні

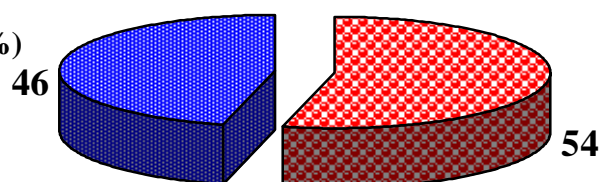
Співвідношення чоловіків та жінок, яких було опитано в ході моніторингу, демонструє Діаграма 1.

Діаграма 1. Стать респондентів

(кількість респондентів, %)

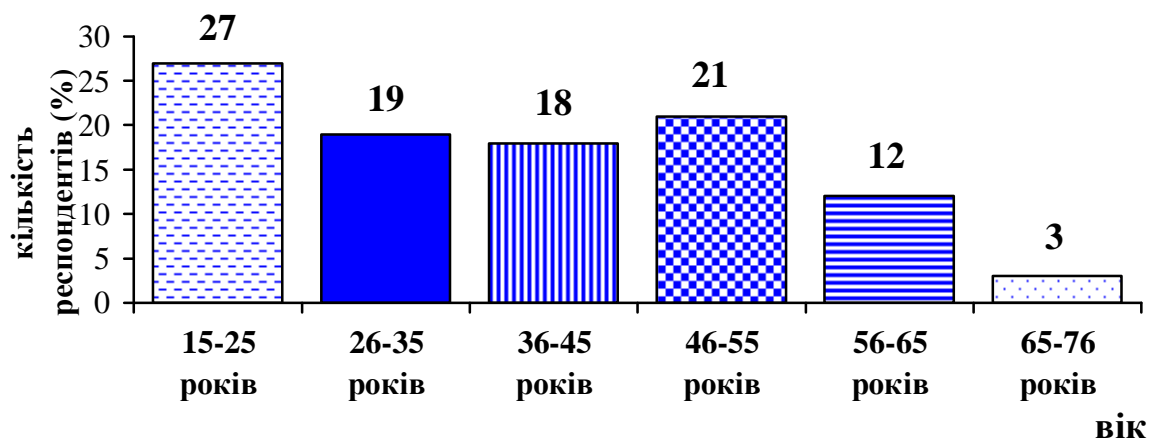
■ жіноча

■ чоловіча

Віковий діапазон респондентів становив від 15 до 76 років (Діаграма 2).

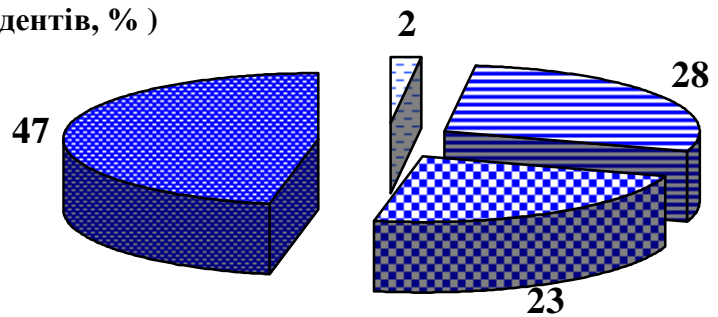
Діаграма 2. Вік респондентів

За рівнем освіти найбільш чисельною групою є респонденти з вищою освітою – 47%, далі – з середньою освітою – 28% та неповною вищою освітою – 23%. Найменш чисельна категорія респондентів з неповною середньою освітою – 2% (Діаграма 3).

Діаграма 3. Освіта респондентів
(кількість респондентів, %)

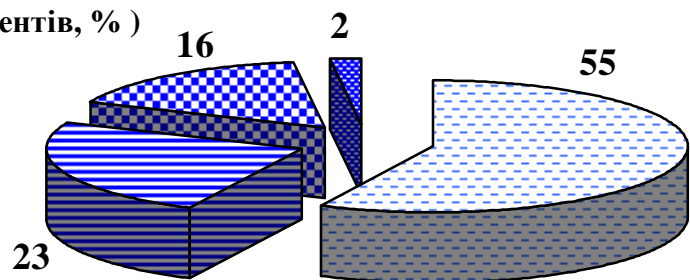
- неповна середня
- повна середня
- неповна вища
- вища освіта

Відсоток респондентів, які працюють, складає 55%, студенти та учні (23%), пенсіонери (16%), домогосподарки (4%) та безробітні (2%) (Діаграма 4).

Діаграма 4. Зайнятість респондентів
(кількість респондентів, %)

- працюють
- навчаються
- пенсіонери
- безробітні

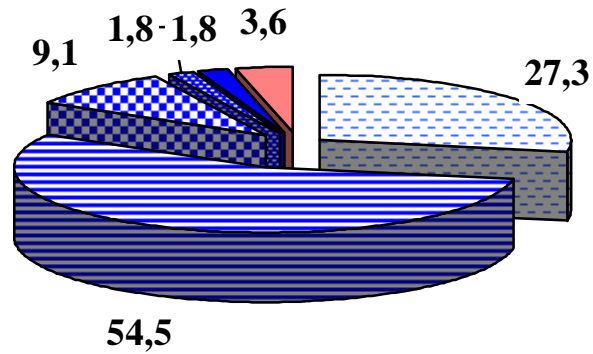

Більше половини (55%) респондентів зазначили, що наразі працюють, з них: у державних установах та на підприємствах (27,3%), працюють на себе/підприємці (54,5%), в громадському, недержавному секторі (9,1%), на будівництві (1,8%), в сфері інформаційних технологій (1,8%), в приватному секторі (1,8%), працюють за кордоном (3,6%) (Діаграма 5).

Більшість респондентів проживають в прикордонній зоні (до 100 км) – 69%, в тому числі в зоні дії МПР – 51% (Діаграма 6).

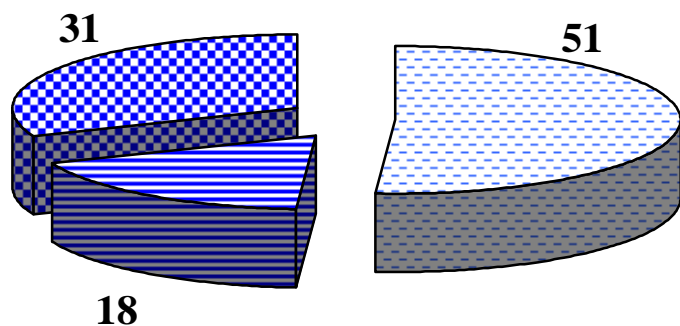
Діаграма 5. Сфера зайнятості респондентів
(кількість респондентів, %)

- державний сектор
- працюють на себе/підприємці
- громадський, недержавний сектор
- будівництво
- сфера інформаційних технологій
- працюють за кордоном

Діаграма 6. Як далеко від кордону Ви проживаєте?
(кількість респондентів, %)

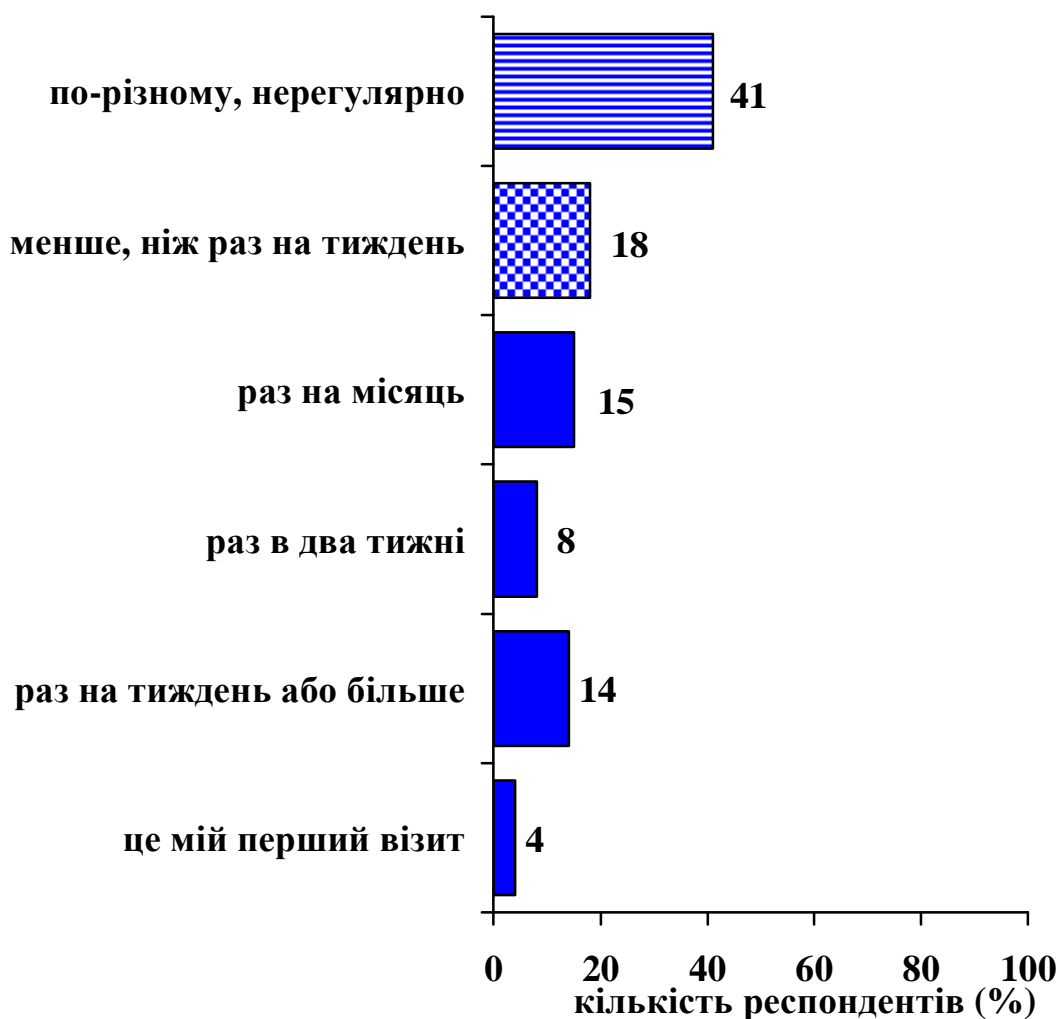
- менше 50 км
- 50 - 100 км
- більше 100 км

Загальна характеристика процедури перетину кордону

Переважна більшість (96%) вже не вперше перетинає українсько-словацький кордон (Діаграма 7).

Діаграма 7. Як часто Ви перетинали українсько-словацький кордон протягом останніх 2 років?

В переважній більшості – це прикордонні поїздки (Діаграми 8, 9).

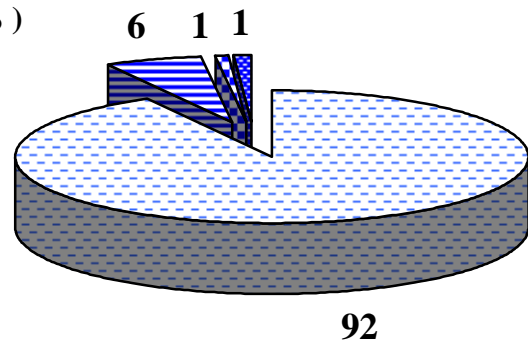
Метою поїздки респонденти назвали: здійснення власної діяльності (24%), відвідування родичів (20%), туризм (19%), виконання службових обов'язків (7%), працевлаштування за кордоном (7%), інші причини (22%), один респондент відмовився дати відповідь (Діаграма 10).

Серед інших причин – відвідування хворої матері (1%), співробітництво (1%), участь у конференції (2%), лікування (2%), навчання (8%), повернення в країну проживання (8%).

Діаграма 8. Звідки Ви їдете?

(кількість респондентів, %)

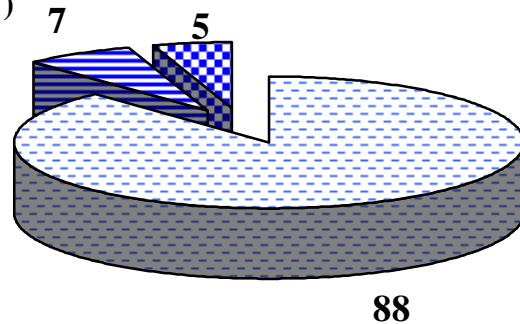
- Україна
- ▣ Словаччина
- ▣ Білорусь
- ▣ Франція

Діаграма 9. куди Ви їдете?

(кількість респондентів, %)

- Словаччина
- ▣ Україна
- ▣ Чехія

Найбільшій кількості респондентів (24%) довелося чекати на словацькій стороні переходу 60 хвилин, 18% - 150 хвилин, 13% - 30 хвилин (Діаграма 11).

На перетин кордону загалом найбільша кількість респондентів (23%) витрачали 60 хвилин, 15% - 120 хвилин, 14% - 180 хвилин, 10% - 150 хвилин (Діаграма 12).

Майже половина опитаних респондентів (47%) вважає роботу співробітників словацьких прикордонних служб достатньо оперативною (Діаграма 13).

Значна більшість респондентів (72%) позитивно оцінює роботу співробітників словацьких прикордонних служб щодо ввічливості та культури спілкування по відношенню до подорожуючих (Діаграма 14).

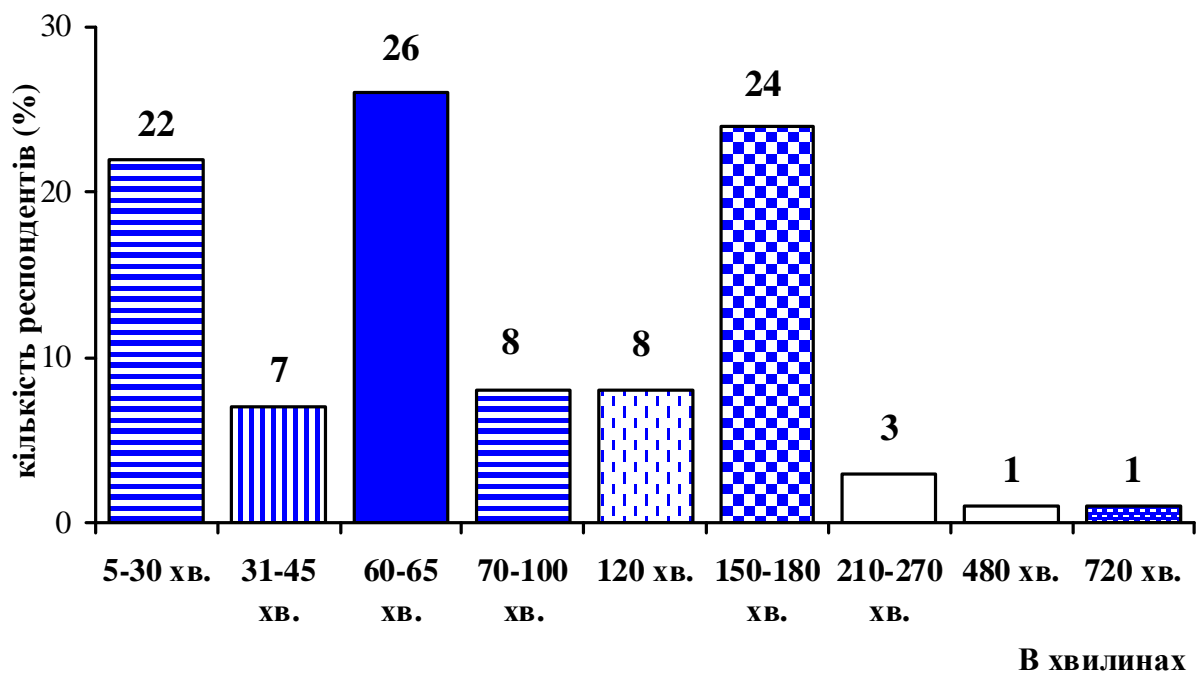
Більшість опитаних респондентів (59%) вважає достатньо оперативною роботу співробітників словацьких митних служб (Діаграма 15).

Значна більшість респондентів (65%) позитивно оцінює роботу співробітників словацьких митних служб щодо ввічливості та культури спілкування по відношенню до подорожуючих (Діаграма 16).

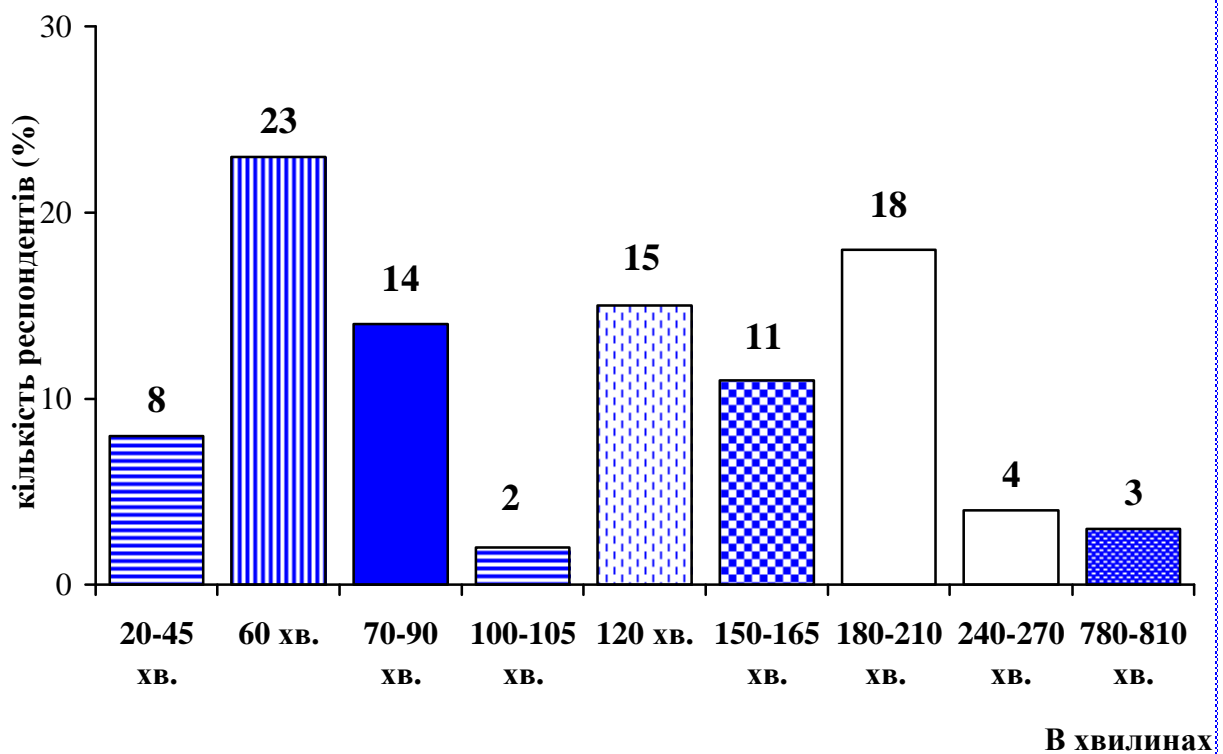
Діаграма 10. Мета подорожі

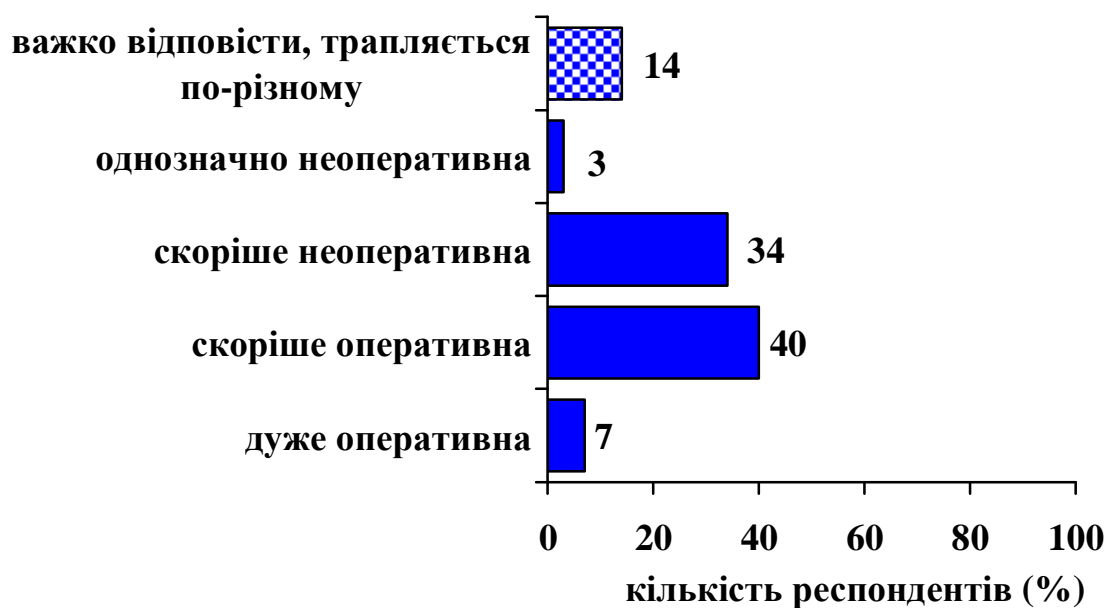
Діаграма 11. Як довго Вам доводилось чекати на словацькій частині кордону?

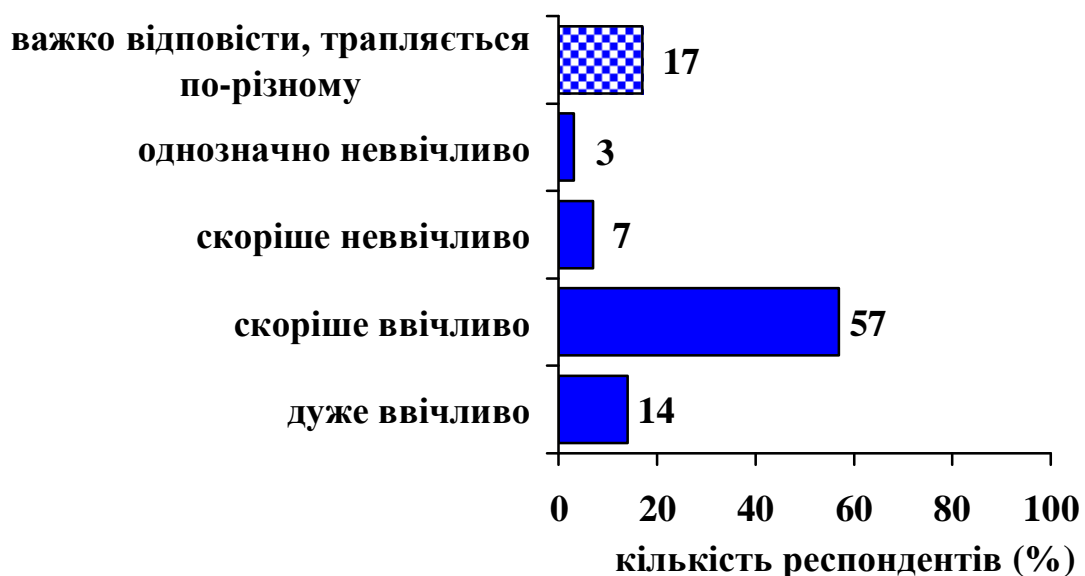
Діаграма 12. Скільки часу в середньому Ви витрачаєте на перетин кордону?

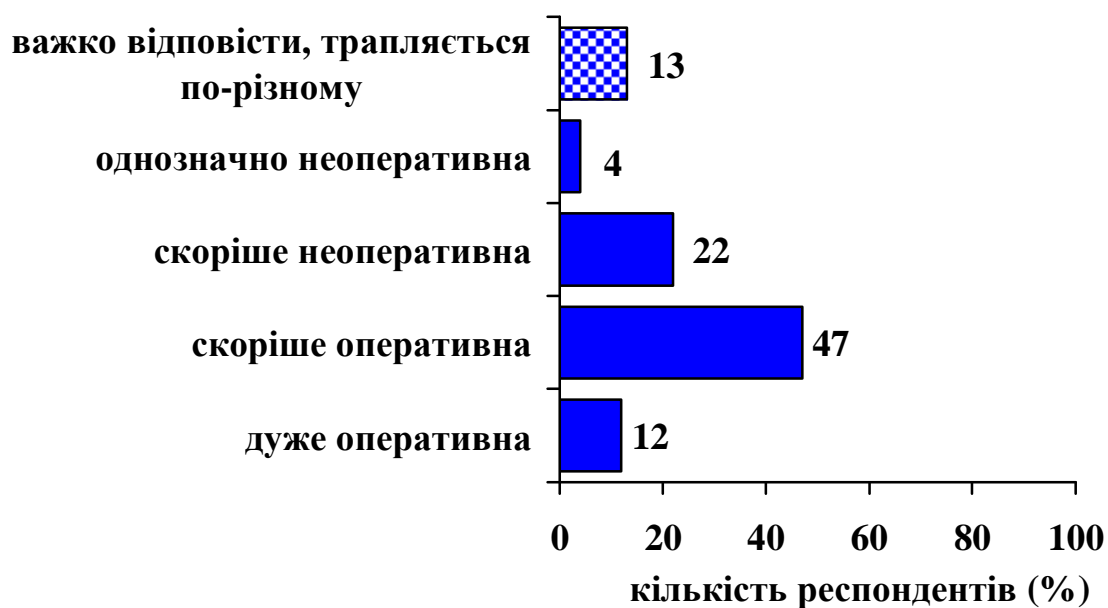
Діаграма 13. Як Ви оцінюєте роботу співробітників слов. прикордонних служб щодо оперативності здійснення паспортного контролю?

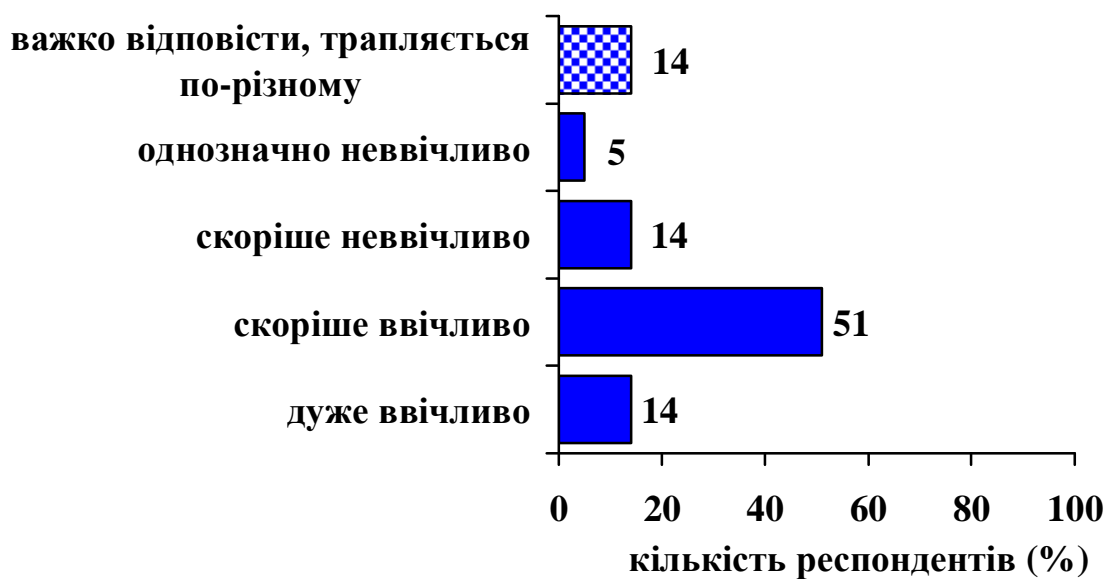
Діаграма 14. Як Ви оцінюєте роботу співробітників слов. прикордонних служб щодо ввічливості та культури спілкування?

Діаграма 15. Як Ви оцінюєте роботу співробітників слов. митних служб щодо оперативності здійснення паспортного контролю?

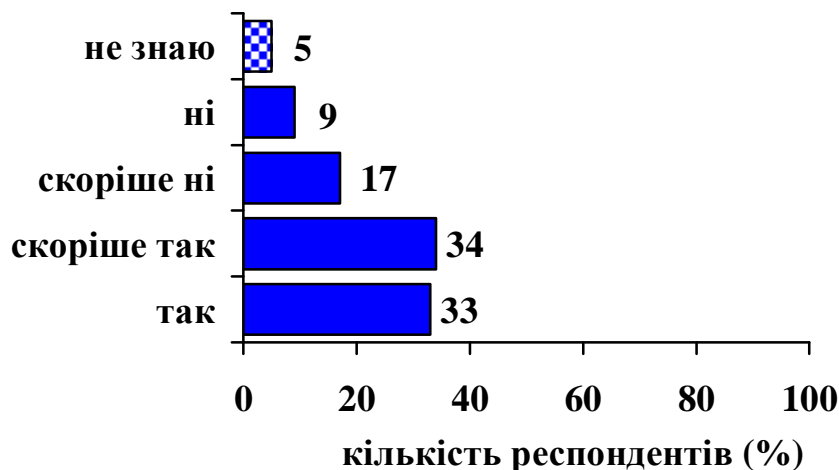
Діаграма 16. Як Ви оцінюєте роботу співробітників слов. митних служб щодо ввічливості та культури спілкування?

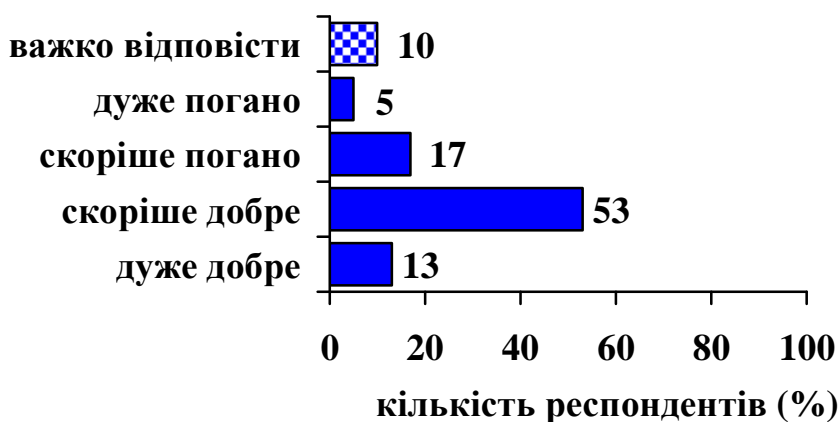
На запитання „Чи були Ви свідком отримання словацькими митниками грошей або інших речей від подорожуючих?” ствердно відповіли 11% респондентів і 3% респондентів вагалися з відповіддю.

Забезпеченість, стан та доступність санітарних об'єктів на словацькій стороні кордону представлені Діаграмами 17,18.

Діаграма 17. Чи забезпечена словацька частина переходу достат.кількістю сан.об'єктів?

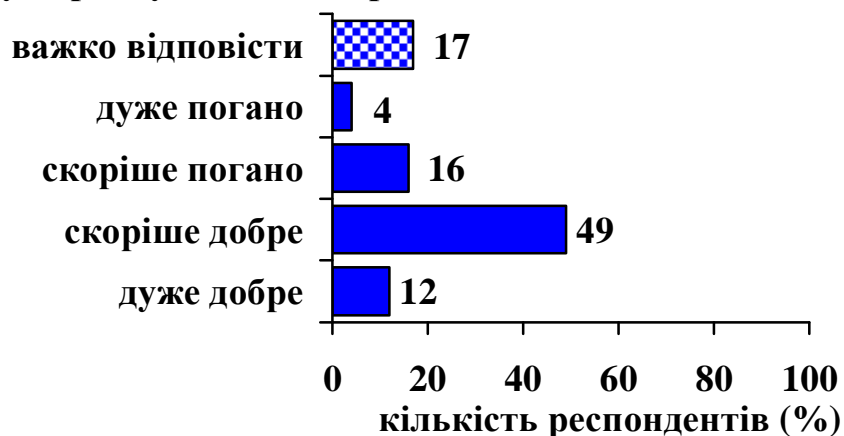

Діаграма 18. Як Ви оцінюєте доступність та стан цих санітарних об'єктів?

Більшість респондентів (61%) позитивно оцінили доступність інформації щодо митних правил та правил перетину кордону на словацькій стороні кордону (Діаграма 19).

Діаграма 19. Як Ви оцінюєте доступність інформації щодо митних правил та правил перетину кордону на слов.стороні?

56% респондентів вважають, що на цьому пункті перетину кордону потрібні зміни.

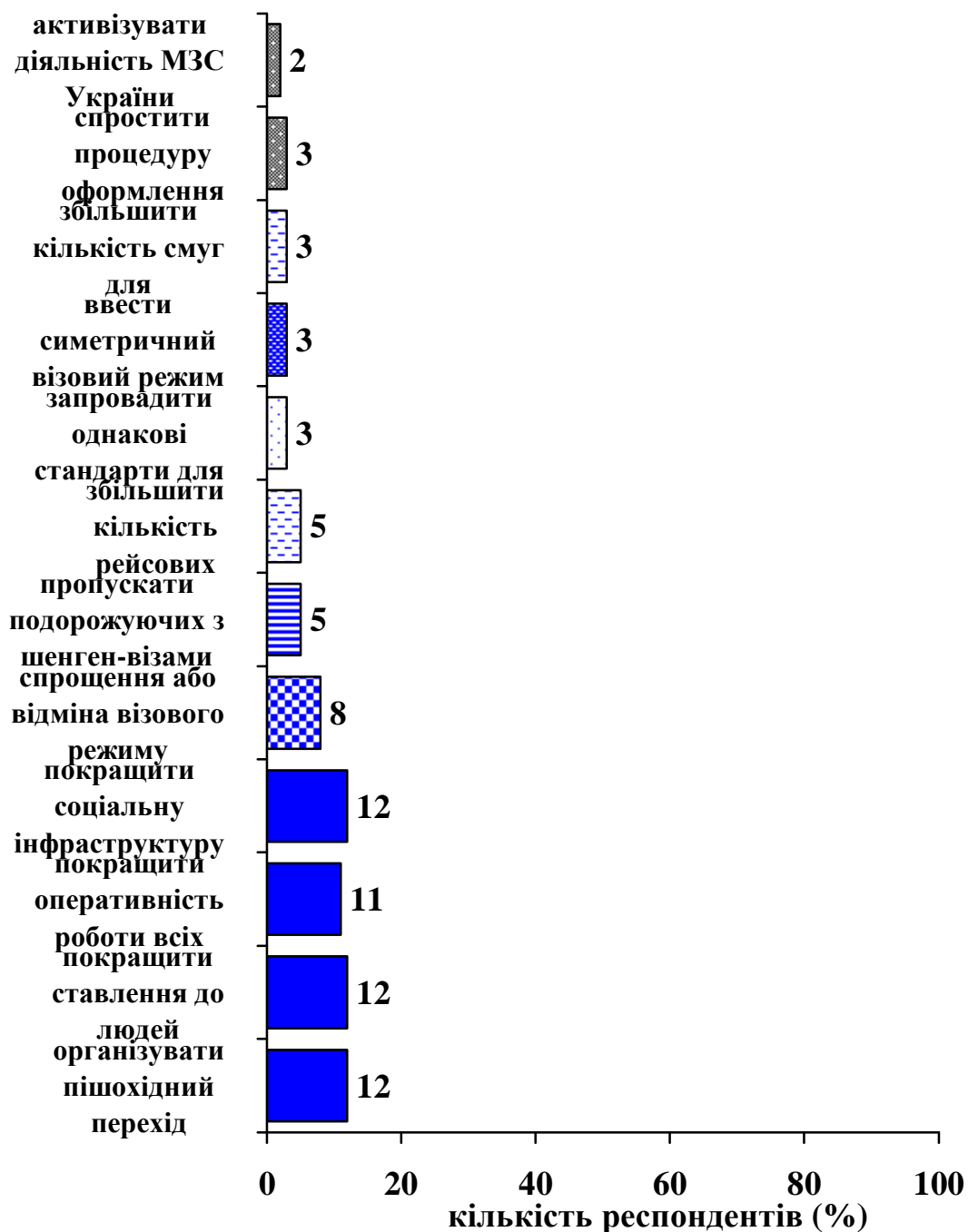
Оцінка респондентами зміни умов перетину кордону після запровадження в Словаччині Шенгенських правил представлена на Діаграмі 20.

Діаграма 20. Як змінилися умови перетину кордону після запровадження в Словаччині Шенгенських правил?

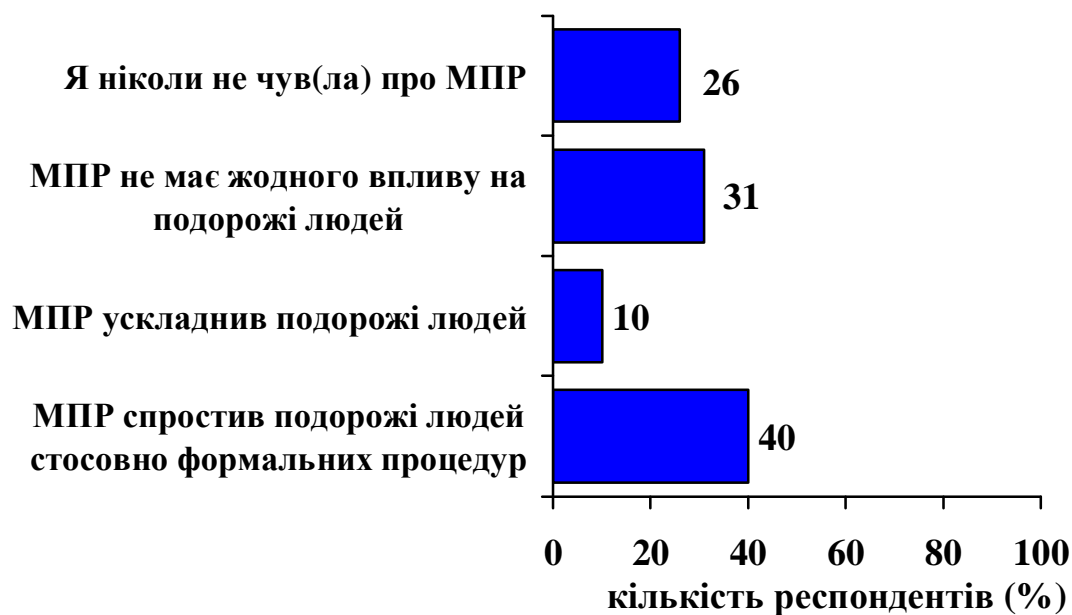
Основні пропозиції респондентів щодо першочергових змін, які необхідно здійснити на цьому пункті перетину кордону, представлені на Діаграмі 21.

Діаграма 21. Зміни, які необхідно здійснити на цьому пункті перетину кордону

Майже половина респондентів (40%) вважає, що механізм Місцевого Прикордонного Руху (МПР) спростив жителям прикордонних територій подорожі до Словаччини після її входження до Шенгенської зони (Діаграма 22). Однак зазначимо, що очікуваного ефекту все ж не сталося.

Діаграма 22. Як Ви оцінюєте ефективність МПР для мешканців прикордонних територій?

ВИСНОВКИ

Проведений моніторинг перетину українсько-словацького кордону на міжнародному КПП „Ужгород – Вишне Немецке” дозволяє констатувати, що на даний час саме процедура перетину кордону України з країнами ЄС є найбільш проблемною у розвитку добросусідських транскордонних відносин. Серед найбільших проблем подорожуючими називаються такі:

некоректне ставлення до подорожуючих, приниження честі та гідності українських громадян представниками прикордонних та митних служб Словацької Республіки;

прояви корупції;

недостатня пропускна спроможність пунктів перетину кордону;

незадовільний стан соціальної інфраструктури пункту перетину кордону (в основному, на українській стороні);

обмеження можливості здійснювати перетин кордону пішоходам.

На думку респондентів (в основному, громадян України), однією з основних причин виникнення такої ситуації є недостатньо ефективна робота Міністерства Закордонних Справ України по захисту прав і свобод своїх громадян. Відмічена вкрай низька ефективність функціонування інструменту місцевого прикордонного руху між Україною і Словацькою Республікою. Механізм, що покликаний спростити перетин кордону для громадян обох держав, які проживають у прикордонній зоні, інколи стає перешкодою для вільного пересування.

Частим явищем була неможливість перетину кордону громадянами України з дійсними шенгенськими візами, які видавалися консульськими установами інших країн.

З метою виявлення тенденцій змін ситуації на українсько-словацькому кордоні, доцільним є проведення подібних моніторингів в майбутньому.

Результати даного дослідження мають бути враховані органами державної влади обох держав, діяльність яких пов'язана з функціонуванням пунктів перетину Державного кордону.

Андрій Крижевський,
старший науковий співробітник Регіонального філіалу
Національного інституту стратегічних досліджень в м. Ужгороді

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Насамперед зазначимо, що *Угода про спрощення оформлення віз* є одним із важливих інструментів *лібералізації візового режиму між Україною та ЄС*, потенціал якої близький до вичерпання і потребує певних корекцій. Перш за все, за рахунок розширення спрощеної та безкоштовної процедури оформлення віз для всіх категорій громадян України.

Четвертий етап моніторингу візової політики і практики консульських установ країн ЄС на території Закарпатської області в новому політико-правовому контексті Шенгену підтвердив, що *якість імплементації Угоди про спрощення оформлення віз між Україною та ЄС (ст. 4-7) Генеральним Консульством Угорської Республіки в м. Ужгороді, Консульством Угорської Республіки в м. Берегово та Генеральним Консульством Словацької Республіки в м. Ужгороді залишається на стабільно високому рівні.*

Відчутно зросла поінформованість респондентів щодо базових положень Угоди, особливо це стосується *пільгових категорій громадян України*, які мають право на отримання безкоштовних та багаторазових віз. Незалежно від поінформованості громадян про Угоду, консульства надають безкоштовні та багаторазові візи *пільговим категоріям громадян, якщо мета подорожі узгоджується з положеннями Угоди та представлено підтверджуючі документи.*

Відсоток відмов у видачі віз аплікантам наразі є *незначним*. При цьому, якщо в консульствах Угорської Республіки він залишається приблизно на одному й тому ж рівні, то в консульстві Словацької Республіки відбулося значне зменшення цього показника у порівнянні з попередніми етапами.

По відношенню до *угорської національної меншини* пакет необхідних документів для оформлення Шенгенської візи можна назвати *спрощеним*, оскільки *замість запрошення та довідки про фінансове забезпечення* їм достатньо представити *посвідчення закордонного угорця та лист підтримки від «КМКС «Партії угорців України» або «Демократичної спілки угорців України»*. В той же час політика Словацької Республіки щодо своєї національної меншини в Україні наразі не передбачає таких преференцій.

В *ставленні співробітників консульств до громадян України* відсутні випадки неввічливої поведінки або грубого ставлення до громадян України. Крім того, важливим проявом більш лояльного ставлення до заявників є *можливість донести необхідні документи* в усіх консульських установах Закарпатської області. У минулому, саме неприйняття документів через їх неправильне оформлення або некомплектність затягувало процес оформлення візи на декілька тижнів.

Що торкається оформлення дозволів на місцевий прикордонний рух, то необхідно зазначити, що цей інструмент лібералізації візового режиму дуже добре працює в обох консульствах Угорської Республіки, в той час як в Генеральному консульстві Словацької Республіки цей інструмент залишається неефективним, проблемним і майже не витребуваним.

Моніторинг українсько-словацького кордону на міжнародному КПП „Ужгород-Вишне Немецке” показав, що процедура перетину кордону наразі залишається проблемною (тривалість очікування, оперативність роботи прикордонників та митників на пунктах перетину, елементи корупції, ставлення до громадян України, приниження їх гідності, тощо). Середня тривалість очікування при перетині кордону складає близько 2 годин.

Пропозиції:

- сприяти консолідації зусиль органів державної влади та місцевого самоврядування на національному та регіональному рівнях для здійснення ефективного виконання „технічних критеріїв” по наданню Україні «Дорожньої карти» до симетричного безвізового режиму між ЄС та Україною;
- враховуючи низьку ефективність функціонування інструменту місцевого прикордонного руху між Україною та Словацькою Республікою, внести необхідні зміни та доповнення в Угоду про місцевий прикордонний рух між Україною та Словацькою Республікою з метою лібералізації цього механізму за прикладом дії аналогічних угод з Угорською Республікою та Польщею. З цією метою винести дане питання на обговорення Українсько-словацької комісії з питань транскордонного співробітництва;
- з метою виявлення тенденцій змін ситуації на пунктах перетину українсько-словацького кордону здійснювати постійний громадський та експертний моніторинг цього процесу;
- привернути увагу органів державної влади, діяльність яких пов'язана з функціонуванням пунктів перетину кордону, щодо необхідності організації спільної охорони українсько-словацької ділянки кордону, що значно скоротить час очікування на пунктах пропуску;
- продовжити практику навчання та стажування представників Державної прикордонної та митної служб України в Словацькій Республіці з питань Шенгену та охорони зовнішнього кордону ЄС;
- створити консультаційний пункт на КПП „Ужгород - Вишне Немецке” за прикладом досвіду Республіки Польща та України;

- розглянути питання про можливість *створення індустріального парку „Ужгород - Вишне Немецке”* (аналог Захонь - Тиса);
- забезпечити вивчення та поширення досвіду, накопиченого європейськими країнами у боротьбі за свободу пересування Європою, для розгортання такої кампанії органами державної влади та місцевого самоврядування, дипломатичними представництвами та інституціями громадянського суспільства України;
- сприяти *інтегрованості внутрішніх дискусій на тему візового режиму до загальноєвропейських кампаній, проектів, ініціатив з цієї тематики.*

Світлана Мітряєва,
Директор Регіонального філіалу
Національного інституту стратегічних досліджень в м. Ужгороді
Президент Центру стратегічного партнерства,
Заслужений діяч науки і техніки України

ДОДАТОК 1.
УГОДА МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ
СПІВТОВАРИСТВОМ ПРО СПРОЩЕННЯ ОФОРМЛЕННЯ ВІЗ

(Угоду ратифіковано Законом N 117-VI від 15.01.2008, ВВР, 2008, N 10, ст.97)

Україна та

Європейське Співтовариство (далі – Співтовариство),

які далі іменуються Сторони,

З метою дальшого розвитку дружніх відносин між Сторонами та прагнучи спростити міжлюдські контакти як важливу умову сталого розвитку економічних, гуманітарних, культурних, наукових та інших зв'язків шляхом спрощення оформлення віз громадянам України;

Прагнучи врегулювати режим взаємних поїздок громадян України та держав - членів Європейського Союзу;

Беручи до уваги те, що з 1 травня 2005 року громадян ЄС звільнено від вимог стосовно оформлення візи для в'їзду в Україну на період, який не перевищує 90 днів, або під час транзитного проїзду через територію України;

Визнаючи, що у випадку відновлення Україною візового режиму поїздок для громадян ЄС таке саме спрощення оформлення віз, що діє в рамках цієї Угоди для громадян України, автоматично на умовах взаємності застосовуватиметься до громадян ЄС;

Посилаючися на План дій Україна - ЄС, в якому зазначено, що повинен бути започаткований конструктивний діалог зі спрощення візового режиму між Україною та ЄС з метою підготовки до переговорів стосовно укладення угоди про спрощення візового режиму, беручи до уваги необхідність дальшого розвитку переговорного процесу стосовно угоди про реадмісію між Україною та ЄС;

Визнаючи, що спрощення візового режиму не повинно призвести до нелегальної міграції, та надаючи особливу увагу питанням безпеки й реадмісії;

Визнаючи запровадження безвізового режиму для громадян України як довгострокову перспективу;

Беручи до уваги Протокол про позицію Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії та Ірландії та Протокол про інтеграцію Шенгенських домовленостей у право Європейського Союзу, які є додатками до Договору про Європейський Союз і Договору про заснування Європейського Співтовариства, та підтверджуючи, що положення цієї Угоди не

застосовуються до Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії та Ірландії;

Беручи до уваги Протокол про позицію Королівства Данія, який є додатком до Договору про Європейський Союз і Договору про заснування Європейського Співтовариства, та підтверджуючи, що положення цієї Угоди не застосовуються до Королівства Данія,

Домовилися про таке:

Стаття 1

Мета й сфера застосування

1. Метою цієї Угоди є спрощення оформлення віз громадянам України для запланованого перебування не більше 90 днів за період 180 днів.
2. У випадку відновлення Україною візового режиму поїздок для громадян ЄС або окремих категорій громадян ЄС, спрощення оформлення віз, що діє в рамках цієї Угоди для громадян України, автоматично на умовах взаємності застосовуватиметься до відповідних громадян ЄС.

Стаття 2

Загальні положення

1. Спрощення візового режиму, яке передбачене цією Угодою, застосовується до громадян України лише у випадках, коли вони не звільнені від візових вимог згідно із законодавством Співтовариства або держав-членів, цією Угодою або іншими міжнародними договорами.
2. Національне законодавство України чи держав-членів або законодавство Співтовариства застосовуються до питань, які не врегульовані положеннями цієї Угоди, таких як відмови в оформленні візи, визнання проїзних документів, підтвердження наявності достатніх коштів на перебування, відмови у в'їзді чи заходів стосовно видворення.

Стаття 3

Визначення

У цій Угоді наведені нижче терміни мають таке значення:

- а) «Держава-член» означає будь-яку державу - члена Європейського Союзу, за винятком Королівства Данія, Республіки Ірландія та Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії;
- б) «Громадянин Європейського Союзу» означає громадянина держави-члена, визначеної в пункті «а»;

с) «Громадянин України» означає будь-яку особу, яка має громадянство України;

д) «Віза» означає дозвіл, виданий державою-членом, або рішення, прийняте цією державою, яке необхідне для:

– в'їзду для запланованого перебування в державі-члені або в декількох державах-членах на строк, що загалом не перевищує 90 днів;

– в'їзду для транзиту через територію цієї держави-члена або декількох держав-членів;

е) «Особа, яка має дійсний дозвіл на проживання» означає громадянина України, якому дозволено або надано право перебувати більше 90 днів на території держави-члена згідно із законодавством Співтовариства або національним законодавством.

Стаття 4

Документи, що підтверджують мету подорожі

1. Наявність таких документів є достатньою для підтвердження мети подорожі до іншої Сторони для таких категорій громадян України:

а) членів офіційних делегацій, які на офіційне запрошення, адресоване українській стороні, братимуть участь у зустрічах, консультаціях, переговорах або в програмах обміну, а також заходах, які проводяться на території однієї з держав-членів міжурядовими організаціями:

– лист від української установи, який підтверджує, що заявник є членом делегації цієї установи, який подорожує до іншої Сторони для участі в зазначених заходах, до якого додається копія офіційного запрошення;

б) підприємців та представників суб'єктів господарювання:

– письмовий запит від приймаючої юридичної особи або товариства, представництва або філіалу такої юридичної особи або товариства, державних та місцевих органів влади держав-членів або організаційних комітетів торговельних та промислових виставок, конференцій та симпозіумів, які проводяться на території держав-членів;

с) водіїв, які здійснюють міжнародні вантажні та пасажирські перевезення на територію держав-членів автотранспортними засобами, зареєстрованими в Україні:

– письмовий запит від національної асоціації перевізників в Україні для здійснення міжнародного автомобільного транспортування із зазначенням мети, тривалості й періодичності поїздок;

d) членів бригад поїздів, рефрижераторів, локомотивів міжнародних ешелонів, які прямують на територію держав-членів:

– письмовий запит від компетентного залізничного підприємства України із зазначенням мети, тривалості й періодичності поїздок;

e) журналістів:

– свідоцтво або інший документ, виданий професійною організацією, який засвідчує, що відповідна особа є кваліфікованим журналістом, та документ, виданий його (її) працедавцем, який підтверджує, що метою подорожі є виконання професійних обов'язків журналіста;

f) осіб, які беруть участь у науковій, культурній та мистецькій діяльності, у тому числі в університетських та інших програмах обміну:

– письмовий запит організації, що запрошує взяти участь у такій діяльності;

g) учнів, студентів, аспірантів і вчителів, що їх супроводжують, які здійснюють подорож з метою навчання або освітньої підготовки, у тому числі за програмами обміну та у зв'язку з іншими видами діяльності, які пов'язані з навчанням:

– письмовий запит або свідоцтво про зарахування до університету, коледжу або школи, які надіслали запрошення, учнівський чи студентський квиток або свідоцтво з курсів, які особа повинна відвідувати;

h) учасникам міжнародних спортивних змагань та особам, які їх супроводжують з метою виконання професійних обов'язків:

– письмовий запит організації, що запрошує: компетентних органів, національних спортивних федерацій та національних олімпійських комітетів держав-членів;

i) учасників офіційних програм обміну, організованих містами-побратимами:

– письмовий запит голови адміністрації (мера) цих міст.

j) близьких родичів: один з подружжя, діти (у тому числі усиновлені), батьки (у тому числі опікуни), дідусі, бабусі та онуки, які відвідують громадян України, які мають дійсний дозвіл на проживання на території держав-членів:

– письмове запрошення приймаючої особи;

к) родичів для відвідування церемонії поховання:

– офіційний документ, який підтверджує факт смерті, а також підтвердження родинних чи інших зв'язків заявника та померлого;

л) для відвідання військових і цивільних кладовищ:

– офіційний документ, який підтверджує існування та збереження могили, а також родинні або інші зв'язки між заявником та похованою особою;

м) для тих, хто подорожує з метою лікування:

– офіційний документ медичного закладу, який підтверджує необхідність медичного нагляду в ньому, а також підтвердження достатніх фінансових ресурсів для оплати медичного лікування.

2. Письмовий запит, згаданий у пункті 1 цієї статті, повинен містити такі пункти:

а) для запрошеної особи: ім'я та прізвище, дату народження, стать, громадянство, номер документа, що посвідчує особу, час і мету подорожі, кількість в'їздів та імена неповнолітніх дітей, які подорожують із запрошеною особою;

б) для приватної особи, яка запрошує: ім'я, прізвище та адресу;

с) для юридичної особи, товариства або організації, що запрошує: повну назву та адресу, а також :

– якщо запит надає організація, необхідно зазначити прізвище та посаду особи, яка підписує запит;

– якщо особою, що запрошує, є юридична особа, товариство, представництво або філіал такої юридичної особи або товариства, що засноване на території держави-члена, необхідно зазначити реєстраційний номер, передбачений національним законодавством відповідної держави-члена.

3. Для категорій осіб, згаданих у пункті 1 цієї статті, усі категорії віз оформлюються за спрощеною процедурою, що не вимагає надання будь-якого іншого підтвердження, запрошення чи обґрунтування мети візиту, як це передбачено законодавством держав-членів.

Стаття 5

Оформлення багаторазових віз

1. Дипломатичні представництва та консульські установи держав-членів оформлюють багаторазові візи строком дії до п'яти років таким категоріям осіб:

а) членам органів державної влади та місцевого самоврядування, конституційних судів та верховних судів, якщо вони не звільнені від необхідності отримання віз цією Угодою протягом строку виконання ними службових обов'язків. Строк дії віз буде обмежений строком повноважень, якщо він становить менше, ніж 5 років;

б) постійним членам офіційних делегацій, які за офіційними запрошеннями, надісланими українській стороні, регулярно беруть участь у зустрічах, консультаціях, переговорах та програмах обміну, а також у заходах, що проводяться міжурядовими організаціями на території держав-членів;

в) одному з подружжя та дітям (у тому числі усиновленим) віком до 21 року або таким, які перебувають на утриманні, та батькам (у тому числі опікунам), які відвідують громадян України, що мають дійсний дозвіл на проживання на території держав-членів; при цьому строк дії їхньої візи не може перевищувати строк дії дозволу на проживання.

г) підприємцям та представникам суб'єктів господарювання, які регулярно подорожують до держав-членів;

д) журналістам.

2. Дипломатичні представництва та консульські установи держав-членів оформлюватимуть багаторазові візи строком до одного року таким категоріям осіб, за умови, що протягом попереднього року вони отримали, принаймні, одну візу, скористалися нею згідно із законами стосовно в'їзду та перебування в державі, яку відвідували, та що є підстави для запиту стосовно надання багаторазової візи:

а) водіям, які здійснюють міжнародні вантажні та пасажирські перевезення на території держав-членів транспортними засобами, зареєстрованими в Україні;

б) членам бригад поїздів, рефрижераторів та локомотивів у міжнародних поїздах, які прямують до територій держав-членів;

в) особам, які беруть участь у науковій, культурній та мистецькій діяльності, у тому числі в університетських та інших програмах обміну, та які регулярно подорожують до держав-членів;

d) учасникам міжнародних спортивних заходів та особам, які їх супроводжують як такі;

e) учасникам офіційних програм обміну, організованих містами-побратимами.

3. Дипломатичні представництва та консульські установи держав-членів оформлюють багаторазові візи строком не менш ніж на 2 роки та не більш ніж на 5 років категоріям осіб, зазначеним у пункті 2 цієї статті, за умови, що протягом двох останніх років вони скористались однорічними багаторазовими візами згідно із законами стосовно в'їзду та перебування держави, яку відвідували, та, що підстави для запиту про надання багаторазової візи все ще існують.

4. Загальний строк перебування на території держав-членів осіб, про яких ідеться в пунктах 1–3 цієї статті, не повинен перевищувати 90 днів за період 180 днів.

Стаття 6

Плата за оброблення заяв про оформлення віз

1. Плата за оброблення заяв про оформлення віз для громадян України становить 35 євро.

Зазначена вище сума може бути переглянута відповідно до процедури, передбаченої пунктом 4 статті 14.

2. У випадку відновлення Україною візового режиму поїздок для громадян ЄС вартість візи, що стягуватиметься, не буде перевищувати 35 євро або погодженої суми, якщо вартість буде переглянута згідно з процедурою, передбаченою пунктом 4 статті 14.

3. Держави-члени стягуватимуть плату в розмірі 70 євро за оформлення віз у випадках, коли заява про оформлення віз та супровідні документи були подані заявником протягом трьох днів до передбачуваної дати його (її) від'їзду. Це положення не застосовується у випадках, передбачених підпунктами «b», «c», «e», «f», «j», «k» пункту 4 статті 6 і пунктом 3 статті 7. Для категорій осіб, зазначених у підпунктах «a», «d», «g», «h», «i», «l» – «n» пункту 4 статті 6 у термінових випадках плата є такою ж, що передбачена в пункті 1 статті 6.

4. Плата за оброблення заяв про оформлення віз не стягується з таких категорій осіб:

a) близьких родичів: одного з подружжя, дітей (у тому числі всиновлених), батьків (у тому числі опікунів), дідусів, бабусь та онуків, які відвідують громадян України, які мають дійсний дозвіл на проживання на території держав-членів;

- b) членів офіційних делегацій, які за офіційним запрошенням, надісланим українській стороні, беруть участь у зустрічах, консультаціях, переговорах та програмах обміну, а також у заходах, що проводяться міжурядовими організаціями на території однієї з держав-членів;
- c) членів органів державної влади та місцевого самоврядування, конституційних і верховних судів, якщо ця Угода не звільняє їх від необхідності отримувати візи;
- d) учнів, студентів, аспірантів і вчителів, які їх супроводжують під час подорожі з метою навчання чи освітньої підготовки;
- e) інвалідів та осіб, які їх супроводжують, якщо в цьому є необхідність;
- f) осіб, які надали документи, що свідчать про необхідність їхньої подорожі з гуманітарних міркувань, у тому числі для одержання невідкладного медичного лікування, та особи, яка їх супроводжує, або з метою участі в похоронах близького родича, або з метою відвідання тяжкохворого близького родича;
- g) учасників міжнародних спортивних заходів та осіб, які їх супроводжують;
- h) учасників наукових, культурних та мистецьких заходів, у тому числі університетських та інших програм обміну;
- i) учасників офіційних програм обміну, організованих містами-побратимами;
- j) журналістів;
- k) пенсіонерів;
- l) водіїв, які здійснюють міжнародні вантажні та пасажирські перевезення на територію держав-членів транспортними засобами, зареєстрованими в Україні;
- m) членів бригад поїздів, рефрижераторів та локомотивів у міжнародних поїздах, які прямують до території держав-членів;
- n) дітей віком до 18 років і дітей віком до 21 року, які знаходяться на утриманні.

Стаття 7

Тривалість процедури оброблення заяв про оформлення віз

1. Дипломатичні представництва та консульські установи держав-членів приймають рішення стосовно запиту на оформлення візи протягом 10 календарних днів з дати отримання заяви та документів, необхідних для оформлення візи.

2. Строк розгляду заяви про оформлення візи може бути подовжено до 30 календарних днів в окремих випадках, зокрема у випадку необхідності здійснення дальшої перевірки наданих документів.

3. У термінових випадках строк розгляду заяви про оформлення візи може бути скорочено до двох робочих днів або менше.

Стаття 8

Виїзд у випадку втрати або викрадення документів

Громадяни України та Європейського Союзу, які втратили документи, що посвідчують їхню особу, або ті, у кого такі документи були викрадені під час їхнього перебування на території держав-членів або України, можуть залишити цю територію на підставі оформлених їм дипломатичними представництвами або консульськими установами держав-членів або України дійсних документів, що посвідчують їхню особу та надають право на перетин державного кордону без наявності візи чи іншого дозволу.

Стаття 9

Подовження строку дії візи за виняткових обставин

Громадяни України, які через форс-мажорні обставини не мають можливості залишити територію держав-членів у строки, зазначені в їхніх візах, мають право на безоплатне подовження строку дії віз на строк, необхідний для їхнього повернення в країну їхнього проживання, відповідно до законодавства приймаючої країни.

Стаття 10

Дипломатичні паспорти

1. Громадяни України, які мають дійсні дипломатичні паспорти, можуть в'їжджати, виїжджати та прямувати транзитом через території держав-членів без віз.

2. Особи, зазначені в пункті 1 цієї статті, можуть перебувати на території держав-членів протягом періоду, що не перевищує 90 днів, протягом періоду в 180 днів.

Стаття 11

Територіальна дія віз

Відповідно до національного законодавства стосовно національної безпеки держав-членів, а також правил ЄС, які передбачають оформлення віз з обмеженою територіальною дією, громадяни України мають право на подорожування територією держав-членів на рівних умовах з громадянами ЄС.

Стаття 12

Спільний комітет для реалізації цієї Угоди

1. Сторони створюють Спільний комітет експертів (далі – Комітет), який складається з представників України та Європейського Співтовариства. Співтовариство повинно бути представлено в Комітеті Європейською Комісією, із залученням допомоги експертів держав-членів.
2. Комітет, зокрема, має такі завдання:
 - a) моніторингу імплементації цієї Угоди;
 - b) підготовки пропозицій стосовно внесення змін або доповнень до цієї Угоди;
 - c) урегулювання спірних питань, які виникають у ході тлумачення або застосування положень цієї Угоди.
3. Комітет збирається на засідання у випадку необхідності на запит однієї зі Сторін, але принаймні раз на рік.
4. Комітет приймає свій регламент.

Стаття 13

Зв'язок цієї Угоди з двосторонніми угодами між Україною та державами-членами

З моменту набрання чинності положення цієї Угоди мають перевагу над положеннями будь-яких багатосторонніх чи двосторонніх угод або домовленостей, укладених між Україною та окремими державами-членами, настільки, наскільки положення зазначених угод або домовленостей стосуються питань, про які йдеться в цій Угоді.

Стаття 14

Прикінцеві положення

1. Ця Угода підлягає ратифікації чи затвердженню Сторонами відповідно до їхніх внутрішніх процедур і набирає чинності в перший день другого місяця після дати інформування Сторонами про завершення таких процедур.
2. Незважаючи на положення пункту 1 цієї статті, ця Угода набирає чинності лише з дати набрання чинності Угодою між Україною та Європейським Співтовариством про реадмісію осіб, якщо остання набере чинності пізніше дати, про яку йдеться в пункті 1 цієї статті.
3. Ця Угода укладається на невизначений строк, якщо її дія не буде припинена відповідно до пункту 6 цієї статті.

4. До цієї Угоди за письмовою згодою Сторін можуть уноситися доповнення. Доповнення набирають чинності після повідомлення Сторонами одна одній про виконання необхідних внутрішньодержавних процедур.

5. Кожна Сторона може зупинити дію цієї Угоди або її окремих положень з міркувань підтримання громадського порядку, захисту національної безпеки або охорони здоров'я населення. Рішення про зупинення повинно бути повідомлено іншій Стороні не пізніше, ніж за 48 годин до набрання ним чинності. Сторона, яка зупинила дію цієї Угоди, у випадку, коли передумови для зупинення перестали існувати, повинна невідкладно повідомити іншій Стороні про поновлення дії Угоди.

6. Дія цієї Угоди може бути припинена кожною зі Сторін шляхом письмового повідомлення іншій Стороні. Угода втрачає чинність через 90 днів з дати такого повідомлення.

Учинено в м. Люксембург вісімнадцятого червня дві тисячі сьомого року у двох примірниках, кожний українською, англійською, болгарською, голландською, грецькою, датською, естонською, італійською, іспанською, латиською, литовською, мальтійською, німецькою, польською, португальською, румунською, словацькою, словенською, угорською, фінською, французькою, чеською та шведською мовами, при цьому всі тексти є рівноавтентичними.

ПРОТОКОЛ ДО УГОДИ ПРО ДЕРЖАВИ-ЧЛЕНИ, ЯКІ НЕ ПОВНОЮ МІРОЮ ЗАСТОСОВУЮТЬ ШЕНГЕНСЬКІ ДОМОВЛЕНОСТІ

Держави-члени, які зобов'язані вимогами Шенгенських домовленостей, але ще не оформлюють Шенгенських віз, до прийняття Радою рішення із цього питання, оформлюють національні візи, дія яких обмежена їхньою територією.

Ці держави-члени можуть в односторонньому порядку визнавати Шенгенські візи та дозволи на проживання з метою транзиту через їхню територію відповідно до рішення Ради №895/2006/ЕС від 14 червня 2006 року.

ДЕКЛАРАЦІЯ СТОСОВНО ОФОРМЛЕННЯ КОРОТКОСТРОКОВИХ ВІЗ ДЛЯ ВІДВІДАННЯ ВІЙСЬКОВИХ І ЦИВІЛЬНИХ КЛАДОВИЩ

Дипломатичні представництва та консульські установи держав-членів, як правило, оформлюють короткострокові візи на строк, що не перевищує 14 днів, особам, які мають на меті відвідання військових і цивільних кладовищ.

СПІЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ СТОСОВНО ДАНІЇ

Сторони беруть до уваги, що ця Угода не застосовується до процедури оформлення віз дипломатичними представництвами та консульськими установами Королівства Данія.

За таких умов бажано, щоб органи влади України та Данії невідкладно уклали двосторонню угоду стосовно спрощення процедури оформлення віз

на аналогічних умовах, які передбачені Угодою між Україною та Європейським Співтовариством.

СПІЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ СТОСОВНО СПОЛУЧЕНОГО КОРОЛІВСТВА ВЕЛИКОБРИТАНІЯ І ПІВДЕННОЇ ІРЛАНДІЇ ТА РЕСПУБЛІКИ ІРЛАНДІЯ

Сторони беруть до уваги, що ця Угода не поширюється на територію Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії та Республіки Ірландія.

За таких умов бажано, щоб органи влади України та Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії, а також Республіки Ірландія уклали двосторонні угоди про спрощення процедури оформлення віз.

СПІЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ СТОСОВНО ІСЛАНДІЇ ТА НОРВЕГІЇ

Сторони беруть до уваги тісні відносини між Європейським Співтовариством, Норвегією та Ісландією, особливо після укладення 18 травня 1999 року Угоди про приєднання цих країн до Шенгенських домовленостей стосовно їхньої імплементації, застосування та розвитку.

За таких умов бажано, щоб органи влади України, Норвегії та Ісландії невідкладно уклали двосторонні угоди з метою спрощення процедури оформлення віз на аналогічних умовах, які передбачені Угодою між Україною та Європейським Співтовариством.

ДЕКЛАРАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМІСІЇ СТОСОВНО МОТИВАЦІЇ РІШЕННЯ ПРО ВІДМОВУ В ОФОРМЛЕННІ ВІЗИ

Визнаючи важливість прозорості для заявників на отримання віз, Європейська Комісія нагадує, що законодавча ініціатива стосовно перегляду Спільних

консульських інструкцій стосовно оформлення віз дипломатичними представництвами та консульськими установами, прийнятих 19 липня 2006 року, включає питання мотивації рішення про відмову в оформленні візи та можливість його оскарження.

ДЕКЛАРАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СПІВТОВАРИСТВА ПРО ДОСТУП ЗАЯВНИКІВ НА ОФОРМЕННЯ ВІЗ І УНІФІКАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ СТОСОВНО ПРОЦЕДУР ОФОРМЛЕННЯ КОРОТКОСТРОКОВИХ ВІЗ ТА ДОКУМЕНТІВ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ ОФОРМЛЕННЯ КОРОТКОСТРОКОВИХ ВІЗ

Визнаючи важливість прозорості для заявників на отримання віз, Європейське Співтовариство нагадує, що законодавча ініціатива стосовно перегляду Спільних консульських інструкцій стосовно оформлення віз дипломатичними представництвами та консульськими установами, прийнятих 19 липня 2006 року Європейською Комісією, включає питання доступу заявників на оформлення віз у дипломатичних представництвах і консульських установах держав-членів.

Що стосується інформації, яка повинна надаватися заявникам на отримання віз, Європейське Співтовариство вважає за необхідне вжити таких заходів:

- взагалі, розробити основну інформацію для заявників на оформлення віз, стосовно процедур і умов подання ними заяв і стосовно строків дії віз;

Європейське Співтовариство складе список мінімальних вимог, щоб українські заявники мали доступну, основну уніфіковану інформацію та подавали на розгляд однакові документи, необхідні для оформлення віз.

Інформація, про яку йдеться вище, повинна бути широко поширена (на консульських інформаційних стендах, у листівках і брошурах, на веб-сайтах тощо).

Дипломатичні представництва та консульські установи держав-членів у випадку необхідності надаватимуть інформацію про існуючі можливості спрощення оформлення короткострокових віз у рамках Шенгенських домовленостей.

ПОЛІТИЧНА ДЕКЛАРАЦІЯ СТОСОВНО МІСЦЕВОГО ПРИКОРДОННОГО РУХУ

ДЕКЛАРАЦІЯ ПОЛЬЩІ, СЛОВАЧЧИНИ, УГОРЩИНИ ТА РУМУНІЇ

Республіка Польща, Словацька Республіка, Республіка Угорщина, а також Румунія з дати приєднання до ЄС заявляють про своє бажання розпочати переговори стосовно укладення двосторонніх угод з Україною з метою імплементації режиму місцевого прикордонного руху, визначеного Правилами Європейської Ради, прийнятими 5 жовтня 2006 року, що встановлюють правила місцевого прикордонного руху на зовнішніх сухопутних кордонах держав-членів та доповнюють Шенгенську конвенцію

http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_850

ДОДАТОК 2.
УГОДА МІЖ УРЯДОМ УГОРСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ТА
КАБІНЕТОМ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПРО ПРАВИЛА МІСЦЕВОГО
ПРИКОРДОННОГО РУХУ

(Угоду затверджено Постановою КМ N 1316 від 08.11.2007)

Уряд Угорської Республіки та Кабінет Міністрів України (далі – Договірні Сторони),

зважаючи на постанову Європейського парламенту та Ради ЄС від 20 грудня 2006 року (Regulation (EC) No 1931/2006), що встановлює правила місцевого прикордонного руху через зовнішні сухопутні кордони держав-членів та вносить зміни до положень Шенгенської конвенції;

зважаючи на постанову Ради ЄС від 21 грудня 2006 року (Regulation (EC) No 1932/2006), яка внесла зміни до постанови Ради (Regulation (EC) No 539/2001) та в якій наведено перелік третіх країн, громадяни яких під час перетину зовнішніх кордонів зобов'язані мати візи, а також тих країн, громадян яких звільнено від цієї вимоги;

погоджуючися з тим, що в інтересах Європейського Союзу забезпечити неперешкоджання кордонами з його сусідами торгівлі, соціальному та культурного обмінові або регіональному співробітництву, а також визнання Європейським Союзом встановлення для громадян України безвізового режиму пересування як довгострокової перспективи;

будучи спонуканими бажанням зміцнювати добросусідські відносини між державами Договірних Сторін відповідно до положень Договору про основи добросусідства та співробітництва між Угорською Республікою і Україною від 6 грудня 1991 року, та взаємно полегшити перетин кордону прикордонними жителями;

вирішили укласти угоду про місцевий прикордонний рух в інтересах осіб, які проживають біля кордону, і, отже, домовилися про таке:

Стаття 1

1. Особам, що проживають принаймні три роки постійно (далі – прикордонні жителі) у населених пунктах уздовж державного кордону, перелік яких наведено в додатку I до цієї Угоди (далі – прикордонна зона), дозволяється в'їзд на територію прикордонної зони та перебування на ній за наявності дозволу на спрощений перетин кордону (далі – дозвіл), визначення якого наведено в статті 2, без будь-яких інших додаткових дозволів на території прикордонної зони держави іншої Договірної Сторони.

2. Положення цієї Угоди поширюються також на подружжя, неповнолітніх або утримуваних повнолітніх дітей (у тому числі усиновлених або виховуваних дітей), а також на неповнолітніх дітей або утримуваних повнолітніх дітей подружжя (у тому числі усиновлених або виховуваних дітей) особи, зазначеної в пункті 1 цієї статті, навіть якщо вони постійно проживають у прикордонній зоні менш ніж три роки.

3. Прикордонні жителі підтверджують статус свого постійного проживання у прикордонній зоні документами, перелік яких наведено в додатку II до цієї Угоди.

4. Перетин кордону держави іншої Договірної Сторони за правилами місцевого прикордонного руху, навіть якщо виконано вимоги, визначені в пунктах 1 та 2, може здійснюватися, лише якщо прикордонні жителі не вважаються загрозою для громадського порядку, внутрішньої безпеки, здоров'я населення або міжнародних відносин держав Договірних Сторін, та, зокрема, якщо до них через зазначені вище причини не застосовуються будь-яке видворення чи заборона на в'їзд або перебування.

5. Зазначений у статті 2 дозвіл дає його власнику право на багаторазовий в'їзд та безперервне перебування протягом максимум трьох місяців у межах шести місяців у прикордонній зоні держави іншої Договірної Сторони, зокрема із соціальних, культурних або сімейних причин, або обґрунтованих економічних причин, які не вважаються прибутковою діяльністю відповідно до національного законодавства. Прикордонним жителям, які перетинають кордон на підставі дозволу, не дозволяється перебувати за межами прикордонної зони держави іншої Договірної Сторони.

Стаття 2

1. Дозвіл – це спеціальний документ, виданий компетентними установами держав Договірних Сторін, що містить елементи безпеки та технічні реквізити, які узгоджуються з відповідними положеннями Європейського Союзу та національними нормативно-правовими актами держав Договірних Сторін. Дозвіл дає його власнику право в'їжджати до визначеної зони, перебувати в ній з визначеною метою та виїжджати з неї. Дозвіл на спрощений перетин кордону видається органом країни в'їзду та є чинним принаймні впродовж одного року, але не більше, ніж п'ять років, проте він не може перевищувати строку дії проїзного документа.

2. Дозвіл містить:

а) фотографію власника дозволу;

б) ім'я та прізвище, дату народження, громадянство та місце проживання власника дозволу;

- c) назву органу, що оформив дозвіл, дату видачі та строк дії;
- d) прикордонну зону, у межах якої власнику дозволу дозволено пересуватись;
- e) номер (-и) дійсного проїзного документа, що дає право його власнику перетинати зовнішні кордони;
- f) чітке зазначення того, що власнику дозволу не дозволяється пересуватися за межами прикордонної зони, а також того, що будь-яке порушення призведе до санкцій, передбачених у статті 3.

3. Дозвіл видається протягом якомога стислого періоду, але не більше, ніж протягом тридцяти (30) днів з дати подання заяви.

4. Договірні Сторони обмінюються зразками дозволів. Договірні Сторони невідкладно інформуватимуть одна одну про зміну дозволів дипломатичними каналами та передають зразки нових дозволів. Дійсні документи можуть використовуватися до закінчення строку їхньої дії.

5. Дозвіл на оформляється офіційною мовою держави Договірної Сторони, що видає документ, а також англійською мовою.

6. Збір за дозвіл складає двадцять (20) євро. Збір за дозвіл не стягується з таких категорій осіб:

- a) інвалідів;
- b) пенсіонерів;
- c) дітей віком до 18 років та дітей, що знаходяться на утриманні, віком до 21 року.

7. Детальні правила оформлення дозволу, а також правила обробки й надання даних, пов'язаних з його оформленням, повинні бути визначені Договірними Сторонами відповідно до їхніх національних нормативно-правових актів.

8. Перелік органів, уповноважених приймати заяви про видачу дозволів, наведено в додатку III до цієї Угоди.

Стаття 3

1. Прикордонні жителі під час свого перебування на території держави іншої Договірної Сторони на умовах місцевого прикордонного руху повинні дотримуватися законів і підзаконних актів цієї держави.

2. Договірні Сторони застосовують санкції, передбачені національним законодавством їхніх держав, у випадку будь-якого зловживання, пов'язаного

з дозволом. Перелік санкцій, що можуть бути застосовані Договірними Сторонами у порядку, визначеному їхнім національним законодавством, викладено в додатку IV до цієї Угоди. Договірні Сторони дипломатичними каналами інформують одна одну про зміни в національних нормативно-правових актах, що стосується санкцій.

Стаття 4

1. Прикордонний житель зобов'язаний без зволікання поінформувати орган, відповідальний за прикордонний контроль в'їзду, якщо його (її) дозвіл втрачено, викрадено, пошкоджено або знищено під час перебування на території держави іншої Договірної Сторони. Компетентний орган охорони кордону за своїми реєстраційними даними видає довідку про те, що кордон було перетнуто на підставі дійсного дозволу. Держави Договірних Сторін взаємно приймають таку довідку як документ, що надає його власнику право на перетин їхнього державного кордону для повернення до його (її) держави проживання. Договірні Сторони повідомляють одна одній дипломатичними каналами про визначення органів, уповноважених видавати таку довідку.

2. У випадку, коли загублений дозвіл, виданий однією з держав Договірних Сторін, знайдено, компетентний орган в якомога коротший строк надсилає його органів держави іншої Договірної Сторони, який видав дозвіл.

Стаття 5

1. Прикордонні жителі, які пересуваються на умовах місцевого прикордонного руху, можуть перетинати кордон держави іншої Договірної Сторони через прикордонні пункти пропуску, відкриті для міжнародного пасажирського сполучення, а також через пункти пропуску, відкриті для місцевого прикордонного руху.

2. Перетин кордону через пропускні пункти, відкриті для місцевого прикордонного руху, може здійснюватись упродовж часу, визначеного компетентними органами держав Договірних Сторін.

3. Перелік пропускних пунктів, зазначених у пунктах 1 та 2, наведено в Угоді між Урядом Угорської Республіки і Урядом України про пункти пропуску через державний кордон від 26 лютого 1993 року.

4. Прикордонні органи держав Договірних Сторін здійснюють перевірку в пунктах пропуску в'їзду та виїзду прикордонних жителів, які пересуваються на умовах місцевого прикордонного руху, відповідно до їхнього національного законодавства, але в дозволі не проставляється штамп про в'їзд або виїзд.

Стаття 6

1. Договірні Сторони з причин громадської безпеки, громадського порядку або здоров'я населення можуть частково або повністю призупинити застосування положень цієї Угоди.
2. Дати початку та завершення застосування заходів, зазначених у пункті 1, повідомляється дипломатичними каналами без зволікання.

Стаття 7

Спірні питання, пов'язані з виконанням або тлумаченням положень цієї Угоди, вирішуватимуться Договірними Сторонами дипломатичними каналами або шляхом безпосередніх переговорів між компетентними органами держав Договірних Сторін.

Стаття 8

1. Ця Угода укладається на невизначений строк.
 2. Ця Угода набере чинності на тридцятий (30) день з дати одержання останнього письмового повідомлення про виконання Договірними Сторонами внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання чинності цією Угодою.
 3. За взаємною згодою Договірних Сторін до цієї Угоди можуть бути внесені зміни.
 4. Дія цієї Угоди може бути припинена будь-якою з Договірних Сторін шляхом письмового повідомлення дипломатичними каналами.
- У випадку припинення Угода втрачає чинність на шістдесятій (60) день з дати отримання іншою Договірною Стороною повідомлення про припинення.

http://www.mfa.gov.hu/kulkepviselet/Beregovo/uk/ua_Konzuliinfo/

ДОДАТОК 3.
УГОДА МІЖ УКРАЇНОЮ ТА СЛОВАЦЬКОЮ РЕСПУБЛІКОЮ
ПРО МІСЦЕВИЙ ПРИКОРДОННИЙ РУХ

{ Угоду затверджено Указом Президента
N 697/2008 від 06.08.2008 }

Україна та Словацька Республіка (далі - "Договірні Сторони")

Прагнучи розвивати транскордонне співробітництво, відносини добросусідства та взаємного розуміння між двома державами відповідно до Договору про добросусідство, дружні відносини та співробітництво між Україною та Словацькою Республікою, підписаного 29 червня 1993 року в Києві,

Маючи на меті попередити перетворення державного кордону між Україною та Словацькою Республікою, який є зовнішнім кордоном Європейського Союзу, на бар'єр для ділового, соціального, культурного та регіонального співробітництва,

Беручи до уваги те, що Європейський Союз визнає запровадження безвізового режиму поїздок для громадян України як довготермінову перспективу,

Маючи на увазі Постанову Європейського парламенту та Ради ЄС (Regulation (EC)) No 1931/2006 від 20 грудня 2006 року, яка встановлює правила місцевого прикордонного руху на зовнішніх сухопутних кордонах держав - членів ЄС та вносить зміни до положень Шенгенської конвенції,

Домовилися про таке:

Стаття 1

Предмет Угоди

Ця Угода встановлює запровадження режиму місцевого прикордонного руху між Договірними Сторонами.

Стаття 2

Визначення

У цій Угоді наведені нижче терміни мають таке значення:

а) місцевий прикордонний рух - регулярний перетин спільного державного кордону Договірних Сторін жителями прикордонної зони для перебування в прикордонній зоні, зокрема, з соціальних, культурних, обґрунтованих економічних причин або, зокрема, з родинних причин, на строк, що не перевищує часових рамок, визначених у цій Угоді;

б) прикордонна зона - зона адміністративних регіонів Договірних Сторін, яка знаходиться на відстані не більше тридцяти (30) кілометрів від спільного державного кордону; якщо частина таких адміністративних регіонів знаходиться більш ніж за тридцять (30), але менш ніж за п'ятдесят (50) кілометрів від лінії кордону, вона тим не менше розглядається як частина прикордонної зони; населені пункти прикордонної зони зазначено в додатку 1;

с) дозвіл на місцевий прикордонний рух - документ, що надає право його власнику або власниці перетинати спільний державний кордон Договірних Сторін в режимі місцевого прикордонного руху у відповідності до умов, визначених у цій Угоді;

д) жителі прикордонної зони - громадяни Договірних Сторін, особи без громадянства та громадяни третіх держав, які постійно проживають в прикордонній зоні протягом мінімального строку в три (3) роки, а також чоловік (дружина), неповнолітні або залежні повнолітні діти віком до двадцяти одного (21) року (у тому числі усиновлені та діти, що знаходяться під опікою), а також неповнолітні або залежні повнолітні діти віком до двадцяти одного (21) року (у тому числі усиновлені та діти, що знаходяться під опікою) чоловіка (дружини) зазначених вище осіб, навіть якщо вони постійно проживали в прикордонній зоні менше, ніж три (3) роки;

е) особи, які користуються правом Співтовариства на вільне пересування - громадяни Європейського Союзу в розумінні пункту 1 статті 17 Договору про заснування Європейського Союзу та громадяни третіх країн, які є членами сім'ї громадянина Європейського Союзу, який або яка користуються правом на вільне пересування, на яких поширюється Директива 2004/38/ЄС Європейського Парламенту та Європейської Ради про право громадян Союзу та членів їхніх сімей свободно пересуватись та проживати на території держав-членів, яка змінює Регламент (ЄЕС) N 1612/68 та відміняє Директиви 64/221/ЄЕС, 68/360/ЄЕС, 72/194/ЄЕС, 73/148/ЄЕС, 75/34/ЄЕС, 75/35/ЄЕС, 90/364/ЄЕС, 90/365/ЄЕС and 93/96/ЄЕС (Directive 2004/38/EC), а також громадяни третіх країн та члени їхніх сімей будь-якого громадянства, які, відповідно до Договору між Співтовариством та його державами-членами з одного боку та цими третіми країнами - з іншого, мають таке саме право вільного пересування, як і право громадян Європейського Союзу.

Стаття 3 Умови в'їзду

1. Жителі прикордонної зони можуть перетинати спільний державний кордон Договірних Сторін в режимі місцевого прикордонного руху за умови, що вони:

а) володіють дійсним дозволом на місцевий прикордонний рух та дійсним проїзним документом;

b) не розглядаються як загроза громадському порядку, внутрішній безпеці, громадському здоров'ю або міжнародним відносинам України й будь-якої держави - члена ЄС, та, зокрема, коли в національних базах даних Договірних Сторін відсутнє попередження про заборону в'їзду на зазначених підставах.

2. Власника дозволу на місцевий прикордонний рух звільнено від візових вимог в режимі місцевого прикордонного руху.

3. До дозволу на місцевий прикордонний рух і паспортного документа не додаються в'їзні та виїзні штампи під час перетину спільного державного кордону в режимі місцевого прикордонного руху.

Стаття 4

Строк перебування в прикордонній зоні

Максимально дозволений строк кожного безперервного перебування в режимі місцевого прикордонного руху в прикордонній зоні іншої Договірної Сторони не повинен перевищувати тридцяти (30) днів, проте максимальний строк перебування в прикордонній зоні іншої Договірної Сторони не має перевищувати дев'яноста (90) днів протягом кожних ста вісімдесяти (180) днів.

Стаття 5

Пункти, визначені для перетину спільного державного кордону в режимі місцевого прикордонного руху

Спільний державний кордон Договірних Сторін дозволено перетинати в режимі місцевого прикордонного руху в пунктах пропуску через кордон, визначених:

a) у Додатку до Угоди між Урядом України та Урядом Словацької Республіки про пункти пропуску через спільний державний кордон, підписаної 15 червня 1995 року в Києві, зі змінами відповідно до Угоди між Урядом України та Урядом Словацької Республіки про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Словацької Республіки про пункти пропуску через спільний державний кордон, підписаної 15 червня 1995 року в Києві, учиненої шляхом обміну нотами;

b) в інших угодах між Урядами Договірних Сторін, якими будуть визначатися нові пункти пропуску через спільний державний кордон.

Стаття 6

Дозвіл на місцевий прикордонний рух

1. Дозвіл на місцевий прикордонний рух надає право його власнику перетинати спільний державний кордон Договірних Сторін з метою в'їзду на територію іншої Договірної Сторони, виїжджати з її території та перебувати в прикордонній зоні цієї Договірної Сторони протягом строку, визначеного в цій Угоді, зокрема, з соціальних, культурних, обґрунтованих економічних або родинних причин.

2. Заява на видачу дозволу на місцевий прикордонний рух подається жителем прикордонної зони особисто за офіційним зразком, визначеним у додатку 2 до цієї Угоди. Неповнолітні діти віком до шістнадцяти (16) років у процедурі видачі дозволу на місцевий прикордонний рух представляються своїм законним представником. Неповнолітні діти без законного представника та особи, позбавлені законного статусу остаточним рішенням суду, у процедурі видачі дозволу на місцевий прикордонний рух представляються законним опікуном, визначеним судом.

3. Разом із заявою про видачу дозволу на місцевий прикордонний рух житель прикордонної зони зобов'язаний подати:

a) проїзний документ, строк дії якого закінчується щонайменше через п'ятнадцять (15) місяців після дати прийняття заяви;

b) дві однакові фотокартки розміром 3 x 3,5 см, що відображують його (її) дійсний вигляд;

c) документи, що підтверджують справжні причини для неодноразового перетину спільного державного кордону в режимі місцевого прикордонного руху, одночасно беруться до уваги попередні неодноразові перетини спільного державного кордону;

d) документи, що підтверджують постійне проживання в прикордонній зоні, які зазначено в додатку 3 до цієї Угоди.

4. Усі документи, додані до заяви жителем прикордонної зони, повинні бути видані не раніше, ніж за дев'яносто (90) днів до подання заяви, за винятком документів, що підтверджують громадянський стан, та документа, що посвідчує особу. Орган, відповідальний за прийняття заяв, може вимагати подати іншомовні документи, необхідні для процедури видачі дозволу на місцевий прикордонний рух, у вірному перекладі державною мовою іншої Договірної Сторони. Заява про видачу дозволу на місцевий прикордонний рух без доданих до неї документів, передбачених пунктом 3, не буде прийматися органом, відповідальним за прийняття заяви.

5. Органами, відповідальними за прийняття заяви про видачу дозволу на місцевий прикордонний рух та передачу дозволу заявнику, є:

a) для мешканців прикордонної зони на території Словацької Республіки - Генеральне консульство України в Пряшеві;

b) для мешканців прикордонної зони на території України - Генеральне консульство Словацької Республіки в Ужгороді.

6. Дозвіл на місцевий прикордонний рух видається:

a) з боку Словацької Договірної Сторони - Поліцейським бюро у справах кордонів та іноземців Міністерства внутрішніх справ Словацької Республіки;

b) з боку Української Договірної Сторони - Генеральне консульство України в Пряшеві.

7. Компетентні органи Договірних Сторін (зазначені в пунктах 5 та 6 цієї статті) видають дозвіл на місцевий прикордонний рух заявнику протягом найбільш короткого строку, проте не більше, ніж через шістдесят (60) днів з дати подання заяви; як виняток, цей строк може бути продовжено щонайбільше до дев'яноста (90) днів в особливо складних випадках.

8. Орган, що видає дозвіл на місцевий прикордонний рух, не видає дозволу, якщо заявник не довів причин для видачі дозволу відповідно до підпункту "а" статті 2 цієї Угоди або він (вона) не відповідають умовам, визначеним у підпункті "b" пункту 1 статті 3 цієї Угоди.

9. Дозвіл на місцевий прикордонний рух містить, зокрема:

a) назву українською мовою та словацькою мовою;

b) номер дозволу на місцевий прикордонний рух;

c) ім'я (імена), прізвище (прізвища), дату народження та стать отримувача;

d) фотографію отримувача дозволу на місцевий прикордонний рух;

e) громадянство та місце постійного проживання;

f) орган видачі, дату видачі та строк дії;

g) прикордонну зону, у межах якої отримувач дозволу має право пересуватися;

h) номер (номери) дійсного проїзного документа, разом з яким дійсний дозвіл на місцевий прикордонний рух;

i) підпис отримувача;

j) посилання на те, що його отримувачу не дозволено пересуватися поза межами прикордонної зони, і що будь-яке порушення буде предметом санкцій відповідно до національного законодавства Договірної Сторони, яка видала дозвіл на місцевий прикордонний рух.

10. Збір за адміністративні витрати за оброблення заяви про видачу дозволу на місцевий прикордонний рух становить двадцять (20) євро і сплачується під час подання заяви. Якщо дозвіл на місцевий прикордонний рух не видано, збір не повертається. Від сплати збору за дозвіл звільняються такі категорії осіб:

a) особи, єдиним джерелом доходів яких є пенсія по непрацездатності;

b) діти віком до п'ятнадцяти (15) років;

c) пенсіонери старші за шістьдесят (60) років.

11. Дозвіл на місцевий прикордонний рух є дійсним щонайменше один (1) рік та щонайбільше п'ять (5) років. Компетентні органи, зазначені в пункті б цієї статті, можуть визначати строк дії дозволу.

12. Строк дії дозволу на місцевий прикордонний рух не може перевищувати строк дії проїзного документа, на підставі якого його видано.

13. Територіальна дія дозволу на місцевий прикордонний рух обмежена прикордонною зоною Договірної Сторони, що видає дозвіл.

14. Договірні Сторони без затримки обмінюються зразками дозволів на місцевий прикордонний рух після набрання цією Угодою чинності.

Стаття 7

Санкції

1. У випадку порушення режиму місцевого прикордонного руху компетентні органи Договірних Сторін уповноважені анулювати та відкликати дозвіл на місцевий прикордонний рух, а до отримувача застосовуються санкції, передбачені національним законодавством.

2. Договірні Сторони дипломатичними каналами інформують одна одну про санкції, передбачені їхнім національним законодавством, а також про їхні зміни.

Стаття 8

Порівняння у ставленні

Договірні Сторони погоджуються забезпечувати громадянам іншої Договірної Сторони та особам, які користуються правом Співтовариства на вільне пересування, а також громадянам третіх держав та особам без громадянства, які законно проживають у прикордонній зоні цієї Договірної Сторони, таке саме ставлення, яке надається жителям прикордонної зони їхньої держави.

Стаття 9

Загальне положення

1. Особи, яким дозволено перетинати спільний державний кордон в режимі місцевого прикордонного руху, зобов'язані поважати національне законодавство Договірної Сторони, на території якої вони знаходяться.

2. Ця Угода не зачіпає положень законодавства Співтовариства та національного законодавства Договірних Сторін стосовно громадян третіх країн, що стосується:

- a) довготермінового перебування;
- b) доступу до економічної діяльності та її здійснення;
- c) митних питань та питань оподаткування.

3. Жителям прикордонної зони за умов місцевого прикордонного руху не дозволяється займатися прибутковою діяльністю на території іншої Договірної Сторони.

Стаття 10

Набрання чинності

1. Ця Угода підлягає затвердженню відповідно до національного законодавства Договірних Сторін та набирає чинності на тридцятий (30) день після того, як Договірні Сторони повідомлять одна одну дипломатичними каналами в письмовій формі про завершення процедур, необхідних для набрання Угодою чинності, які зазначено в національному законодавстві Договірних Сторін.

2. Ця Угода укладається на невизначний строк.

3. До цієї Угоди за згодою Договірних Сторін можуть бути внесені зміни та доповнення в письмовій формі, будь-які зміни та доповнення становитимуть невід'ємну частину цієї Угоди.

4. Кожна з Договірних Сторін може тимчасово призупинити застосування цієї Угоди повністю або частково відповідно до національного законодавства Договірних Сторін, законодавства Європейського Союзу, або з причин порушення або загрози суверенітету, внутрішньої безпеки або громадського порядку. Договірні Сторони дипломатичними каналами невідкладно інформують одна одну про застосування або скасування таких заходів. Призупинення застосування Угоди або її скасування набирають чинності з дати, зазначеної в повідомленні.

5. Кожна Договірна Сторона може денонсувати цю Угоду дипломатичними каналами. В такому випадку Угода припиняє свою чинність на шістдесятій (60) день після отримання іншою Договірною Стороною такого повідомлення.

Учинено в м. Братислава 30 травня 2008 року у двох примірниках, кожний українською, словацькою та англійською мовами, при цьому всі тексти є автентичними. У випадку розходжень в тлумаченні англійський текст матиме перевагу.

За Україну
За Словацьку Республіку

<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

ДОДАТОК 4.
УГОДА МІЖ КАБІНЕТОМ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ТА УРЯДОМ
РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА ПРО ПРАВИЛА МІСЦЕВОГО
ПРИКОРДОННОГО РУХУ

{ Угоду затверджено Постановою КМ N 139 від 25.02.2009 }

Кабінет Міністрів України та Уряд Республіки Польща, які надалі іменуються "Договірні Сторони",

беручи до уваги розпорядження (ЄС) N 1931/2006 Європейського Парламенту та Ради ЄС (994_919) від 20 грудня 2006 року, що встановлює правила місцевого прикордонного руху на зовнішніх сухопутних кордонах держав-членів та вносить зміни до положень Шенгенської Конвенції (987_004),

беручи до уваги розпорядження Ради (ЄС) N 1932/2006 від 21 грудня 2006 року, яка внесла зміни до постанови (ЄС) N 539/2001, в якій наведено перелік третіх держав, громадяни яких зобов'язані мати візи під час перетину зовнішніх кордонів, а також тих країн, громадяни яких звільнено від цієї вимоги,

діючи відповідно до положень Договору між Україною та Республікою Польща про добросусідство, дружні відносини співробітництво (616_172), підписаного у Варшаві 18 травня 1992 року,

керуючись прагненням розвивати відносини стратегічного партнерства та поглиблювати українсько-польське співробітництво в усіх сферах, беручи до уваги те, що Європейський Союз визнає запровадження безвізового режиму поїздок для громадян України як довготермінову перспективу,

прагнучи до запровадження взаємних спрощень при перетині кордону мешканцями прикордонної зони, домовились про таке:

Стаття 1

Ця Угода визначає правила місцевого прикордонного руху між державами Договірних Сторін.

Стаття 2

1. У цій Угоді встановлюються такі визначення:

а) місцевий прикордонний рух - регулярний перетин спільного кордону держав Договірних Сторін жителями прикордонної зони держави однієї Договірної Сторони з метою перебування у прикордонній зоні держави іншої Договірної Сторони з суспільних, культурних або сімейних причин та з обґрунтованих економічних причин, які відповідно до національного законодавства держави

іншої Договірної Сторони не визнаються прибутковою діяльністю, протягом періоду, який не перевищує термінів перебування, встановлених у цій Угоді,

b) прикордонна зона - територія адміністративних одиниць держав Договірних Сторін, наведених у Додатку 1 до цієї Угоди, яка не перевищує 30 кілометрів від спільного кордону; якщо частина такої адміністративної одиниці лежить на відстані між 30 та 50 кілометром від лінії кордону, то вона тим не менш визнається частиною прикордонної зони,

c) дозвіл на перетин кордону в межах місцевого прикордонного руху (далі - "дозвіл") - документ, що дає право його власнику на багаторазовий перетин спільного кордону держав Договірних Сторін в межах місцевого прикордонного руху, згідно з умовами, визначеними у цій Угоді,

d) жителі прикордонної зони - особи, які постійно проживають у прикордонній зоні не менше трьох років, що підтверджується відповідним документом.

2. Положення цієї Угоди поширюється також на подружжя, неповнолітніх і повнолітніх дітей, в тому числі й усиновлених, що залишаються на утриманні осіб, визначених у пп. d) п. 1 цієї статті, та неповнолітніх і повнолітніх дітей, у тому числі усиновлених, які залишаються на утриманні іншого з батьків, навіть якщо вони постійно проживають у прикордонній зоні менше ніж 3 роки.

Стаття 3

1. Жителі прикордонної зони можуть перетинати спільний кордон держав Договірних Сторін, в рамках місцевого прикордонного руху, за умови, що вони:

a) представили дійсний дозвіл,

b) не є особами, які внесені у реєстр до Інформаційної Системи Шенген (SIS) з метою відмови у в'їзді,

c) не вважаються особами, які становлять загрозу громадському порядку, внутрішній безпеці, здоров'ю населення або міжнародним відносинам держав Договірних Сторін, а також для жодної з держав - членів Виконавчої Конвенції до Шенгенської Угоди від 14 червня 1985 року між урядами держав економічного союзу Бенілюкс, Федеративної Республіки Німеччина, а також Французької Республіки про поступове скасування контролю на їх спільних кордонах (987_005), зокрема яким не заборонено в'їзд на територію цих країн.

2. Підпункт b) пункту 1 цієї Статті застосовується по відношенню до мешканців прикордонної зони, які мають дозвіл, виданий компетентними органами Республіки Польща.

Стаття 4

Дозвіл, виданий компетентними органами держави однієї Договірної Сторони, дає право його власникові на перетин спільного кордону держав Договірних Сторін та перебування у прикордонній зоні іншої Держави до 60 днів кожного разу з дати перетину кордону, але загалом не більше, ніж 90 днів протягом кожних 6 місяців з дати першого перетину кордону.

Стаття 5

1. Дозвіл може бути виданий жителям прикордонної зони, які:

a) мають дійсний проїзний документ, що дає право перетину державного кордону,

b) представляють документи, які підтверджують факт постійного проживання у прикордонній зоні протягом періоду не менше трьох років та наявність обґрунтованих підстав для частого перетину кордону держав Договірних Сторін у рамках місцевого прикордонного руху,

c) не є особами, які внесені у реєстр до Інформаційної Системи Шенген (SIS) з метою відмови у в'їзді,

d) не вважаються особами, які становлять загрозу громадському порядку, внутрішній безпеці, здоров'ю населення або міжнародним відносинам держав Договірних Сторін, а також для жодної з держав - членів Виконавчої Конвенції до Шенгенської Угоди від 14 червня 1985 року між урядами держав економічного союзу Бенілюкс, Федеративної Республіки Німеччина, а також Французької Республіки про поступове скасування контролю на їхніх спільних кордонах (987_005), зокрема яким не заборонено в'їзд на територію цих країн.

2. Підпункт c) пункту 1 цієї Статті застосовується по відношенню до мешканців прикордонної зони, які звертаються за отриманням дозволу до

3. Документи, які підтверджують факт постійного проживання у прикордонній зоні, наведені в Додатку 2 до цієї Угоди.

4. Перший дозвіл видається жителю прикордонної зони з терміном дії на 2 роки, але не на довше, ніж на період дійсності проїзного документа.

5. Чергові дозволи видаються з терміном дії на 5 років, але на термін не довший, ніж період дії проїзного документа, за умови, що особа, яка звертається у такій справі, користувалась попереднім дозволом згідно з положеннями цієї Угоди та правилами, які стосуються в'їзду і перебування на території держави Договірної Сторони, компетентний орган якої видав дозвіл.

Стаття 6

1. Дозвіл, який видається визначеними органами Держав Договірних Сторін, містить елементи захисту й технічні реквізити згідно з відповідними правилами держав Договірних Сторін.
2. Дозвіл містить фотографію власника дозволу, а також наступну інформацію:
 - a) назву українською та польською мовами,
 - b) серію та номер дозволу,
 - c) ім'я/імена, прізвище/прізвища, дату народження, стать власника дозволу,
 - d) громадянство та місце постійного проживання власника дозволу,
 - e) орган, який видав дозвіл, дату видачі та термін дії дозволу,
 - f) серію та номер дійсного проїзного документа, на підставі якого видано дозвіл,
 - g) прикордонну зону, в якій власник дозволу має право на перебування та переміщення,
 - h) позначку, що власник дозволу не має права на переміщення поза прикордонною зоною та, що кожне порушення правил місцевого прикордонного руху призведе до санкцій, передбачених статтею 10 цієї Угоди.

Стаття 7

1. Компетентні органи держав Договірних Сторін перед набуттям чинності цією Угодою здійснять дипломатичним шляхом обмін зразками дозволів.
2. Компетентні органи держав Договірних Сторін інформуватимуть один одного про зміни у зразках дозволів принаймні за 30 днів до їх запровадження, при цьому надавши нові зразки дозволів.

Стаття 8

1. Компетентні органи держав Договірних Сторін видають дозвіл протягом найбільш короткого строку, проте не більше, ніж через шістдесят календарних (60) днів з дня прийняття заяви з необхідними підтверджуючими документами. В окремих випадках цей строк може бути продовжено щонайбільше до дев'яноста (90) календарних днів.
2. Детальні правила оформлення дозволів, а також правила зберігання та обробки даних, пов'язаних з видачею дозволів, будуть визначені

компетентними органами держав Договірних Сторін відповідно до їх національного законодавства.

3. Перелік органів держав Договірних Сторін, визначених для прийому заяв про видачу дозволів та видачі самих дозволів, наведено у Додатку 3 до цієї Угоди.

Стаття 9

1. Збір за прийом і розгляд заяви про видачу дозволу становить 20 євро.

2. Звільняються від оплати такі категорії осіб:

a) інваліди;

b) пенсіонери;

c) діти віком до 18 років.

Стаття 10

1. Особи, які мають право на перетин спільного кордону держав Договірних Сторін в рамках місцевого прикордонного руху, під час перебування на території держави іншої Договірної Сторони зобов'язані дотримуватися законодавства цієї держави.

2. У випадку будь-якого порушення правил місцевого прикордонного руху, встановлених цією Угодою, кожна з Держав Договірних Сторін застосовує санкції, передбачені своїм національним законодавством.

3. Санкції, які можуть бути застосовані державами Договірних Сторін, згідно з чинним національним законодавством, наведені в Додатку 4 до цієї Угоди.

4. Договірні Сторони інформують одна одну дипломатичними каналами про зміни в національному законодавстві, які стосуються санкцій.

Стаття 11

1. Житель прикордонної зони, дозвіл якого був втрачений, пошкоджений або знищений у період перебування на території держави другої Договірної Сторони, зобов'язаний негайно повідомити про це підрозділ органу охорони кордону цієї держави.

2. Підрозділ органу охорони кордону видає довідку, якою підтверджує перетин кордону на підставі дійсного дозволу та його втрату. Договірні Сторони взаємно визнають такі довідки документами, що дають право на перетин кордону з метою повернення на територію держави їх постійного проживання.

3. Договірні Сторони інформують одна одну дипломатичними каналами про компетентні підрозділи органів охорони кордону, уповноважені видавати такі довідки, зазначені в пункті 2 цієї Статті.

4. У випадку, коли втрачений дозвіл знайдено, компетентні органи держави іншої Договірної Сторони невідкладно пересилають його органам держави іншої Договірної Сторони, який видав дозвіл.

Стаття 12

1. Жителі прикордонної зони, які подорожують в рамках місцевого прикордонного руху, можуть перетинати спільний кордон держав Договірних Сторін через прикордонні пункти пропуску, призначені для міжнародного пасажирського сполучення, а також через пункти пропуску, призначені для місцевого прикордонного руху.

2. Підрозділи органу охорони кордону держав Договірних Сторін здійснюють контроль осіб, які перетинають кордон у рамках місцевого прикордонного руху, згідно зі своїм національним законодавством, але в дозволі та проїзному документі не проставляється відмітка про в'їзд і виїзд.

Стаття 13

1. Жителі прикордонної зони, які перетинають спільний кордон держав Договірних Сторін у рамках місцевого прикордонного руху, повинні мати документ, що підтверджує укладення угоди про страхування здоров'я (страховий поліс, сертифікат), яка гарантує медичній установі покриття коштів за лікування в екстрених ситуаціях або в результаті країни постійного проживання.

2. Документ, про який йдеться в пункті 1 цієї Статті, повинен відповідати таким вимогам:

а) бути дійсним протягом всього терміну перебування на території держави іншої Договірної Сторони, але не менше 14 днів;

б) підтверджувати гарантійну страхову суму у розмірі не менше 20 000 євро.

Стаття 14

1. Кожна з Договірних Сторін може, з причин громадської безпеки, громадського порядку або здоров'я населення, зупинити дію положень цієї Угоди повністю або частково. Рішення про зупинення повинно бути повідомлене дипломатичними каналами іншій Договірній Стороні не пізніше 48 годин до набуття ним чинності.

2. Договірна Сторона, яка зупинила застосування частково або повністю положень цієї Угоди з причин, зазначених у 1 абзаці цієї Статті, повідомляє дипломатичними каналами іншу Договірну Сторону про скасування цього рішення негайно після припинення причин, за якими воно було прийняте.

Стаття 15

Жодне з положень цієї Угоди не обмежує права кожної Договірної Сторони відмовити у видачі дозволу, у в'їзді або перебуванні на території своєї держави жителям прикордонної зони держави іншої Договірної Сторони, якщо це виникає з положень національного законодавства цієї держави.

Стаття 16

1. У разі необхідності Договірні Сторони дипломатичними каналами обмінюються інформацією та консультуються з питань, які стосуються застосування цієї Угоди.

2. Договірні Сторони створять Спільну Комісію експертів, до компетенції якої відноситимуться:

а) моніторинг виконання Угоди,

б) вирішення спірних питань, які виникають у ході тлумачення або застосування положень цієї Угоди.

3. Спільна Комісія збиратиметься на засідання у випадку необхідності на запит однієї з Договірних Сторін, однак принаймні раз на рік.

Стаття 17

Додатки 1-4 до цієї Угоди є її невід'ємною частиною.

Стаття 18

За спільною згодою Договірних Сторін до цієї Угоди можуть вноситися зміни.

Стаття 19

1. Ця Угода набирає чинності на десятий (10) день після дня отримання дипломатичними каналами останньої з нот, в яких Договірні Сторони інформують одна одну про завершення внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання чинності цією Угодою. 2. Ця Угода укладається на невизначений строк. Вона може бути денонсована шляхом нотифікації кожною

з Договірних Сторін. У такому випадку Угода втрачає чинність через 60 днів з дня отримання повідомлення про денонсацію.

Вчинено в Києві 28 березня 2008 року, у двох примірниках, кожен українською/польською і англійською мовами, при чому усі тексти є автентичними. У разі виникнення розбіжностей в їх тлумаченні, переважну силу матиме текст англійською мовою.

<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>